[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] ad[illegible] [illegible]

[illegible]

...uod [illegible] dat [illegible] fol 33

[illegible] post [illegible] circa testes examinandis fol 38

[illegible] fol 18

[illegible] fol 33

[illegible]

14 42 162

Liber Statutorum Veteris Antiquissimi.

Vidi avem sine pennis sedentem in arbore sine ramis
venit homo sine pedibus, et comedit eam sine ore

Liber Statutorum [illegible]
Ill.mae et Inclitae Civitatis Spoleti

Santa Maria ora pro nobis Sancta Dei genetrix.

Spoleti Civitas

[illegible] teneant mag.is [illegible]
[illegible] populos [illegible]

Copia [illegible]

Ill.mi [illegible] Car.mi li Defens.ri della [illegible] di Monte [illegible]

Alli Ill.mi Sig.ri Car.mi

[illegible] omissis + sigillo

Ill.mi Sig.ri Car.mi nella [illegible] grate [illegible] [illegible] li Sig.ri dell'Ill.mo [illegible] di Pola [illegible]

[illegible] Dio [illegible] loro [illegible] ragioni [illegible]

[illegible] detti [illegible] [illegible] nella [illegible]

[illegible] huomini [illegible] a giudicar [illegible] loro [illegible] alla [illegible]

[illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Casa [illegible] [illegible]

[illegible] detta Casa [illegible]

Casa [illegible] [illegible] di [illegible] giudicati [illegible]

[illegible] detti [illegible]

[illegible]

Comunità [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] di nominar

[illegible] [illegible] detti [illegible] siano

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] detti [illegible]

[illegible] Pola [illegible] nominar

[illegible] della Casa [illegible] quelli che [illegible] di detta [illegible]

[illegible] di detta [illegible] [illegible]

[illegible] quelli [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] come [illegible]

[illegible] [illegible] detti [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in detto [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] in detti [illegible] di Pola [illegible]

[illegible] [illegible] alcuno [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] detti [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

1545

IN DEI NO(M)I(N)E AME(N). Hec su(n)t statuta ordinamenta et reformat(ion)es
condita pro bono Pacis et Iustitie augumento Egregie Terre Montis sa(nc)ti eiusq(ue)
Comitatus Territorij et districtus Dominij Inclite et Invictissime Civitatis Spo=
=leti eiusq(ue) Strenuj ac prestantissimi Populi Revisa Correcta et emendata p(er)
Peritissimos ac disertissimos Iur(is): utriusq(ue) Doc(tores): Dominum Iohanne(m) Baptam
Leoncillu(m) et dominu(m) Andrea(m) Parenziu(m) eiusde(m) Civitatis Spoletan(e): electos
Assu(m)ptos et specialit(er) deputatos Per Mag(nifi)cos D(omi)nos D(omi)nos Priores eiusd(em) Civitatis
et per ipsius g(e)n(er)ale Consiliu(m) ad revidendu(m) Corrigendu(m) et emendandu(m) i(n)fracta
statuta Capitula et reformationes. Scripta copiata T(ra)nsu(m)ptata et exemplata p(er)
Me Hieronymu(m) Mamilianu(m) s(e)r Christophori Mamiliani de Spoleto publicu(m) et ip(s)ius
Auctoritate notariu(m) et iudice(m) ordinariu(m) A g(e)n(er)ali Arringo Co(mmun)is dominu(m) dicte
Civitatis su(m)p(tu)m ad hoc specialit(er) d(e)putatu(m) et ad p(rese)ns spectabilis et discreti Viri Claudij
Gradonij et de Spoleto hono(rabilis) Potestatis prefate Terre Montis sa(nc)ti pro prelibata
Mag(nifi)ca Civitate Spolet(i) vicariu(m) actuariu(m) et co(m)un(is) eo scriba Sub Annis Domini
Nostri Iesu Christi millesimo quingentes(im)o: quatragesimo quinto Indictione Tertia tempor(e)
Pont(ificatus): S(anctissi)mi In Christo p(at)ris et D(omi)ni Nostri D(omi)ni Pauli divina providentia PP. Tertij incepta
die nona mensis Septe(m)bris et p(er)fecta die vigesi(m)a Mensis ...
Ideo i(n) hanc publica(m) forma(m) redegi et ad fide(m) et Testimoniu(m) omniu(m) et singulor(um) p(re)missor(um)
signu(m) nomenq(ue) meu(m) Apposui Consuetu(m).

Signu(m) mei Hieronymi Notarij sup(ra)d(ic)ti:

2v

ACTA· CIVILIA· Car: 18

CRIMINALIA· Car: 30

DANNA· DATA· Car: 42

EXTRAORDINARIA· Car: 50

CAPITULA· GABELLE [illegible] PEDAGII· Car: 48

BANDIMENTA· COIS· SPOLETI· Car: 57

Tabula primi libri

De nominibus legislatorum seu constitutionum vel eorum auctoritate:
De censo et honore faciendo in festo sancte Marie de mense augusti — Car. 4 R^ca 1
De [illegible] et festivitatibus custodiendis — Car. 5 R^ca 2
De electione et renovatione novi Potestatis — Car. 5 R^ca 3
De iuramento Potestatis communis prefate terre et eius officialis: — Car. 5 R^ca 4
Quod Potestas vel commune possit absolvere et condemnare — Car. 6 R^ca 5
Quomodo persolvatur salarium domini Potestatis: — Car. 6 R^ca 6
De electione [illegible] [illegible] dicti communis et eorum auctoritate: — Car. 6 R^ca 7
De auctoritate defensoris — Car. 7 R^ca 8
De salario Camerarii et eius auctoritate et officio — Car. 7 R^ca 9
Quod non possit mitti [illegible] [illegible] ad sedendum — Car. 8 R^ca 10
Quod qui libet mictat [illegible] manus in [illegible] — Car. 8 R^ca 11
Quod nemo [illegible] extra proposita — Car. 8 R^ca 12
Quod nemo possit consulere quod donetur [illegible] communis — Car. 8 R^ca 13
De pena facientis rumorem in Concilio vel arengo — Car. 8 R^ca 14
De Arengo ordinando — Car. 8 R^ca 15
De plebano eligendo vacante ecclesia sancte Marie de [illegible] — Car. [illegible] R^ca 16
De [illegible] salarii [illegible] plebano [illegible] — Car. 9 R^ca 17
De mercede et salario danda [illegible] [illegible] vel eius [illegible] pro — Car. 9 R^ca 18
suo officio et [illegible] actibus [illegible] et [illegible] copiis — Car. 9 R^ca 19
De registro instrumentorum faciendo — Car. [illegible] R^ca 20
De salario et pena illorum [illegible] qui [illegible] protocolla et
libros instrumentorum — Car. [illegible] R^ca [illegible]
De salario conducto et libertate omnium venientium ad terram
Motroni [illegible] et eius [illegible] in festo sancte Lucie [illegible] Martini et [illegible] — Car. 11 R^ca [illegible]
De auctoritate et arbitrio domini potestatis [illegible] ne [illegible]
de palatio et de pena imponenda — Car. 11 R^ca 23
De terminis [illegible] et portarum — Car. 11 R^ca 24
De parte [illegible] Potestatis de [illegible] collectis et condemnationibus
[illegible] et extraordinariis — Car. 12 R^ca [illegible]
De pena debitorum communis non solventium in termino — Car. 12 R^ca [illegible]
De auctoritate Potestatis cogendi et procedendi summarie usque
ad summam [illegible] florenorum monete — Car. [illegible]
De pena excusantium — Car. [illegible]
De electione vicariorum — Car. 13
De electione bargelli et ordine sibi dato — Car. 13

Qualiter fiat citatio contra non habentes domum in monte seu vel eius districtu	Car. 13	Rca. 31
De electione vallariorum	Car. 13	Rca. 32
Quod homines communis terre montis seu fiant obsequia et factiones personales	Car. 14	Rca. 33
Quod non proponatur de cassatione alicuius condemnationis	Car. 14	Rca. 34
Quod potestas sive eius vicarius non vadat in aliqua ambasiata	Car. 14	Rca. 35
De collecta imponenda	Car. 14	Rca. 36
De electione massariorum communis et modo eisdem dando	Car. 14	Rca. 37
De electione syndici forensis super syndicatum potestatis et aliorum officialium communis	Car. 15	Rca. 38
De terris non adcatastatis in catasto communis	Car. 15	Rca. 39
De modo et ordine tenendi contra non solventes collectas	Car. 15	Rca. 40
De pena intrantis in consilio sine licentia	Car. 15	Rca. 41
Quod nullus opponat se potestati vel baiulo	Car. 15	Rca. 42
Quod molendina communis in bono statu conserventur	Car. 16	Rca. 43
Quod venditor teneatur solvere collectam	Car. 16	Rca. 44
Quod exbanditi tunc gratiati teneantur expensas reficere	Car. 16	Rca. 45
Quod reinveniantur bona communis	Car. 16	Rca. 46
Quod potestas teneatur requirere custodes	Car. 16	Rca. 47
Quod solventes collectas pro communi defendantur	Car. 17	Rca. 48
De pena imponenda contra non obedientes potestati in capitulis infrascriptis	Car. 17	Rca. 49
Quod presens etiam statutum legatur in consilio generali	Car. 17	Rca. 50

INCIPIUNT STATUTA CONDITA PRO CONSERVATIONE BONI ET PACIFICI STATUS COMMUNIS TERRE MONTIS SANCTI

Quia leges et canones et constitutiones regnorum et provinciarum nec non iura municipalia
et statuta constituuntur omnes homines hominis primo complacenter Deo omnipotenti qui solo verbo suo
cuncta creavit et Jesu Christo filio suo qui sua passione nos a peccato redemit et morte sua
humanum genus a morte liberavit in cuius nomine omne genu flectitur celestium terrestrium et
infernorum et omnes dii alieni et omnes inimici visibiles et invisibiles cedunt et conterientur
ac obediunt et spiritui sancto a patre et filio eternaliter procedenti qui sua gratia omnes fideles
ad vitam salutis et glorie vite eterne [illegible] et gloriosissime virginis Marie cuius
meritis deus de altissimis celorum in terras descendit totique curie celesti ad hoc ut [illegible]
[illegible] vita leges et statuta sequentes soboles procreando replendoque [illegible] civitates [illegible]
[illegible] et tranquillitate fruantur virgines orphani pupilli vidue et omnes miserabiles persone
et ecclesie hospitalia loca religiosa et loca pia ac etiam iura fiscalia et res publice le
gibus et statutis muniti occasioni non subiaceant sed vivant et iura privatorum [illegible]
et [illegible] permaneant. Tertio et ultimo ut humana creatura legibus et statutis pu
[illegible] ita vivat preponere salutem ad illam vitam eternam et gloriam paradisi ut [illegible]
[illegible] [illegible] et virtutis exemplo crescat quidem [illegible] [illegible]
[illegible] quietis ac pacis [illegible] pietatis atque religionis exercitia [illegible] et [illegible]
[illegible] presentia subscripta statuta et municipalia iura constituta sunt et [illegible]
[illegible] dictioni et imperio gloriosissime magnifice ac excelse Civitatis [illegible] [illegible]
mero mixtoque imperio sibi commisso a sede apostolica ac dominis et [illegible] [illegible] Monti
[illegible] et totius eius comitatus territorii et districtus regantur defendantur gubernentur et
[illegible] sub pace quiete iustitia misericordia tranquillitate et unione [illegible]
[illegible] omnipotentis dei et eius gloriosissime matris Marie et [illegible]
[illegible] Johannis [illegible] nec non [illegible] apostolorum Petri et Pauli [illegible]
[illegible] sub [illegible] [illegible] Terre Montis Sancti [illegible]
Curie Celestis et ad honorem [illegible] [illegible]
[illegible] ac totius [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Civitatis [illegible] et ad [illegible] pacis tranquillitatem [illegible]
[illegible] Montis [illegible] ac totius eius comitatus [illegible]

4v

Hec volumen statutorum est divisum in quinque libros. In primo libro sunt omnia statuta concernentia officia publica et eorum iura nec non auctoritates domini potestatis vel eius vicarii, defensoris, consiliariorum, camerariorum, massariorum, arengi generalis sancteque ecclesiarum oratorum ac alia iura publica. In secundo libro erunt de actibus civilibus et ordinibus iuditiariis servandis in causis civilibus. In tertio libro tractabitur de maleficiis et de omnibus causis criminalibus ac de sententiis et condemnationibus atque penis eorum. In quarto libro tractabitur de dannis datis et de eorum inhibitionibus demum extraordinariis et penis. In quinto libro tractabitur de extraordinariis et de eorum inhibitionibus et penis.

De nominibus legislatorum seu constituentium et de eorum auctoritate Rubrica i.

Hec omnia infrascripta statuta et iura municipalia in presenti volumine quinque librorum contenta quorum plurima sunt nova et de novo condita statuta, collecta aliqua vero vetera et antiqua et de veteri codice statutorum sumpta et in eorum antiquitate permissa propter longam observantiam et propter reverentiam et venerationem patrum seniorum predecessorum nostrorum licet satis simplici et rudi stilo composita. Nihil dominimus aliqua superflua resecata aliqua contraria correpta aliqua dubia et ambigua declarata multa obscura illuminata et illustrata multa vero addita et sub congruo et maternis ... reposita fuerunt edita constituta composita et ordinata per infrascriptos viros ... Promidam nec non studiosum virum Fabium appariis de ... Antonii Lazzarum liberatoris ... Antonii et ... Pasqualis de dicta terra Montis sancti electos factos deputatos positos et ordinatos per generale arengum universitatem congregationem et generale concilium omnium dominorum totius communitatis et universitatis dicte terre Montis sancti et eius comitatus cum plena et plenissima auctoritate et facultate predicta infrascripta statuta faciendi componendi constituendi et ordinandi resecandi corrigendi declarandi interpretandi illustrandi et collocandi et omnia circa ea faciendi et agendi necessaria et opportuna ... duratura valitura ... confirmationis et approbationis ... et celebrandi per Magnificos dominos priores civitatis Spoleti et ... publicatum ... confirmata et approbata ut supra, edita revisa et emendata per ... tempore potestaris egregii strenui ac nobilis viri domini ... honorandi potestatis pro communitate Spoleti dicte terre

De cereo et honore faciendo in festo sancte Marie de mense Augusti R^ca ij

Statuimus et ordinamus quod ad honorem et reverentiam omnipotentis dei et beate Marie semper virginis potestas defensor consiliarij et camerarius dicti communis qui pro tempore fuerint teneantur et debeant auctoritate presentis statuti qualibet anno in festo sancte Marie de mense Augusti in mane se congregare simul in palatio communis et inde hora missarum recedere simul et ire ad ecclesiam sancte Marie predicte et portare unum cereum communis accensum ponderis sex librarum et unam candelam seu faculam in manibus pro quolibet accensam ponderis duarum unciarum pro qualibet candela seu facula et quod cereus et candele seu facule emantur expensis communis predicti et cereum remaneat apud plebanum et presbiterum dicte ecclesie et comburatur quando elevatur corpus Christi in dicta ecclesia et candele sive facule predicte postquam fuerit missa completa tollantur et reponantur per sancteses dicte ecclesie in quolibet die dominico et festivo debeant ad missam in altare dicte ecclesie accendi due facule donec fuerint combuste et si dicti potestas defensor consiliarij et camerarius et sanctenses fuerint negligentes in observandis predictis puniantur pena xl^ta solidorum pro quolibet et qualibet vice.

De feriis et festivitatibus custodiendis R^ca

Item statuimus et ordinamus quod in terra Montis sancti predicti et eius territorio omnes homines de dicta terra quam forenses et advene cum reverentia ad honorem omnipotentis dei et beate Marie virginis eius matris teneantur et debeant venerari et custodire sanctos dies dominicos et pasquales et diem nativitatis domini nostri Jesu Christi et omnes festivitates beate Marie semper virginis et omnium apostolorum et evangelistarum et [illegible] sanctis [illegible] festivitates beate crucis et gloriosi sanctorum [illegible] festivitates omnium ecclesiarum [illegible] terre Montis sancti et sanctam diem veneris sancti [illegible] de mense [illegible] et in illis et quolibet earum abstinere ab omnibus operibus [illegible] fuerit [illegible] pena quinque solidorum pro quolibet et qualibet vice [illegible]

Auferatur, a contra facientibus exceptis de mense Julii et Augusti quib(us) nō teneatur ad penā pro
messe recolligenda nisi dieb(us) dominicis et Beate Marie virginis Jtem nō teneatur ad penā de
Remutatione vasorū et lignorū magnorū pro domib(us) et collectione florū croci et collectionis
seu portatione bladi triti vel battuti et de compositione bladi existentis in area tempore quo
videtur velle pluere et omnes predicti dies intelligantur fore et esse feriati in similib(us) causis
tantū et quilibet potestas teneatur et debeat predictū Capitulū bandiri facere tempore
sui offitii et Inquirere de predictis &

DE ELECTIONE ET RENOVATIONE NOVI POTESTATIS Rca iiij

Jtem statuimus et ordinamus quod potestas defensor et Consiliū dicte terre qui pro tempore fuerint tene-
-antur et debeant vinculo iuramenti et sub pena Centū solidorū pro quolibet quod ante finem
Regiminis potestatis tunc temporis per unum mensem congregationem facere generale arengum sive
parlamentum hominum Comunis dicte terre Jnter quos supradictus potestas defensor et consiliarii pro-
-ponant de electione et renovatione novi potestatis et electio nominatio et specificatio ipsius potestatis
procedat sub illo modo et forma quae predictum Arengum et homines ipsius existentes decla-
-rant sine quo arengo electio novi potestatis nō valeat ullo modo qui potestas sic electus debeat
suam electionem confirmari et approbari facere per Magcos dominos dominos Priores et per consiliū Magce
et Inclite Civitatis Spoleti aliquin nō admictatur nec habeatur per potestatē qui sic electus
cōfirmatus et approbatus habeatur pro potestate cuius offitiū durare et durari debeat per sex
menses et nō per minori tempore quod si pro maiori tempore eligeretur electio nō valeat et quod
nō possit proponi pro maiori tempore sex mensium et si fuerit propositū nō valeat et refir-
-mari nō possit et si fuerit reformatū nō valeat et qui arengaverit quod eligeretur pro
maiori tempore sex mensium puniatur de facto pena viginti librarum denariorum applicandarum dicto
Comuni et quicquid per talē potestatem pro maiori tempore sex mensium electum factum et gestum
fuerit nō valeat ipso iure et sit nullius valoris Qui potestas solū habeat et habere de-
-beat unum offitialem vicarium seu vicarium qui potestas in dicto suo vicario faciat continuā
Residentiā in prefata terra modis suis et a dicta terra et eius districtu nō recedat absque
licentia defensoris et consiliariorū dicte terre eidē concesse modo predicto vel absque comis-
-sione seu licentia Magcorum dominorum Priorum Magce Civitatis Spoleti et si absentaverit sine
dicta licentia puniatur per supradictos defensorē et consiliū qui pro tempore fuerit pena
Centū solidorum pro qualibet die qua erit absens a dicta terra vel eius districtu Si
vero se absentaverit cū licentia ut predicto tempore sue absentie nō habeat nec habere
debeat aliquod salarium a dicto Comuni et Camerario Comunis predicti qui tempore

electio potis confirmatur [illegible]

3 =

potes- vic(ariu)s [illegible] licentia

sui absentia fecerit teneatur et debeat salarium pro tempore sue absentie retinere et si non retinuerit secundum formam predictam ipsum salarium de suo proprio Camerarius predictus dicto comuni solvere teneatur

salarium potestatis — qui potestas habeat et habere debeat de avere et pecunia dicti Comunis pro suo salario florenos

viginti et otto ad rationem quatraginta bolonenos pro quolibet floreno nec ultra possit petere

pro dicto suo offitio sex mensium deposito vero, vel finito dicto suo offitio stare et stare debeat

potestas syndicetur — ad syndicatum et ad rationem reddendam de administratione sui offitii in Comuni quando

specialibus personis tribus diebus continuis et potestas qui stabit ad dictum offitium exercendum

potestas non possit redire in eodem offitio nisi post lapsum triennii — dicto tempore sex mensium, completo dicto offitio stare non possit usque ad tres annos aliquo modo

vel causa. Item quod non possit in vicarium vel actuarium aliquem de monte sancto retinere et si

in vicarium retineri nequeat aliquis de montesancto — retinuerit quicquid per tale vicarium seu actuarium gestum et factum fuerit sit ipso iure

nullius ac nullius valoris volumus et quod si quis de monte sancto ausus fuerit contra

formam istius statuti dictum offitium vicariatus exercere vel in aliquo modo se intromittere

incidat in penam .L.ta librarum denariorum ——

·DE IURAMENTO· POTESTATIS· COMUNIS·PREFATE·TERRE· ET·EIUS·OFFITIALIS R.ca v—

Item statuimus et ordinamus quod potestas et eius offitialis dicti Comunis qui pro tempore fuerint

in principio eorum offitii seu regiminis iurare et iurare debeant ad sancta dei evangelia

corporaliter manibus tactis scripturis facere exercere et fieri facere offitium eorum de plena

iustitia et rationem omnibus personis eis et eorum offitio equaliter ministrare [illegible]

4 = ribus pessibus orphanis et viduis et omnibus et singulis aliis personis [illegible]

= nare et ministrare et custodire pro posse omnes et singulas ecclesias et bona

ipsarum ecclesiarum et observabunt et observari facient omnia statuta seu capitula

presentis statuti et etiam ordines et reformationes que fiunt seu fierent per dictam comunitatem

illo tempore presentis statuti et eorum regiminis et que facta essent in preterito et reddat

et reddere debeant syndicis dicti comunis de administratione eorum offitii per se ipsos

deposito vel finito eorum offitio plenariam rationem et stare debeant ad syndicatum et reddendam

... in syndicatu ... sindicatores det — dam rationem predictam tribus diebus deposito seu finito eorum offitio [illegible]

fideiussores de restituendo omne id quod ad ipsos vel aliquem [illegible]

pervenerit [illegible] personis

= ut de eis vel aliquo ipsorum [illegible]

faciant [illegible]

Arringo dicti Communis et si facientur no valeat ullo modo et petens seu petis faciens solvat
de suo salario tempore sui syndicatus Camerario dicti cois pro comuni recipienti decem lib.
den. et no crescent et no minuent dictum Coe et Iurisdictione ipsius et recuperabunt
pro ss domini dicti Cois et res ipsorum pro posse et dabbunt consiliu bona fide et sine
fraude pro utilitate dicti Comunis et spetialiu psonarum ipsius dumodo quod eorum dicta
no possint micti ad partitu et si mictierentur uel reformarentur no valeant ullo modo
et retinebunt credentias eis impositas et no impositas p dicti Comune que fuerint
Retinende et no congregabunt nec congregari faciant aliquod arringu nisi primo deli=
=beratu fuerit p consilium dicti cois et si contrafecerint no valeat autoritate presentis
statuti et solvat pro pena .x.to libr. denar. Et quod nullus de monte sancto uel eius
districtu tempore syndicatus dictoru potestatu et eius offitialis debent nec dare debeant
uel prestare patrocinium uel procuratione ad pen. xl.ta solid. den. pro quoque contrafacient

· QUOD · POTESTAS · DICTI · COMU= · NIS · POSSIT · ABSOLVERE · ET · CODENNARE · Rca : vj

It. statuimus et ordinamus quod potestas dicti Comunis qui pro tempore fuerit possit et valeat
precipere mandare absolvere et codenare scribere omnia acta et scripturas et omnia facere
pro comuni et spetialibus dominis lege aliqua no obstante In civilibus et crimina=
=libus causis secundum forma presentis statuti et quicquid fient per ipsum potestatem
valeat et teneat vigore presentis statuti nisi i casibus Reservatis Mag.ci Communi=
=tati [illegible] de quib. i .l. cap.

· QUOMO · PERSOLVATUR · SALARIUM · DNO · POTESTATI · Rca : vij

It. statuimus et ordinamus quod potestas dicti Communis qui pro tempore fuerit uel alius pro eo
non possit accipere in toto uel in parte suu salariu nec aliquam quantitatem pecunie que
ipsi potestati deberent nisi a Camerario dicti Communis aliquo colore quesito ad pen. xx
quinque lib. den. Salariu vero dicti potestatis modo infrascripto persolvatur s. quod dictus
potestas habeat et habere debeat a Camerario dicti Communis tertia parte sui salarij
finitis primis duobus mensibus sui offitij Aliam tertiam partem habeat et habere debeat
a dicto Camerario i fine aliorum duorum mensium immediate sequentium Aliam vero tertiam
partem habeat a Camerario dicti Communis qui pro tempore fuerit finito tempore sui
offitij et habita absolutione a syndico uel syndicatoribus positis p dictum comune

Ad syndicandum potestatem predictum de administratione sui offitij et in camerarium dicti Comunis qui pro tempore fuerit contra fecerit in solvendo dictum salarium aliter quam modo et ordine predicto solvat et solvere debeat de sua propria et non de Comunis pecunia

DE ELECTIONE DEFENSORIS CAMERARII ET CONSILIARIORUM DICTI COMUNIS ET DE EORUM AUCTORITATE Rubrica VIIJ

Item statuimus et ordinamus quod quolibet anno in festivitate sancti Stephani [illegible] post sanctum Martinum Defensor qui pro tempore erit teneatur et debeat coadunare et congregare generale Arrengum et parlamentum hominum dicte terre in quo eligantur et fiant novem scilicet tres in guaita sancti Johannis tres in guaita sancti Martini et tres in guaita sancte Lucie quibus detur iuramentum per potestatem dicte terre quod quicquid per ipsos factum et gestum fuerit nemini revelabitur qui [illegible] eligantur hoc modo videlicet quod [illegible] de qualibet guaita vadant ad brevia et ponantur brevia in uno galero quot erunt homines dicte guaite coadunati [illegible] brevia ponantur [illegible] brevia scripta et quibus obvenerint dicta brevia scripta sint electores et eligere debeant unum defensorem unum camerarium [illegible] et viginti quattuor consiliarios pro qualibet guaita qui sint maiores viginti quinque annis et si minores essent nullatenus admittantur per potestatem dicti Comunis de quibus eligantur sex in consiliarios et eorum offitium duret et durare debeat tres menses quibus finitis extrahantur alij decem et octo videlicet sex pro qualibet guaita unus defensor unus camerarius de una guaita et tres [illegible] videlicet unus pro qualibet guaita et defensor et camerarius [illegible] de una guaita non possint esse de eadem [illegible] mensibus sequentibus sed de qualibet guaita sint et [illegible] debeant per ordinem et qui fuerit defensor camerarius consiliarius [illegible] non possit esse [illegible] Renunciatur magistratus secundum ordinem [illegible] [illegible]

Item volumus et ordinamus quod defensor camerarij massarij et consiliarij [illegible] predicti electi debeant [illegible] scribi in quattuor cartulis predictis [illegible] bene clausis et sigillatis ita quod nullus scire possit qui sint [illegible] extra quamlibet cartulam sit scriptum et notatum pro quibus mensibus sit [illegible] et intus in qualibet cartula [illegible] defensor unus camerarius [illegible] et [illegible] octo consiliarij et prefate cartule in quibus [illegible] inmictantur et ponantur in una bussula que [illegible] et [illegible] prefatis et finito offitio trium mensium in publico consilio [illegible] trium mensium et [illegible] per ordinem et durent predicti [illegible] In kalendis Januarij et ut sequitur [illegible]

Successive aliorum offitialium modo predicto electis habebunt qui defensor Camerarius et assessorj
et consiliarij iurent et iurare debeant ad sancta dei evangelia manu tactis corporaliter
scripturis venire ad consilium quandocumque fuerint requisiti per baiulum dicti Communis vel
audiverint campanam comunis pulsare ad consilium vel pro eis . . . fuerit per baiulum
dicti Communis Et consulere bona fide et sine fraude et super ad partitum quo defen-
sori melius et utilius videbitur pro dicto communi et tenere credentias eis impositas
et non impositas quando necessarium fuerit etc. Et facere omnia et singula que ad eorum
offitium spectare noscuntur et qui non venerit ad consilium puniatur pena quinque soldorum pro
quolibet et vice qualibet nisi habuerit iustam causam Qui defensor et consiliarij vel maior
pars ipsorum habeant liberam iurisdictionem potestatem consulendi reformandi et deliberandi
et penas imponendi prout eis utilius videbitur pro dicto Communi super omnibus negotijs
dicti comunis et quorumcumque proponentur inter eos per potestatem seu defensorem dicti comunis vel aliquem
eorum et facere per Camerarium dicti communis illas expensas quas eis vel maiori parti
ipsorum videbitur convenire et placuerit fieri pro Communi et dare illis vel illis personis quibus
eis videbitur vel maiori parti ipsorum et pro illis et illis factis et negotijs vel rebus quibus
eis videbitur deliberare dare vel reformare pro dicto Communi totiens quotiens eis vel
maiori parti ipsorum videbitur et placebit et quicquid per ipsos vel maiori parti ipsorum
factum ordinatum et reformatum fuerit valeat et teneat et Camerarius dicti comunis de ere
communis predicto expendat et solvat secundum deliberationem dicti Consilij vel maioris par-
tis ipsorum Qui potestas defensor et consiliarij possint et valeant ordinare constituere
et creare nomine et vice ipsorum et dicti Communis syndicum et procuratorem ad omnia
et singula que eis vel maiori parti ipsorum placuerit et videbitur expedire et quicquid
per dictos defensorem et consiliarios factum deliberatum et ordinatum fuerit quomodocumque
et qualitercumque plenam habeat firmitatem et robur ac si factum fuisset et deliberatum per totum
dictum Commune dummodo non fiat contra formam presentis statuti et quilibet defensor et
consiliarius habeat et habere debeat pro suo salario de ere dicti communis decem soldos nec
ultra petere possint Item volumus et ordinamus quod prefati novem homines electi ut supra
habeant auctoritatem eligendi et deputandi tres camerarios pro qualibet ecclesia existente infra
terram medijs suis et in qualibet sit et esse debeat unus de qualibet quarterio qui habeant auctoritatem
exigendi a quibuscumque debitoribus dictarum ecclesiarum et fabbricandi et quicquid eis videbitur
et placebit in utilitatem ecclesiarum alijs quibuscumque non obstantibus

·DE·AUTORITATE·DEFENSORIS· Rubrica ix

Item statuimus et ordinamus quod quilibet defensor qui pro tempore fuerit durante tempore
sui defensoratus sit et esse debeat immunis ab omni onere generali tam publico preter quam ab
omni collecta neque possit aliqua occasione vel debito aliquo Communis nec ipse aliquem
gravare occasione predicta Et volumus et quod potestas vel vicarius dicti communis non

Cogatur neque astringatur ad aliquam penam quacumque de causa durante tempore sui ma=
=gistratus et quod possit facere et portare arma [illegible] et extra [illegible] diete terre ad [illegible]
bandimentis et quod possit expendere et expendi facere per C [illegible] predicti de bonis
communis dicti communis [illegible] usque ad quantitatem [illegible] absque licentia consiliariorum. Item vol=
=umus quod possit precipere et mandare et penam imponere hominibus dicte terre et eius fori=
=sibus et advenis sub pena xxv librarum pro securitate [illegible] in absentia domini potestatis et
vicarii. Et siquis de dicta terra vel eius territorio vel forensis cuiuscumque fuerit
[illegible] defensores durante tempore sui defensoratus verbis vel factis iniuriam vel offen=
=derit incidat in penam quatruplam illius que solveret qui offenderit aliam privatam per=
=sonam secundum formam presentium statutorum.

Fuerit [illegible] defensoris

Poena irrogata offendentib(us) defensores

DE SALARIO CAMERARII ET DE EIUS AUTORITATE ET OFFITIO. R(ubri)ca X

Item statuimus et ordinamus quod camerarius dicti communis electus ut supra iurare et iuramentum
debeat in principio sui offitii dictum suum offitium facere et exercere bona fide sine
fraude et dare fideiussorem de ratione reddenda de administratione sui offitii communi
predicto et successori reddere omne id quod inventum sibi fuerit de bonis dicti communis
[illegible] quinque dies a die finiti offitii facta prius ratione per ratiocinatores communis.
Qui camerarius habeat et habere debeat pro suo salario soldos quindecim denariorum et
pro quolibet [illegible] collectarum soldos triginta et potestas dicti communis de omnibus et singu=
=lis introitibus et exitibus dicti communis teneatur facere describere in duobus quaternis in
libris quorum unum remaneat in palatio dicti communis [illegible] camerarii qui
pro tempore fuerit pena centum soldorum denariorum et omnes et singulas expensas [illegible]
dictus potestas legere teneatur in consilio dicti communis et ipsas expensas [illegible]
facere per dictum consilium et [illegible] dictus teneatur executioni mandare ad penam
xl soldorum denariorum.

QUOD NON POSSIT MITTI PARTITUM DE LEVANDO AD SEDENDUM

Item statuimus et ordinamus quod potestas dicti communis non possit nec [illegible]
partitum in consilio vel arengo dicti communis de levando ad sedendum nisi [illegible]
pallottas seu fabas tantum et quod non possit mitti ad partitum [illegible]
et semel in uno partito et si aliter mitteretur non teneat [illegible]

fecerit puniatur vel. Centu soloz den: pro qualibet vice et persona

· QVOD · QVILIBET · MITTAT · AMBAS · MANVS · IN · BVSSVLAS · Rca: x...

Item: statuimus et ordinamus quod dum fit aliquod partitum in consilio vel arrengho dicti Communis debeat mictere quilibet ambas manus in bussulas · pena · duoz · soloz · den: et pro potestatem dicti Communis et facto inferenda, a contra facientibus

· QVOD · NEMO · ARREGHET · EXTRA · PROPOSITA · Rca: xiij ·

Item: statuimus et ordinamus quod nemo debeat tempore quo surgeret in Consilio vel Arrengho dicti Communis Arrenghando consulere extra proposita que fierent per potestatem seu defensorem dicti Communis et nemo possit surgere nisi semel tantum ad arrenghandum super propositas et qui contra fecerit puniatur · pena quinque soloz · den · pro vice qualibet et de facto auferatur per potestatem dicti Cois et nihil dominus eius dictum non mictatur ad partitum et si mittatur sit ipso iure nullum et dictum quod semel fuerit reprobatum per palluctas si in eodem consilio vel arrengho remittatur nullo modo valeat et defensor qui partitum ceperit incidat in pena xl.ta soloz den:

· QVOD · NEMO · POSSIT · CONSVLERE · QVOD · DONETVR · DE · BONIS · COIS · Rca: xiiij:

Item statuimus et ordinamus quod nemo de dicto Communi sit ausus consulere vel arrenghare in aliqua adunantia consilio vel arrengho dicti Cois quod donetur aliquod de bonis dicti Cois
12 alicui persone sive aliquibus personis quocumque colore quesito et qui contra fecerit puniatur pena Centum soloz den: et si potestas dicti Cois permittet perdat de suo salario quinque libras denarioz nihil dominus dicti donatio sit nullius valoris exceptis donationibus faciendis ... de donatione facienda Magistris ... Magistri Civitatis Spoleti

· DE · PENA · FACIENTIS · RVMOREM · IN · CONCILIO · VEL · ARRENGHO · Rca: xv ·

Item statuimus et ordinamus quod nullus de dicta Terra audeat vel presumat facere verba vel garrire aut rumorem facere in consilio vel arrengho predicto sub pena quinque soloz den: pro quolibet et qualibet vice

· DE · ARRENGHO · ORDINANDO · R[ubri]ca : xvi

Statuimus et ordinamus quod quando arrenghum est ordinandum, debeat proponi a potestate
et defensor dicte terre montis sancti juventalis decem et otto consiliariorum sive pro maiori par-
te congregatorum et ibi a dictis consiliariis vel maiori parte ipsorum deliberari per otto
dies ante quando dictum arrenghum debeat celebrari vel congregari et facta dicta
deliberatione potestas et defensor predicti mandent et committant bajulo publico et
precori dicte terre quatenus alta voce publicet et proclamet et preconizet in scalis pa-
lacii in locis consuetis quod tali die omnes homines de dicta terra a xv annis su-
pra pro quolibet focularii et familia debeat ad dictum arrenghum venire et in eo a princi-
pio usque ad finem stare sub pena [illegible] soldorum applicanda et ponenda
in cippo communis in quo quidem arrengho unusquisque habeat auctoritatem arrenghandi
dicendi et consulendi pro bono publico et privato pro sue arbitrio voluntatis in quo
arrengho non possint stare minores et impuberes minores vero quatuordecim annorum sine
et ibi dicta et consulta dicta et perita debeant declarari per viva suffragia vel per
fabas bussulo alba affirmantibus et in bussulo nigra [illegible] more solito et consueto.

· DE · PLEBANO · ELIGENDO · VACANTE · ECCLESIA · SANCTE · MARIE · DE · MONTESCO · R[ubri]ca xvii

Statuimus et ordinamus quod potestas defensor et consiliarii dicte terre montis quum vacant ecclesia
sancte Marie predicte et habent rectorem pastorem [illegible] sive per mortem sive per resignationem ces-
sionem vel renunptiationem sive alio quocumque modo vacaverit infra quindecim dies immediate
sequentes post vacationem predictam congregent arrenghum et consilium generale totius
universitatis et in dicto arrengho proponant electionem faciendam de dicto plebano et dicti
16 arrenghum [illegible] et debeant infra alios quindecim dies proxime sequentes [illegible] feciss-
dictam electionem de novo plebano et de bono docto et sufficienti sacerdote qui sit doctus in
gramatica et intelligentia sacrarum licterarum ac et expertus in cantu firmo et organico
et honestissimo vite et quod dictus sacerdos debeat esse oriundus et [illegible] progenitoris
de dicta terra montis sancti et quod dicta electio non possit fieri de forensi et extraneo
si ydoneus reperiatur de predicto loco sed si de dicta terra montis sancti [illegible] doctus
in gramaticha et in sacris scripturis ac non doctus et [illegible]
religiosae vite non possit [illegible] dictum arrenghum possit [illegible]
et docto experto probo et religioso sacerdoti ut supra [illegible]
defensor et consiliarii supradicti dictam electionem fecerint [illegible] qui eligendi
eligendi que sunt statuta [illegible] iuris communi quia illius electio [illegible] esset [illegible]
devoluta ad ordinarium [illegible] illa [illegible] iuris patronatus [illegible]

suspensum et derogatum et ideo rigor presentis statuti cogimus et arctamus potestatem et defensorem atque consiliarios supradictos quatenus dictam electionem faciant vel procurent quod fiat et celebretur infra debita tempora ut supra sub pena decem florenorum monete pro quolibet si secus aut aliter fieri contingat.

DE TRIBUS SALMIS GRANI DANDIS PLEBANO SINGULIS ANNIS LOCO DECIMARUM. Rubrica xviiij.

17 Item statuimus et ordinamus quod potestas defensor et consiliarii supradicti debeant dare singulis annis plebano ecclesie sancte Marie medio seu ante festum assumptionis aut ante festum sancte Marie de mense Augusti salmas grani tres de grano communitatis dicte terre loco decimarum quas posset vel deberet habere dominus plebanus ab dicta universitate et promittentes dare consuevisse secundum conventiones habitas et declarationes factas inter rectores pastores et plebanos sententiarum vetustiores et antiquiores predecessores et totam communitatem et universitatem dicte terre Montis … ad hoc ut de eo satisfaciamus in decimis et obligationibus et iure patronatus eligendi plebanum supradictum dicte communitati concessum pretextu supradictarum conventionum et declarationum perpetuo et inviolabiliter conserventur.

DE MERCEDE ET SALARIO DANDO DOMINO POTESTATI VEL EIUS VICARIO PRO SUO OFFITIO ET PRO SINGULIS ACTIBUS CAUSARUM CIVILIUM ET PRO COPIIS. Rubrica xix.

20 Statuimus et ordinamus quod potestas vel eius vicarius in dicta terra Montis seu de singulis actibus faciendis causarum civilium in iuditio debeat habere et possit petere et exigere ac recipere ut infra scribitur: imprimis pro petitione et simplici actoris et responsione rei verbo facta et in scriptis redacta ab potestate vel vicario supradicto dicto unum bolonenum ab quolibet et pro quolibet eorum et similiter pro libello oblato seu producto et pro exceptione unum bolonenum pro replicatione unum bolonenum et pro duplicatione et triplicatione seu quadruplicatione similiter pro productione instrumentorum seu aliarum scripturarum similiter unum bolonenum pro productione testium et eorum iuramento unum bolonenum pro examinatione vero dictorum testium duos bolonenos pro quolibet teste reducta tamen eorum depositione et testificatione in scriptis per ipsum potestatem seu eius vicarium pro aliis vero omnibus et singulis actibus usque ad sententiam diffinitivam inclusive unum bolonenum. Item statuimus et ordinamus quod predictus potestas vel eius vicarius possit exigere petere habere et recipere debeat pro omni copia scribenda et danda partibus litigantibus de quolibet actu iudiciarie duos bolonenos ab quolibet petente dictam copiam et de omni brevi scriptura sed si dicta copia esset magne scripture possit exigere petere habere et recipere

debeat duos bolondinos pro qualibet carta cum hoc quod dicta carta sit una medietas integri
folij papiri et quodlibet latus dicte carte debeat continere viginti quinque versus et quilibet
versus debeat continere semper dictiones ad minus et quodlibet latus viginti quinque versus que
omnia capitula supra dicta precise et sigillatim et singulariter singula volumus et
precipimus inviolabiliter observari sub pena decem librarum applicanda dicte communitati mediis
seu et exigenda: a quolibet contra facientie et restituendo illud plus quod contra formam
presentis statuti recepissent.

·DE· REGISTR[O]· INSTRUMENTOR[UM]· FACIENDO· R[ubri]ca XX·

Quia negligentia notariorum et dolo aliquando deperduntur originales contractus et eorum scripture
23 aliquando mutatur eorum substantia propter quod contingunt dampna irreparabilia ad obviandum
huiusmodi negligentijs fraudibus et dampnis ac facturis que possent contingere ob causas predictas
statuimus et ordinamus quod omnia instrumenta perpetua videlicet emptionis venditionis donationis
cessionis dotis et dotalia instrumenta divisionis permutationis pacis quietationis absolutionis
depositi mutui ac locationis ad longum tempus pacis et concordie perpetue transactionis compro-
=missorum arbitriorum et arbitramentorum laudorum sententiarum et declarationum testamentorum codicil=
=lorum institutionum et substitutionum relictorum et legatorum et omnia ultimarum voluntatum iuris pac=
=tionatus et omnes contractus perpetui debeant per potestatem seu eius vicarium registrari scribi copiari
exemplari de verbo ad verbum nihil addendo nihil minuendo prout in originali instrumentorum con=
=tinetur et cum sua publicatione: omisso tamen signo notarij eius in uno libro qui vocatur liber registri
instrumentorum quem librum registri instrumentorum potestas et defensor motis suis teneantur et sint obli=
=gati facere et componere de bona et optima carta regali in volumine ad minus viginti quinque
quinternorum et quod sit liber bene ligatus et compositus ac coopertus de bono corio et cum be=
=nis clausuris ad instar et similitudinem librorum magnorum mercatorum et notarius qui fuerit roga=
=tus de contractibus supradictis teneatur a die stipulationis dictorum contractuum vel cuiuslibet
ipsorum ponere eius vel eorum substantiam cum omnibus necessarijs in suis protocollis et postea eos
extendere formaliter et componere instrumenta in publica forma cum omnibus clausulis neces=
=sarijs et opportunis cum publicatione sua et signo suo non mutata substantia existente ex=
=stente in protocollo suo et dictum instrumentum scribere et ponere in libro suorum instrumentorum extensorum
et hec omnia sit obligatus facere infra xv dies a die stipulationis supra dicte sub
pena xl librarum denariorum que pena soluta vel non supradicta facere teneatur infra secundos [illegible]
decem dierum sub predicta pena duplicata: et si tertius terminus eiusdem dierum [illegible]
et non fecerit predictum supra dicta pena triplicetur et totiens quotiens [illegible]
dierum transierit totiens incurrat ipse notarius negligens in penas predictas [illegible]
iusta et rationabili causa fuerit impeditus et postea dictum instrumentum sic extensum [illegible]
clausulis et publicatione autenticatum debeat presentare predicto domino potestati vel eius vicario

Ut ponat et rescribat et copiã faciat nec nõ registret ĩ supradicto libro registri istrumentorũ
Quilibet dñs Potas uel eius vicarius dictũ istrumentũ extensũ de verbo ad verbũ cũ sua
publicatione omisso tantũ signo ipsius notarij Teneatur et sit obligatus recepisse et
Registrasse sine aliqua diminutione In dicto libro registri ĩfra terminũ quinq dierũ
sub penis predictis qui terminj quinq dierũ currant ipsi potestatj et eius vicario ut su=
=pra currunt alij terminj quando notarius fuerit negligens et sub penis pdictis pro
quibus omnib supdictis dictus notarius et pro rogatione et stipulatione sua possit petere
haber et recipere pro qlz contractu unũ grossũ vz duos bolos a quolz contrahente de
quibus duos teneat et habere debeat pro se et duos dare debeat prefato dño potestatj
uel eius vicario pro registro supdicto et pro eius labore scriptura et copia dictj istrumentj
scribendi in dicto libro registrj predictj quẽ librũ registrj istrumentorz supradictorũ Potestas
et defensor predictj debeant tenere sub magna custodia et nunquã ulli ostendere nisi ĩ casu
necessitatis ne fiat dãnũ et preiuditiũ ipsi notario et lucro sui notariatus Potas autẽ et
vicarius predictus teneantur facere tabulã et repertoriũ ĩ principio dicti librj registri p
alphabetum et in dicta tabula seu repertorio reponere nomina contrahentiũ et quodlz no=
=me sub littera sua et suo alphabeto ac numerũ cartarũ registri ut istrumenta facilius
reperiantur quod statutũ extendi uolumus ad futura tẽpora et nõ ad preterita et ad omnia
istrumenta que erunt stipulata in futurũ in dicta terra nostra sci et in eius comitatu
territorio atq districtu Volumus et quod potas uel vicarius qui registrauerit debeant
dictũ librũ registri autenticare et publicare suis signis et publicationibus suis consuetis qbus
contractib et istrumentis supradictis in libro registri prefato scriptis registratis copiatis et
exemplatis volumus et mandamus quod adhibeatur fides ĩdubitata et plenissima siñ
aliqua exceptione et sine aliquo contrario sicut ipsis istrumentis originalib ĩ omnibus et p
omnia et quod debeant inuiolabiliter obseruarj

·DE·SALARIO·ET·PENA·ILLORUM·ET·NOTARIORUM·QUI·TENENT·PROTOCOLLA·ET·LIBROS·ISTRUMENTORUM· Rca·XXI·

Statuimus et ordinamus quod quilibet notarius possit et debeat pro omnibus istrumentis perpetuis
haber duos bolos pro quolz contractu perpetuo et a qualz parte contrahentiũ pro se et sua
Rogatione et duos pro registro hoc est pro illo qui debet rescribere et registrare dictũ istru=
=mentũ extensum ĩ dicto libro registri pro aliis vero contractib nõ perpetuis nõ possit capere
nisi duos bolos pro sua rogatione quia contractus nõ perpetui nõ possunt registrarj Si quis
24 vero contrahentiũ vellet habere de contractu stipulato istrumentũ extensũ ĩ publica forma
ab ipso notario statuimus et ordinamus quod ipse notarius sit obligatus et teneatur dictũ
istrumentũ extendere cũ clausulis necessariis et opportunis et in forma consueta autenticare et
publicare infra terminũ quinq dierũ nisi ex aliqua iusta et rationabili causa fuerit ĩpeditus

dar' trader et exiber ipsi parti uel alteri haberi interesse petenti uel uolenti haber simili modo statuimus
quod teneantur heredes dicti notarij qui fuit dedicto collectore Regulis et quelibet alia persona
cuiusq; status uel cõditionis existat apud quã esset dcã notarij protocolla uel istrumenta ostender
exiber et manifestar' i publicũ petentib; et uolētibus haber dicta istrumenta et protocolla et dcos
libros protocollo℞ et istrumento℞ ipsius notarij et cuiusq; alterius tabellionis sub pena et
ad penã · xxv · lib℞ · ipso facto pro medietate cõmunitati montis sci et pro quarta parte
ipsi parti petenti et uolenti haber uel pretendenti haber interesse et pro alia quarta parte
ipsi executori pro quo℞ istrumento℞ seu ꝓtocollorũ exibitione publicatione seu manifestatiõe
extra iudiciũ nõ possit exiger nec haber dcus notarius uel eius heredes uel alia psona
quecũq; predicta apud quã essent dicti libri protocollo℞ et istrumentorũ nisi unũ bolom pro
quolib; contractu in iudicio autẽ et corã potestate uel eius vicario et corã quocũq; iudice non
teneantur ostender exiber nec producer nisi ex sua spõtanea uoluntate et cõmunij cõcordia
et uolētib; uero haber i publica et autentica forma ipsis cõtrahentib; uel aliquo ipsorũ uel
quocũq; alio pretendente haber interesse teneatur et sit obligatus dictus notarius rediger in
publica et autentica forma et ipsi heredes uel alia psona quecũq; dcos ostender et exiber
omnij alteri notario uolenti ꝯ ipsis facer istrumentũ publicũ copiã exemplũ uel transũptum
publicũ et autenticũ sub pen' pdicta et nõ possit capere dictus notarius originalis et principa
= lis et similiter sui heredes uel alie psone quecũq; supradcẽ pro uno istrumento publicato
et autenticato uel de eius copia exemplo uel transũpto autenticato et publicato per alterum
notariũ et plus haber nec exiger possit nisi unũ bolonenũ pro quolib; floreno sũme que
cõtinetur i istrumento usq; ad sũmã centũ floreno℞ monete et ab inde sup' et pro eci
= dua sũma nichil plus possit peter nec haber et si esset sũma magna maior et ma
= xima et esset excessiua et enormissima que omnia et singula predicta sigillatim
= p̃tise uolumus et precipimus ac mandamus obseruari inuiolabiliter ab omnib; et
quibuscũq; psonis supra dictis sub penis prefatis applicandis ut supra et hoc statutum uo
= lumus et declaramus extendi ad preterita presentia et futura

·DE·SALVO·CÕDVCTO·ET·LIBERTATE·OMNIV· VENIENTIV·AD·TERRÃ·MOTIS·SCI·ET·EIVS· ·DISTRICTV·IN·FESTO·SCE·LVCIE·SANCTI· MARTINI·ET·SCI·FABIANI·

Rca · xxij

Statuimus et ordinamus quod omnes forenses et extranei ac aduene de quo[illegible] ciuitate terra
castro uilla uel loco de omnib; partib; totius italie et totius orbis terrar[illegible] uenientes ad dc
= tã terrã motis sancti et ad eius comitatũ territoriũ et districtũ in festo sancti Mar
= tinj sci lucie uirginis et martiris et i festo sci fabianj [illegible] festo [illegible]

25

In festo nativitatis Virginis Matris Marie et in festo sancti Matthei apostoli de mense septembris
et in primo prima precedenti die et in proxima
et in dictis diebus festivitatum supradictarum et in primo prima precedenti die et in proxima
prima sequenti die omnibus supradictis festorum sint franci liberi et securi exempti ac
spetiali prerogativa et privilegio omnibus tam in personis eorum et omnibus suis quam
cum omnibus animalibus rebus et bonis eorum quibuscumque et cuiuscumque generis sive sint
mercantilia et venalia sive non ab exactione solutione et pagamento omnium passa=
giorum datiorum et gabellarum et ab omnibus et quibuscumque debitis tam publicis quam privatis
tam civilibus quam criminalibus et quod pro illis tribus supradictis diebus in quibus festo
supra dicto non possit neque possint impediri nec gravari nec molestari nec occa=
sione supradicti passagii datii seu gabelle nec occasione cuiuscumque debiti sive
= cuiusque eorum creditoris nec per potestatem dicte terre Medici sive nec ab eius officialibus nec de=
= fensore dicte communitatis nec aliquo [illegible] nec ab alio gubernatore occasione
debiti alicuius gressus sententie vel condemnationis late contra ipsos vel aliquos ex quibus
esset obligatus ad solvendum aliquam penam pecuniariam in qua sit ciuis seu parva seu
magna sive maxima prefate communitati Medici [illegible] in applicanda sed
esse voluimus ipsos et liberos et securos et hoc statutum et presens statutum [illegible]
et libertas ac securitas supradicta debeat omnibus et singulis predictis inviolabiliter
observari et hoc statutum [illegible] eis et omnibus ipsorum privilegium speciale pro supradictis
illis tribus diebus in quibus festo supradicto veniendo stando seu recedendo sive veniendo
vel stando vel recedendo. Exceptis capitaneis et denariis et [illegible] et [illegible]
et Magistris [illegible] [illegible]

·DE· AUCTORITATE· ET· ARBITRIO· DOMINI POTESTATIS· IN· PRECIPIENDO· NE· RECEDATUR· DE· PALATIO· ET· DE· PENA· INPONENDA· Rubrica xxiij

Vide infra Rub. [illegible]

Statuimus et ordinamus quod potestas et Vicarius dicte terre Medici sive possit precipere et manda=
= re hominibus dicte terre ne recedant de palatio sine sua licentia sub pena .x. librarum denariorum et hoc in
causis civilibus. In causis vero criminalibus sive gravibus seu arduis possit precipere et man=
26 = dare sub pena parva et magna et maxima pro suo arbitrio voluntatis prout sibi videbi=
= tur expedire applicanda communitati predicte Medici sive. In aliis vero causis minoribus
[illegible] imponere penas et exigere eas usque ad decem libras denariorum ut supra applican=

·DE· TERMINIS· PLATEE· ET· PORTARUM· Rubrica xxiv

Statuimus et ordinamus quod platea terre Medici sive dicatur et esse debeat et intelligatur per
latitudinem a palatio potestatis usque ad ecclesiam sancte Marie in dicta platea situata et [illegible]

longitudine ab extrema parte muri seu parietis uel anguli ecclesie sancte marie predicte que est prope
et uersus domum seu apothecam heredum apparis ottauiani via media usque ad extremam par=
=tem muri seu parietis uel anguli palatij ueteris clusure que est uersus domum petri matte
et sic platea predicta sit et esse intelligatur usque ad terminos predictos clusure porte uero
et eorum termini sint et esse intelligantur usque ad unam perticham prope muros eorum ab
extra et intra

De parte perveniente potestati de veteribus collectis et condempnationibus veteribus et de dd et extraordinariis. Rubrica xxv.

Statuimus et ordinamus quod potestas seu eius vicarius debeant haber[e] et possint recipere
de omnibus ueteribus collectis et antiquis condempnationibus suorum et tunc diu dictarum predecessorum pro sua
executione quattuor solidos pro qualibet libra denariorum et de omnibus pecuniis et penis conuentionum
et contractuum datorum et extraordinariorum quartam partem de omnibus illis pecuniis solutis et consignatis
quas fecerint uenire in effectum in solutionem ad manus camerarij dicte communitatis uel in
cippum eorum predicti sed in dictis extraordinariis et in hoc statuto non intelligantur pene sol=
=uende pro custodiis et punctaturis custodiarum pro quibus et de quibus nihil debeat habere
et nihil possit percipere declaramus autem quod potestas et vicarius uel alius executor
predictus supra dictos quattuor solidos pro qualibet libra pro sua executione de ueteribus collectis
tantum et de antiquis condempnationibus tantum debet haber[e] et recipere a malis soluentibus
et ab illis qui aut per negligentiam aut per malitiam non soluerint a qua executione uolu=
=mus excusari minores et ignorantes et hoc propter ignorantiam et minoritatem potestas pre=
=dictus uel vicarius habeant supradictam executionem de pecuniis illis quas fecerint cum
effectum uenire in solutionem ad manus camerarij uel cippum eorum prout supra declaratum est

De pena debitorum communitatis non soluentium in termino. Rubrica xxvi

Statuimus et ordinamus quod omnes debitores communitatis in infrascriptis solum et dumtaxat uidelicet emptores gabelle
siue pedagij eorum modis sunt aut macelli aut centenarij aut conductores et pensionarij domorum
et apothecarum stabulorum dicte communitatis et quilibet alius debitor dicte communitatis occasione lo=
=cationis conductionis uel affictationis et ex quacumque alia causa et occasione contractuum
et conuentionum spontanearum interuenientium singularum non soluerint debitum suum elapso termino
sic ordinato et stipulato [illegible] solvendi [illegible]
[illegible] plus applicandum dicte communitati et in executione applicanda potestati uel [illegible]
alteri executori pro qua executione potestas uel vicarius uel executor [illegible]
[illegible] solidos per qualibet libra denariorum a predicto debitore non soluente [illegible]
persolutionem ad manus camerarij eorum predicti

12v

De auctoritate potestatis cogendi et procedendi summarie usque ad summam duorum florenorum monete. Rubrica xxvij

Statuimus et ordinamus quod potestas vel vicarius dicte terre habeat plenam auctoritatem potestatem et facultatem in dicta terra montis sancti et eius territorio comitatu et districtu in causis civilibus audiendi cognoscendi procedendi terminandi omnes et quascumque causas civiles coram eo vertentes usque in summam et quantitatem duorum florenorum monete ad rationem xl bolendinorum pro quolibet floreno sine libelli oblatione et sine litis contestatione et sine aliqua scriptura sine aliqua dilatione et summarie de facto et simpliciter et plane et equo et sine strepitu et figura iudicij et sine aliqua sollemnitate sola facti veritate inspecta. In contrarium non obstantibus quibuscumque.

De pena excasantium. Rubrica xxviij

Statuimus et ordinamus quod siqua persona originalis hoc est quod nata fuerit ex originalibus parentibus de dicta terra montis sancti vel de eius districtu et comitatu ac territorio excasaverit se ivit ad habitandum alias terras vel etiam si prius ivit ad habitandum ut premissum est solvat penam viginti florenorum monete ad rationem quadraginta bolendinorum pro quolibet floreno et supradictam penam terrarius et debeat et cogatur solvere cum effectu pro tali excasatione. Et si mulieres iverint ex causa coniugij et matrimonij in terris alienis [illegible] ratione [illegible] vel iure legatorum vel essent instituti heredes in bonis dominum dicte terre montis sancti et postea domos et dicta bona venderent et alienarent et iverint vel starent ad habitandum alias terras vel in aliis territorijs teneantur et cogantur solvere dictos viginti florenos pro dicta excasatione. Excasores autem dicimus et intelligimus esse illos qui vendunt et alienant domos et bona sua et vadunt ad habitandum terras alienas et faciunt in fraudem predictam damnum et iacturam patrie sue cum quod non curant amplius pietatem custodiam et defensionem patrie ab hostibus et inimicis et rebellibus et qui desiderant impedire et exire communitatis munera et onera personalia propter absentiam et [illegible] labores et armorum virtutes in defendendo patriam et qui per excasationem et absentiam suam iam non solvunt amplius collectas capitum et collectas focularium aut solvere [illegible] impositas in dicta communitate montis sancti et solitis ab hominibus originalibus habitantibus dicte terre montis sancti et qui non faciunt amplius custodias neque diurnas neque nocturnas in castello dicte terre et eius territorij et comitatus propter eorum dictam excasationem et absentiam ex quibus causis et rationibus censuimus merito cogendos [illegible] pro pena dicte excasationis supradictos florenos [illegible] monete applicandos [illegible] quod pena soluta liceat eis relinquere patriam et ire ad terras

Alienos et habitatores [illegible] ubi [illegible] et placebit. Si quis [illegible] de
[illegible] suis vel contra [illegible] et omnia bona [illegible] in terra sua
[illegible] vel [illegible] Communitatis [illegible] et eius
Potestati vel vicario non possit nec debeat [illegible] vel molestari
aliquis [illegible] dicte pene decem florenorum nec aliquis pene occasione excusationis predicte
et [illegible] predicta pena potestas vel eius vicarius nulla [illegible] pertinent sed tantum [illegible] octo pro
[illegible] florenis et pro sua executione [illegible] aliis [illegible] non obstantibus.

D. ELECTIONE VICARIORUM. Rubrica XXIX.

Statuimus et ordinamus quod electio vicariorum fiat in arrengha dicti comunis ita quod homines [illegible]
qualibet [illegible] ad [illegible] et quilibet habens [illegible] scriptum [illegible] homines [illegible]
[illegible] vicarium ita quod sint [illegible] dicto officio [illegible] officium [illegible]
[illegible] una cum officialibus comunis simul et semel [illegible] iuramento [illegible]
[illegible] officii [illegible] per aliquem [illegible]
[illegible] quos ad hoc [illegible] velint [illegible] et [illegible]
[illegible] et si [illegible] vel [illegible]
[illegible] bona [illegible] domini [illegible]
[illegible] preceptum factum per vicarium [illegible] vel aliquem ipsorum ad penam x solidorum
[illegible] x solidorum.

D. ELECTIONE BAIULI ET ORDINE SIBI DATO. Rubrica XXX.

Statuimus et ordinamus quod electio baiuli dicti comunis fiat in arrengha [illegible]
et placebit et officium ipsius durat [illegible] cum [illegible]
arrengham et [illegible] terra [illegible] pro [illegible]
[illegible] et [illegible] in villa [illegible]
[illegible] villa [illegible]
et [illegible] ipsorum [illegible] in villa [illegible]
[illegible] ad petitionem [illegible] vel plus [illegible]
[illegible] pro [illegible] et si [illegible]
ad petitionem alicuius [illegible] pro [illegible]
[illegible] valeat et teneat et habeatur pro legitima [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] modo [illegible] fuerint [illegible]
ipsum [illegible] valeat et teneat [illegible]
[illegible] non possit [illegible]

[..]tupis mictere sive voluerit consilij et si aliquis offitialis cogeret vel molestaret dictum baylum
quod iret solvat bannum decem solidorum tempore sui syndicatus et dictus baylus teneatur et debeat
facere omnes citationes et adbassiatas pro dicto comuni in dicta terra et eius districtu sine aliqua
mercede et salario ad penam superius declaratam et si dictus baylus fraudem commiserit in dicto
suo officio faciendo falsas citationes vel referens falsum solvat bannum centum solidorum et
emendet dampnum patienti &

QUALITER FIAT CITATIO CONTRA NON HABENTES DOMUM IN MONTE SANCTO VEL EIUS DISTRICTU. Rubrica XXXI

Item statuimus et ordinamus quod omnes non habentes domum in terra Montis sancti vel eius districtu
quod baylus comunis qui pro tempore fuerit in criminalibus et civilibus causis ad petitionem cuiuslibet
petentis mandato potestatis possit et debeat citare et citari facere ad domum ubi consuetum est
habitare aut in platea dicti comunis publice et alta voce cum presentia duorum testium bis et secunda
citatio habeatur peremptoria et procedatur tamquam contra contumacem et si non venerit ut in capitulo
de civilibus et criminalibus causis continetur et predicta valeant et teneant auctoritate presentis statuti.

DE ELECTIONE VALLARIORUM. Rubrica XXXII

Item dicimus et ordinamus quod potestas seu eius vicarius dicti comunis qui pro tempore fuerit teneatur
et debeat per consilium dicti comunis eligi et fieri facere in principio mensis martij unum bonum vallarium
in qualibet villa dicti comunis et tres in terra Montis sancti qui iurent et iurare debeant ad sancta dei
evangelia dictum offitium vallarie facere et exercere bene legaliter et bona fide et sine fraude
qui tres vallarij de terra predicta et vallarij ville Mugnanj habeant et auctoritatem et pote-
state inquirendi in villa aque premule et eius pertinentiis offitium quorum duret et durare debeat
per annum et qui fuerit in uno anno non possit nec debeat esse in secundo et teneatur et debeat quilibet
in sua villa et pertinentiis sue ville et vallarij terre predicte in pertinentiis dicte terre et ville aque
premule vardare et custodire omnes segetes fructus arborum silvas banditas vel guardatas
vineas orta fructus et generaliter omnia alia bona et res hominum et personarum comunis terre predicte
et eius districtus et que sita sunt in pertinentiis dictarum villarum et terre predicte quilibet vallarius et quilibet
in sua villa et pertinentiis ipsius et vallarij terre Montis sancti ut predicitur in pertinentiis dicte terre
et ville aque premule teneantur et debeant vardare ne aliquis det dampnum in bonis et rebus
alicuius persone vel cum bestiis et si dicti vallarij vel aliquis ipsorum in sua vallaria et in
pertinentiis sue vallarie viderit vel invenerit aliquem dantem dampnum in bonis et rebus predictis
teneantur denuptiare coram potestate vel suo vicario infra tres dies dicto vel facto [..] et
omnes predicti vallarij debeant coram potestate vel suo vicario dicti comunis qualibet ebdomada semel presentare
ad denumptiandum omnes et singulos homines et personas quos viderit dampnum dedisse in precedenti
ebdomada personaliter vel cum bestijs que presentatio et denumptiatio fieri possit diebus feriatis et
non feriatis ad voluntatem dictorum vallariorum et ipsorum cuiuslibet et si quis dictorum vallariorum

nō veneri[illegible] et provisione [illegible] terminum supradictum solvat bannum dicto comuni [illegible] qualibet qua contrafecerit quinque solidos nisi habuerit legitimam excusationem vel causam dictis emphiteotis quorum vallarum et ipsorum uniculique adhibeatur plena fides et pro plena et legiptima probatione et potestas sive eius vicarius dicti comunis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat dictas emphiteotiones factas per dictos vallarios debite executioni mandare modo et ordine supra scripto

• Q. hoīes. coīs terre montis. scī. fiant obsequia & factioēs personales. R.ca xxxiii.

Item dicimus et ordinamus quod omnes homines dicti comunis teneantur et debeant facere omnia obsequia personalia aliquibus nō obstantibus exceptis minoribus quatuordecim annorum de qua minoritate credatur sacramento patris et matris et si nō haberent patrem vel matrem credatur sacramento duorum consanguineorum propinquorum ad minus qui dicant quando quietat tempus seu etatem annorum quatuordecim [illegible] et tempus [illegible] dicti comunis [illegible] in libro custodiantur dicti comunis et qui essent in infirmitate gravati atque senectute de qua [illegible] et consilio dicti comunis et [illegible] qui [illegible] a sexaginta quinque annis supra et credatur sacramento ipsius de tempore suo qui nō possit [illegible] vel custodiis personalibus gravari et qui nō fecerit dicta obsequia [illegible] deliberatum [illegible] predictum comune vel eius preceptum ex parte potestatis seu eius vicarii dicti comunis solvat bannum [illegible] in dicta deliberatione seu precepto contentum et nihil [illegible] & omni [illegible] dicto comuni sit privatus Additum est quod scolares morantes in studio nō graventur de obsequiis personalibus nec de collectis [illegible]

• Q. nō. proponatur. de. cassatione. alicuius. cōdennationis. R.ca xxxiv.

Item statuimus et ordinamus quod potestas defensor nec alius officialis dicti comunis nō possit proponere nec proponi facere in aliquo consilio vel arengo dicti comunis de suspensione cassatione [illegible] annullatione alicuius condemnationis vel banni que vel quod data seu datum esset contra aliquem aliquam seu aliquos per potestatem dicti comunis sub pena [illegible] et pena [illegible] pro qualibet vice et [illegible] et si proponeretur et reformaretur nō valeat illo modo et quicumque super dicta proposita arengaret vel consuleret quod suspenderetur [illegible] annullaretur in dicto [illegible] pro qualibet vice [illegible] retur

Demum [illegible] hoc locum nō habeat de condemnationibus et bannis [illegible] custodiam et operum quod liceat proponi in arengo dicti comunis [illegible]

Quod potestas sive eius vicarius non vadat in aliqua ambassiata. R[ubri]ca XXXV.

Statuimus et ordinamus quod potestas vel offitialis dicti communis non possit ire in aliqua am=
bassiata dicti communis nisi fuerit deliberatum per consilium cum viginti massariis vocandis et eligendis
per dictos consiliarios vel maiorem partem ipsorum et si quis consuluerit vel arengaverit solvat
penam quatraginta solidorum, que pena perveniat in communi.

De collecta imponenda. R[ubri]ca XXXVI.

Statuimus et ordinamus quod quotienscumque tractaretur de aliqua datia sive collecta imponen=
da inter homines dicti communis pro debitis communis predicti quod proponatur in arengo dicti communis
ubi sint ad minus sexaginta homines et quod per dictum arengum fuerit deliberatum valeat
et teneat contrario predicto statuto.

De electione massariorum communis et modo eisdem dando. R[ubri]ca XXXVII.

Statuimus et ordinamus quod massarii modo ut supra electi et deputati, scilicet unum pro qualibet guaita,
teneantur omnes res ferramenta et omne bladum massaritias et bona dicti communis cum sint offitii
aliorum massariorum videre qui massarii sic electi teneantur et debeant in principio eorum offitii
iurare eorum offitium facere bona fide et sine fraude et recipere et retinere in domo communis omnes res mas=
saritias libros arma et bona communis de quibus teneantur fieri facere inventarium per potestatem dicti
communis seu eius vicarium in publicam formam et apud eos retinere et ipsum inventarium registrari facere
in libro reformationum dicti communis et teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penam qua=
traginta solidorum pro quolibet vice qui contra fecerit ad minus unus ipsorum ire una cum potestate
dicti communis vel eius vicario qui pro tempore fuerit ad molendina communis et mensurare et mensu=
rari facere totum granum et bladum quod esset in molendinis communis et ipsa blada facere reportari ad
terram Montis [illegible] et ipsa reponere in domo communis predicti et scribere et scribi facere in eorum quaterno
bladum predictum que blada vendi non possint neque debeant absque deliberatione consilii dicti communis
cum ordine eis dato et quod potestas communis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat vinculo
iuramenti et ad penam centum solidorum vice qualibet qua contra fecerit ipse vel eius vicarius ire cum
dictis massariis vel aliquo ipsorum ad molendina predicta et blada communis que ibi fuerint facere
scribere in libro reformationum dicti communis. Dicimus et ordinamus quod blada que [illegible]
ex molitura in molendinis predictis reponi debeant per molendinarium in molendinis predictis in
archa communis et per foramen mictere [illegible] per superius que archa habere debeat duas seras cum
duabus clavibus quarum unam retinere debeant dicti massarii, alteram vero retineat
camerarius dicti communis, qui camerarius teneatur et debeat ire ad dicta molendina una cum dicto potestate vel
eius vicario et massariis pena quadraginta solidorum vice qualibet qua contra fecerit.

De electione syndici forensis super syndicatu potestatis et aliorum offitialium comunis. Rubrica XXXVI

Statuimus et ordinamus quod potestas defensores et consiliarii dicti comunis qui pro tempore fuerint teneantur
et debeant vinculo iuramenti et ad penam comuni sedecim pro quolibet in fine offitii potestatis
dicti comunis per xv dies in ipso consilio facere et eligere unum syndicum forensem pro sex diebus cum
salario unius floreni monete pro die et non intelligatur et non [illegible] qui non possit racionare
alium vicarium sive potestatem ullo modo qui syndicus iuret et iurare teneatur et debeat
potestatem et familiam ipsius defensores consiliarios camerarios et massarios comunis terre predicte
qui fuerint tempore dictorum sex mensium preteritorum et administrationem offitii ipsorum et cuiuslibet
liber ipsorum rimando et inquirendo offitium dicti potestatis et familie et libros ipsius tam in cimi-
nalibus quam in criminalibus causis et aliis quibuscumque in absoluendo et condenando et reformando
secundum formam statuti dicti comunis vel preter et tollendo pro salario scripturas ultra formam
statuti et de aliis factis gestis per ipsum potestatem vel eius vicarium et familiam contra formam
predictorum statutorum et defensores et consiliarios in proponendo concedendo reformando et ex-
cutioni mandando et non servando secundum eorum et cuiuslibet ipsorum offitio formam statutorum dicti comunis et
camerarios dicti comunis in videndo et calculando rationem et administrationem sui offitii de introitibus
et exitibus et aere dicti comunis et si fecerint offitium secundum ordinem sibi datum per formam presentis statuti
et massarios sive depositarios grani et bladi comunis in videndo et calculando rationem ipsorum et
cuiuslibet eorum de introitibus et exitibus et granum bladum pervenit ad manus ipsorum et cuiuslibet eorum et si
fecerint offitium eis datum secundum formam statuti dicti comunis syndicus et rationator habeat iurisdic-
tionem auctoritatem et baliam faciendi generalem inquisitionem contra eos et singulos supradictos et quemlibet ipsorum
offitium super qua inquisitione teneatur et debeat recipere et examinare [illegible] ad minus [illegible]
offitium super qua inquisitione [illegible] in dicta terra vel eius districtu et fieri facere dies banimenta diversis diebus et quinque nulla
aliquam petitionem eis datam vel aliquid petere contra eos aliquid dicere volentes quod [illegible]
coram ipso syndico infra terminum dictorum banimentorum ad dicendum vel ostendendum de iure suo
et addendum omnem petitionem quam voluerint et proponendum quicquid voluerint contra eos et
quemlibet ipsorum offitium [illegible] et repertos culpabiles de gestis per eos contra formam presentis statuti
condenare et punire secundum formam statutorum predictorum et facere [illegible] et quicquid de iure
tenetur dictum comune et quolibet [illegible] et dictus syndicus et rationator teneatur et debeat infra
tertiam diem post depositionem offitii potestatis sive eius vicarii et [illegible] absolvere vel
condenare supradictos defensores et consiliarios camerarios et massarios et [illegible]
sive electionis eos et quemlibet ipsorum absolvere vel condenare [illegible]

DE TERRIS NŌ ADCATASTATIS Ī CAT° CŌIS Rca xxxix

Statuimus et ordinamus quod siquis habet vel possidet aliquā petiā terre laboratiue vel pratiue vel silvate vel vineate que nō esset adcatastata ī catasto cōis teneatur ipsam facere adcatastari ī catasto cōis et allibrari secundū extimatione faciendā per duos massarios positos per consilium dicti cōis ad dictā extimatione faciendā et predicta teneatur facere īfra duos menses post aptionē presentis statuti ad penā viginti sol. et nisilominus dominus teneatur dictā terrā facere adcatastari. L

DE MODO ET ORDINE TENENDI CŌTRA NŌ SOLVENTES COLLECTAS· Rca xl.

Statuimus et ordinamus quod omnes homines et persone qui habent aliquā possessionem vel terrā scriptā ī catasto dicti cōis vel habuerit teneatur et debeat solvere oēs et singulas datinas et collectas per dictum comune impositas et imponendas eisdē prout aliis de dicta terra īfra terminū per dictū cōe statuendū et ordinandū cū quarto vel sine prout deliberatū fuerit communiter pro dicto et qui dictas datinas et collectas nō solverit ut dictum est potestas dicti cōis teneatur et debeat ipsū tale nō solventē realiter et personaliter cogere et constringere ad solvendū si reperiri poterit si nō reperirentur principalis teneatur dictus potestas cogere laboratorē vel colonū prout predicitur ad solvendū et si principalis laborator vel colonus nec alius reperiretur qui cogi possit ad dictas datinas et collectas ad solvendū liceat ipsi cōi et possit predictas possessiones terras et res et bona ī totū vel ī parte vendere alienare ypothecare et subpignorare pro solutione dictarum datinarum et collectarum et defensor et consiliarii dicti cōis teneantur possint et debeant nomine et vice ipsorum dicti cōis eligere ordinare constituere et deputare unū syndicū et procuratorē dicti cōis ad predictas venditiones alienationes ypothecationes et subpignorationes faciendas et quod per dictū syndicū et procuratorē factū gestū fuerit ī predictis vel aliquod ī dictorum valeat et teneat auctoritate presentis statuti. L

DE PENA INTRATIS IN CŌCILIO SINE LICĒTIA Rca xli

Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat intrare nec stare ī cōsilio nec ī aliqua alia cōis adunatione hominū cōadunatorum ad aliquod offitiū exercendū pro utilitate cōis predicti sine licentia potestatis vel hominū ordinatorum ad penā quinque solidorum pro qualibet vice et persona et nō intelligatur de baiulo et precone. L

Q NULLUS OBPONAT SE POTESTATI VEL BAIU. Rca xlii

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat se oponere vel resistere potestati vel vicario qui pro tempore fuerit ī suo offitio debito exercendo et qui contra fecerit solvat bannū decem libr. et siquis se oposuerit vel percusserit baiulū qui per tempore fuerit ī exercendo offitium sibi cōmissum solvat bannū quadraginta sol. L

Q. molendina cois in bono statu coservet. R. ca. xliii

Statuimus et ordinamus quod potestas defensor et consiliarii dicti comunis teneantur et debeant vinculo
iuramenti et pena centum soldorum pro quolibet ipsorum molendina dicti comunis manutenere et manuteneri facere
in bono statu comuniter facere reaptari molendina predicta si bene stare et si aliquo deficerent
facere reactari sine aliqua dilatione expensis dicti comunis et si aliquis fecerit vel fieri fecerit in
dictis molendinis aliquam lesionem vel offensionem vel in aliqua parte ipsorum sol. bannum Ltra libr. et
dampnum emendet comuni et potestas sive eius offitialis dicti comunis teneatur et debeat contra delinquentes procedere
per inquisitionem vel accusationem et famam publicam otto hominum fide dignorum habeatur pro plena et
legitima probatione. Teneantur et consiliarii qui pro tempore fuerint ad minus semel tempore eorum
offitii una cum potestate predicto personaliter ad dicta molendina accedere et ire ad videndum si aliqua
reparatione indigent sub pena viginti soldorum pro quolibet et sub pena periurii, iuramenti dicti potestatis et si ta-
lis potestas fuerit negligens in predictis perdat de suo salario centum soldos et quod molendinarius
comunis qui pro tempore fuerit ad custodiendum molendina predicta habeat et habere debeat a dicto co-
muni pro lumine noctis tempore necessaria dictis molendinis medium caldarelli olei in sex mensibus
et quod sbacitum seu farina que colligetur in dictis molendinis vendatur pro comuni in placza dicti
comunis per massarios eligendos per dictum comune super molitura comunis predicti et plus offerenti detur sub
pena quinque soldorum pro qualibet vice et persona et potestas et curia teneatur executioni mandare modo et
forma predictis ad penam predictam et quod dicta molendina locari non possit ad guardiam nisi in antiqua consueta

Q. veditor teneatur solvere collectam. R. ca. xliv.

Statuimus et ordinamus quod si quis vendiderit vel dederit aliquam possessionem ad catastrum positam in catasto di
comunis alicui forensi vel non subiecto dicto comuni qui non solverit collectam ipsi comuni quod ipse venditor
teneatur et debeat solvere dicto comuni collectam impositam pro dicta possessione et potestas et curia dicti comunis
teneatur talem venditorem seu datorem cogere ad solvendum ipsam collectam. Additum est huic capitulo
quod nulla persona de dicta terra sive cohabitator modo seu quovis quesito colore epistolas audeat vel
presumat vendere nec vendi facere in confinibus dicte terre aliquam aliam possessionem alicui forensi sub
aliquo colore quesito ad penam decem librarum. Salvo et reservato quod cuilibet sit licitum vendere forensi cum
licentia potestatis et consilii dicti comunis qui pro tempore fuerint et quam licentiam constare debeat per pu-
blicum scriptum manu dicti potestatis vel eius vicarii et potestas dicti comunis si fuerit negligens
in predictis perdat de suo salario centum soldos et possit super predictis procedere per accusationem
et inquisitionem et hoc locum habeat in preteritis presentibus et futuris et banniatur et

Q. exbanditi curie generalis teneantur expensas reficere. R. ca. xlv

Statuimus et ordinamus quod si comune predictum fuerit molestatum [illegible]
aliqua quoniam curia pro receptatione alicuius persone de dicta terra vel [illegible]

ex bonis aliquam dictam Curiam quod dicti [illegible] tenerentur reficere et emendare
dictas expensas et dampna que [illegible] dictum commune substinuerit pro predictis et Curia dicti comunis [illegible]
atur et debeat executioni mandare sub vinculo juramenti et pena centum solidorum denariorum salario dicto
comuni applicandorum etc.

Quod reinveniantur bona comunis. Rubrica capitulum xlvi.

[illegible] et ordinamus quod potestas dicti comunis teneatur et debeat vinculo juramenti infra unum mensem
post adventum presentium statutorum [illegible] dicti comunis eligi facere tres bonos homines sive massarios
de hominibus dicti comunis [illegible] qualibet quarta unum qui [illegible] sive homines [illegible] et jurent
debeant reinvenire et terminare omnia bona communia mobilia et stabilia dicti comunis infra
octo dies post quam eis fuerit preceptum per curiam dicti comunis pena quadraginta solidorum pro
quolibet [illegible] pro quolibet vice [illegible] facta et dicti homines reinvenire et terminare
debeant dicta bona facta terminatione et reinventione quibus tenens et possidens de dictis bonis
teneatur infra quinque dies relaxare et dicto potestati pro dicto comuni assignare et ipsi potestati vel eius
officialibus [illegible] assignationem predictam et si non assignaverit infra dictum terminum sol[illegible]
[illegible] pro quolibet [illegible] faciendo et dicti homines dicta bona debeant
relaxare et volumus quod potestas et curia dicti comunis possit precipere et mandare illis seu
[illegible] dicta bona [illegible] seu [illegible] quod ipsa bona debeant [illegible]
dicti comunis [illegible] relaxare infra terminum predictum officialibus seu potestati
assignare [illegible] pena decem librarum [illegible] Curie [illegible] per testes fidedignos quod illa bona
sint dicti comunis [illegible] potestas et Curia dicti comunis possit procedere per accusam et inquisitionem
et [illegible] melius videbitur convenire et si potestas predictus negligens fuerit in predictis
[illegible] dicto comuni [illegible] de suo salario et si quis tenens de bonis predictis infra
[illegible] per ipsum [illegible] assignandum vel per baiulum dicti comunis ex parte potestatis predicti
sive per [illegible] officialibus sive potestatis comunis potestatis predicto comparere
[illegible] que [illegible] dicti comunis et promittere [illegible] cautionem sive
fideiussionem [illegible] dicti comunis [illegible] requisitum dicti comunis seu potestatis predicti ad
penam [illegible] assignare [illegible] dicti comunis ad [illegible] dicti comunis
[illegible] quod [illegible] ordinatum per Curiam dicti comunis ad penam aliquam
[illegible] si per potestatem [illegible] dicti comunis habuerit licentiam ipsa
bona [illegible] ipsa relaxare [illegible] expensis

Quod potestas teneatur requirere custodes. Rubrica capitulum xlvii.

[illegible] potestas [illegible] dicti comunis teneatur et debeat vinculo juramenti
[illegible] requirere dictos [illegible] facientes custodiam [illegible] terra et

Q. SOLVĒTES COLLAS PER COĒ DFĒDAT^a R^ca XLVIIJ.

Statuimus et ordinamus quod si aliquis fuerit gravatus ad solvendū aliquas collectas p aliquod
cōmunis vel dāpn pretqua per coē Montis sū de aliquib possessionib et quib dicto cōmuni
Montis sū solvuntur alias quod dictū Cōmune teneatur omnib suis sūptib expensis dicti
Coīs ipsū defendere et īdēne conservarē

DE PENA IMPONEDA COTRA NŌ OBEDIĒTES POTATI IN CASIBUS INFRASCRIPTIS. R^ca XLVIIIJ.

vide 3^a. Rub. 23.

Statuimus et ordinamus pro statu pacifico dicte terr et ut detur materia obediendi oīb potestati
dicti castri ubi iminet periculū quod dictus potas suū offitiū exercendo possit penā et multā
īponere īobedientib et contentū habentib mandata eius usq ī summā Centū scutor auri
cū processu et sine prout sibi placuerit possitq dicta precepta facere ī psona per se ipsū
suū nomē et famulos Bayuliū vel preconē vel nōcti iubere diligenter consideratis locis
personis causis atq temporib et hoc locū habere voluerunt In casib ī tractis vz cū verisimiliter
posset īsurgere status pacifici et quiete turbatio vel posset īsurgere rumor et tumultus in
dicta terra vel si fieret aliqua cavalcata vel magna rixa oriretur ī terra ad quā
multe gentes traherent armate aut pro executione alicuius mandati de quo mag^ci domini
priores Civitatis Spoleti scriberent dicto coī vel cū īmineret grandis necessitas aliquid
faciendi pro evidenti utilitate mag^ce civitatis Spoleti vel coīs dicte Terr In aliis vero casib
auctoritate habeat īponendi penā usq ī viginti libras denar.

Q. PRESENTIA STATUTA LEGANTUR IN CONCILIO GENERALI. R^ca L.

Ad hoc ut predictor ordinamentorū nullus possit ignorantiā allegare statuimus et ordi=
=namus quod potas dicte terr qui pro tempore fuerit teneatur ī principio sui regiminis
mensis quolib legi facere prout sibi videbitur supra dicta omnia statuta particulariter
et distincte ī generali consilio vel parlamento bonor virorū dicti Coīs eosq ad monere pro
cōmuni salute ad observandū eadē et si potas negligens fuerit ī decē libris denar. debeat
codēnari ī suo syndicatu

Finis Primi libri.

Tabula secundi libri civilium

De citationibus Car. 18 Rca 1
De libellis oblationum seu petitionibus simplicibus Car. 18 Rca 2
De petitionibus et exceptionibus Car. 18 Rca 3
De modo procedendi contra absentem Car. 19 Rca 4
De contumatia rei et actoris Car. 19 Rca 5
Quod reus non possit reconveniri Car. 19 Rca 6
Quod potestas possit summarie procedere inter forenses Car. 19 Rca 7
Quod victus victori reficiat expensas Car. 19 Rca 8
Quando aperiatur tempus contra solutionem capitum dotis in dicto casu Car. 19 Rca 9
Quando vidua alimentetur Car. 19 Rca 10
De dotibus Car. 20 Rca 11
De filio familias existente sub patria potestate Car. 20 Rca 12
De mulieribus non cogendis personaliter in ecclesia Car. 20 Rca 13
Quod mulier dotata non succedat ab intestato Car. 20 Rca 14
De fama publica volante Car. 20 Rca 15
De fide iussoribus Car. 21 Rca 16
De causis summarie cognoscendis Car. 21 Rca 17
De pena petentis plus debito et debitum iam solutum Car. 21 Rca 18
De [illegible] dandorum de stando iuri et iudicatum solvendi Car. 21 Rca 19
De sequestratione Car. 21 Rca 20
De iudiciis et possessionibus dandis contra contumaces Car. 21 Rca 21
De sententia patris pro contumatia restituendis in integrum Car. 23 Rca 22
De feriis imponendis per consilium dicte civitatis Car. 23 Rca 23
De distributione advocatorum Car. 23 Rca 24
De questionibus compromittendis inter coniunctos Car. 23 Rca 25
Quando dividantur bona communia Car. 23 Rca 26
Quod consortes teneantur reficere expensas mutui Car. 23 Rca 27
Quod minores possint stare in iudicio Car. 24 Rca 28
De fide iussoribus conservandis indemnes Car. 24 Rca 29
De senaitra facienda Car. 24 Rca 30
De siquis habuerit aliquam penam in suspectum Car. 24 Rca 31
De prescriptione decem vel viginti annorum currente contra instrumenta publica autentica et contra cyrographa et scripturas proprias vel privatas et alias scripturas quascumque Car. 24 Rca 32
De iuramento falso facto quando altera partium se remittit ad iuramentum partis adverse et de pena periurii Car. 25 Rca 33
De appellationibus et executionibus faciendis et capit. Car. 25 Rca 34

De fructibus et alimentis dotalibus — Car: 26 Rca: 35
De pen: facientis debitum in aliqua provintia — Car: 26 Rca: 36
De pen: euntium per questas cum diversis habitibus et variis
vestimentis ex quibus scandalum et murmuratio oritur in populo — Car: 26 Rca: 37
De pena conducentis baliviam seu questam alteri locatam — Car: 26 Rca: 38
De questionibus et litibus et differentiis questarum compromittendis — Car: 27 Rca: 39
De executione instrumentorum locationum questarum — Car: 27 Rca: 40
De pen: conducentis questas alterius ecclesiae possedentis pacifice et
quiete spatio viginti annorum — Car: 27 Rca: 41
De pen: facientium fraudem communitati in pecuniis vel rebus et
bonis aliis quibuscumque — Car: 28 Rca: 42
De pena facientium fraudem in pecuniis et rebus et bonis aliis
quibuscumque earum ecclesiarum — Car: 2[illegible] [illegible] 43

AV

Incipit liber secundus causarum civilium et de modo et ordine procedendi in civilibus causis.

De citationibus. R[ubrica] [illegible]

Statuimus et ordinamus quod in exordio litis et in principio debeat fieri prima citatio et [illegible] prima citatione non comparente [illegible] parte non comparente [illegible] iudex committat [illegible] citationem et ista secunda citatio vocatur pro tertia et ultima et peremptoria [illegible] ad [illegible] et in singulis actibus faciendis totius processus debeat fieri [illegible] partium quoque altera post principium et exordium litis sufficiat una citatio etc.

De libelli oblatione seu petitionibus simplicibus. R[ubrica] II

Statuimus et ordinamus quod actor [illegible] vel [illegible] in [illegible] intentione [illegible] libelli oblatione et petitione [illegible] facere vel [illegible] aliquam formam [illegible] seu solemnitatem actionum et substantialibus iuris [illegible] nec [illegible] aliqua forma [illegible] ordine [illegible] sed simpliciter plane et materno et vulgari stilo [illegible] mercator et sicut simpliciter faciunt iustitiae [illegible] omnibus et quibuscumque [illegible] et [illegible] grossa petitio [illegible] tamen [illegible] possit capi a iudice verus sensus et intellectus [illegible] talis simplex [illegible] petitio habeatur pro eleganti [illegible] libelli [illegible] legitima et propria [illegible] iuridica actione [illegible] iuris necessarie [illegible] precise inviolabiliter observari etc.

De petitionibus et exceptionibus. R[ubrica] III

Statuimus et ordinamus quod post petitionem agentis exceptionem rei et replicationem actoris [illegible] excipientis [illegible] replicationem ipsius actoris et post quam replicationem et ipsius rei [illegible] iudex [illegible] similiter modo [illegible] deponendis [illegible] sapientis [illegible] iudex [illegible] et [illegible] iste ordo servetur etc.

DE MODO PROCEDENDI CONTRA CONFITENTE. R[ubrica] [illegible]

S[tatuimus et ordinamus] quod si quis [illegible] vel [illegible] quod non [illegible] publico instrumento vel [illegible] vel debitori per potestatem dicti [illegible] seu eius vicarium [illegible] et [illegible] vel [illegible] termine [illegible] vel [illegible] potestate [illegible] vel protocollo seu protocollis [illegible] pena [illegible] soldorum [illegible] termino [illegible] satisfecerit quantitatem vel [illegible] dicta pena [illegible] ad [illegible] tenebatur [illegible] lapso dicto termino [illegible] dicta [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] vel quod [illegible] publica instrumenta [illegible] [illegible] [illegible] soldorum [illegible] vel debitori [illegible] non [illegible] quantitatem vel [illegible] [illegible] instrumentum vel protocollis [illegible] et expensas [illegible] vel debitori [illegible] [illegible] quod [illegible] probare [illegible] non [illegible] aliquis [illegible] opponere [illegible] non audiatur [illegible] et quod [illegible] [illegible] exceptiones [illegible] termino [illegible] in dicto [illegible] solvere vel ipsas exceptiones probaverit. Volumus quod [illegible] instrumento [illegible] procedatur [illegible] ordinamus.

[DE] CONTUMATIA REI ET ACTORIS. R[ubrica] [illegible]

S[tatuimus] et ordinamus quod si quis fuerit legitime citatus ad [illegible] ad [illegible] dicti [illegible] et in termino dicto [illegible] actoris legitime [illegible] et [illegible] non [illegible] termino [illegible] pro suo [illegible] duodecim denarios [illegible] citatus termino [illegible]

Q[UOD] REUS NON POSSIT RECONVENIRI. R[ubrica] [illegible]

S[tatuimus] et ordinamus quod [illegible] contra quem [illegible] [illegible] quantitatem [illegible] soldorum [illegible] vel [illegible] quantitate [illegible] ad [illegible] dies [illegible]

· Qr · potas · possit · sumarie · proceder · inter · forenses · Rc ca · VII ·

Statuimus et ordinamus quod potas dicti cois possit int forenses ad iudice litigantib facere summaria ratione usque in quantitatem quadraginta solidorum. Et hoc intelligatur de questionib que occurrerent in pot tantum. §

· Qr · victus · victori · reficiat · expesas · Rc ca · VIII ·

Statuimus et ordinamus cum deceat et equitati et iuri sit consonum quod victus victori expensas legitimas reficiat in quacumque ca vel questione semp victus expensas teneatur reficere actori vel victori recepto sacramento ab eo per potestatem dicti cois taxatione premissa. §

Qualiter · aperiatur · cippus · cois · et de · solutione · capitu · sotor · i · dicto · cippo · Rc ca · IX ·

Statuimus et ordinamus quod quilibet qui reclamaverit se de aliquo coram curia dicti cois de aliqua re sive pecunia vel aliqua alia re civili petendo teneatur et debeat ponere vel mittere in cippo cois quatuor denarios per libram quantitatis quam petierit. Et si pecunia non fuerit teneatur rem petitam extimare in sacramento et pro ipso faciendo salario actor teneatur modo predicto solvere et post facta petitione [illegible] et post litis contestationem vel post datum terminum sive post factum preceptum [illegible] qua [illegible] de palatio dicti cois. Et quicumque non solverit dictum salarium modo [illegible] processus sententia [illegible] constitutio et [illegible] non valeat nec teneat ullo modo. Qui cippus [illegible] et aperiatur in loco ubi [illegible] placebit [illegible] cois et aperiatur in [illegible] cois predicto presentia potestatis et [illegible] et camerarii dicti cois et fiat ratio de quantitate et pecunia in[illegible] venta in dicto cippo. Et que ibidem inventa fuerit mictatur ad [illegible] camerarii dicti cois et claves dicti cippi sint per annum [illegible] camerari[illegible] alia [illegible] dicti cois et alia potestas qui pro tempore fuerit sine quibus cippus aperiri non possit nec debeat. Et quilibet potestas dicti cois qui pro tempore fuerit teneatur et debeat scribere omnes denarios [illegible] in dicto cippo ab uno denario supra usque in quantitatem xij denariorum et ab inde supra teneatur scribere cum uno teste [illegible] de [illegible] in libro [illegible] scribatur per dictum potestatem nomine [illegible] solventis quantitatem [illegible] [illegible] et [illegible] ad conservationem dicti libri illi qui [illegible] fuerit ordinatum. Et quilibet potestas dicti cois teneatur [illegible] predicta [illegible] modo supra dicto ad penam [illegible] solidorum de suo salario. §

· Qualiter · vidua · alimentetur · Rc ca · X ·

Statuimus et ordinamus quod si aliqua mulier [illegible] [illegible] [illegible] de dote [illegible] cum [illegible] ipsi [illegible] fuerit [illegible] vel [illegible] vel illi cui [illegible] fuerit [illegible] vel ad quem [illegible] pertinent [illegible] potestas dicti cois teneatur ipsi mulieri vel [illegible] [illegible] petitione facta [illegible] elapso termino sive tempore quod [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] a lege et [illegible] de bonis [illegible]

dote habere debeat alimenta secundum facultatem dicte dotis et postea [illegible] alimenta [illegible] ipsa dos fuerit [illegible] restituta [illegible].

De dotibus

R^ca^ XI

Statuimus et ordinamus quod si quis fuerit conventus pro dote solvenda et dote soluta [illegible] numerata quod eo ipso pro dicta dote restituenda [illegible] casu [illegible] cuius [illegible] vel [illegible] patrie maritus vel pater mariti uxoris cuius nomine dicta [illegible] [illegible] est minor vel est constitutus sub patria potestate sit obligatus tacite generaliter vel specialiter hypothecam promissionem vel obligationem super bonis suis mobilibus vel immobilibus [illegible] vel [illegible] specialibus vel expressis ac generalibus [illegible] universalibus [illegible] vel [illegible] dicta dos [illegible] publicum [illegible] rogatum [illegible] et publicum [illegible] notarii publici [illegible] volumus quod [illegible] bona mariti predicti ac [illegible] bona patris vel mariti [illegible] mobilia et per se mobilia [illegible] et immobilia et presentia et futura hypothecata [illegible] pro dicta [illegible] patre soluta restituenda si dictus maritus fuerit cum patre suo [illegible] patris [illegible] familia et [illegible] mensa et in vita patris dicta dos soluta [illegible] publicum [illegible] dicta dos numerata [illegible] fuerit: volumus et [illegible] neque per [illegible] quod [illegible] soluta [illegible] sententia [illegible] vel [illegible] contrario non obstante [illegible] causa [illegible] dotalis sed si [illegible] patris [illegible] dos soluta [illegible] supradicta modo aliquo [illegible] debitor [illegible] conventus dotis [illegible] numerate solvere non possit [illegible] sed quod possit [illegible] sed de medio [illegible] et [illegible] possit et [illegible] bona [illegible] parte eligentis [illegible] nec de [illegible] sed de [illegible] mariti predicti pro integra solutione [illegible] fundo dotali [illegible] volumus et mandamus [illegible] [illegible] [illegible] fuerit [illegible]

De filio familias et existenti sub patria potestate

[illegible]

Statuimus et ordinamus quod filius familias et existens sub patria potestate [illegible] potestate patris existens contingente aliquo [illegible]

comodati emptionis venditionis dotis societatis pacti transactionis locationis conductionis vel cuiuscumque alterius contractus in causis civilibus si fuerit maior viginti quinque annis et sine conservatoris et stetit in una domo cum patre et in una comunione et in una vita et in una familia ad unum panem et vinum in una mensa et ad unum ignem non divisus nec separatus a patre quo quod pro dicto debito contracto et obligatione facta a filio familias existente sub patria potestate predicto sint hypothecata et obligata omnia bona mobilia et se movendia stabilia et immobilia presentia et futura sui patris et genitoris naturalis et legitimi ac si essent a dicto patre spetialiter et expresse per solemnem stipulationem instrumenti publici noti et missa hypothecata et obligata statuimus tamen quod non possit pater personaliter cogi pro dicto debito a filio suo contracto neque fieri neque admicti aliqua executio personalis contra ipsum patrem et quod sit presumptio omnis et iuris quod omnia bona et lucra sua dictus filius familias reposuerit in manibus et in peculio patris sui et quod non possit admicti probatio in contrarium non obstante senatus consulto Macedoniano et aliis legibus et iuribus et aliis contrariis quibuscumque &c.

De mulieribus non cogendis personaliter in ecclesia. Rubrica capitulum XIII.

Statuimus et ordinamus quod uxor sive mater seu mulier pro debitis mariti sui vel filii sui vel cuiuscumque alterius persone cogi et conveniri non possit personaliter in ecclesia vel quocumque alio modo nisi pro debitis contractis a se ipsa propria vel pro collectis et exactionibus publicis.

Quod mulier dotata non succedat ab intestato. Rubrica capitulum XIV.

Statuimus et ordinamus quod quelibet mulier que fuerit vel erit dotata a patre matre fratre carnali patruo avunculo vel avo non possit nec debeat quoquomodo venire ad successionem nec recurrere habere ad bona ... paterna vel materna modo aliquo non obstante quod ... vel ... non fuerit nuptiatum in decem ... ... extiterit ex eo vel ex eis aliqua progenies masculina nisi ex testamento &c.

De fama publica volante. Rubrica capitulum XV.

Statuimus et ordinamus quod in causis civilibus sive criminalibus fama publica comprobata per quatuor testes ydoneos dicentes et deponentes quod ita audiverunt et intellexerunt a pluribus ... dici et haberi et reputari pro publica fama volante et divulgata pro publica voce et cum uno testi... ... et cum iuramento manu tactis scripturis corporaliter habeatur pro plena et perfectissima probatione supra omnes exceptiones et in omni magna maiori et maxima summa quantitate ... causis civilibus ... probationibus et ... fama publica ... ... et ... probarentur per quatuor testes idoneos medio iuramento ... quod habeatur pro plena et perfectissima probatione et quod non possit ... probando in contrarium et in omni magna maiori et maxima summa et quantitate in causis civilibus dicentes testificantes et deponentes quod ita audiverunt et intellexerunt a pluribus dici et haberi et teneri et reputari pro publica voce et publica fama volante

[illegible] divulgata [illegible] quod ista [illegible] et quod talis [illegible] percepto [illegible] medio [illegible] [illegible] habeat [illegible] plena et plenissima probatione [illegible] omnes exceptiones [illegible] non possit [illegible] probatio in contrarium.

De fideiussoribus. R^ca^ xvi.

Statuimus et ordinamus quod fideiussores non possint [illegible] in iudicium nec molestari nec inquietari aliquo modo nec in persona nec in rebus si suus principalis adest et est presens [illegible] in dicta terra [illegible] [illegible] vel eius comitatu territorio et districtu vel si [illegible] bona dicti principalis sive mobilia [illegible] per mobilia sive immobilia et [illegible] non [illegible] contra ipsum fideiussorem [illegible] nec [illegible] aliquo [illegible] nec [illegible] nec [illegible] nisi primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et bonis et immobilibus et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ipsius principalis [illegible] facta ista [illegible] si non [illegible] satis [illegible] sufficiens [illegible] predicti [illegible] fideiussor nullo modo [illegible] molestari nec inquietari si vero non sufficerent vel pro aliqua [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fideiussor principaliter [illegible] principalis se obligaverit [illegible].

De causis sumarie cognoscendis. R^ca^ xvii.

Statuimus et ordinamus quod quando partes sunt [illegible] in iudicio et una vel altera pars aut ambe partes aut pro [illegible] aut [illegible] [illegible] vel [illegible] aut non [illegible] vel non possint servare [illegible] terminos [illegible] [illegible] non [illegible] Potestas et Vicarius vel Iudex dicte terre [illegible] causa procedere valeat summarie [illegible] et plane sine strepitu et figura iudicii nulla forma vel [illegible] iudicii servata [illegible] sola facti veritate inspecta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscere et diffinire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicta causa [illegible] pro [illegible] [illegible] si [illegible] non [illegible] vel [illegible] [illegible] presumpserit [illegible] vel attemptaverit contra presens statutum et quod contra ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a qua appellari non possit sed [illegible] [illegible] [illegible] vel vicarius vel iudex dicte terre modis suis [illegible] contra [illegible] nostrum [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modis suis [illegible] et quod [illegible] per ipsum factum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible].

De pena petentis plus debito et debitum iam solutum. R^ca^ [illegible]

Statuimus et ordinamus quod nemo de dicta terra modis suis vel [illegible] [illegible] [illegible] districtu neque etiam aliquis homo forensis vel [illegible] in dicta terra [illegible] [illegible] [illegible] audeat vel presumat coram [illegible] [illegible] vel eius [illegible] [illegible]

Iudice rector vel gubernator petet ne vel pretium summam vel quantitatem sibi vel suis predecessoribus et auctoribus vel suis nuntiis et procuratoribus vel quibuscumque aliis legitimis personis pro ipso principali computandam solutam pagatam et satisfactam vel redditam et restitutam vel petet et exiget plus debito et ultra quam haberi debeat sub pena et ad penam triplicis quantitatis petite quam volumus incurrer ipso facto applicandam pro tertia parte communitati dicte terre montis sancti et pro alia tertia parte ipsi executori et pro alia tertia parte ipsi reo conuento et aduerse parti contra quem iniuste petit nisi in sua petitione dixerit saluo semper iure calculi et computationis rationabilis et pura et simplici veritate.

DE SATISDATIONE DANDA ET STANDO IURI ET IUDICATUM SOLVENDO. Rubrica XIX.

Statuimus et ordinamus quod omnes forenses et aduene et omnes homines de terra montis sancti de eius comitatu territorio et districtu suspecti de fuga vel suspecti de subtractione facultatum eius et de impotentia propter paupertatem et egestatem vel suspecti de priuilegio propter statum vel etatem vel propter fauorem et familiaritatem alicuius principis vel prelati possint cogi in dicta terra montis sancti ad satisdandum et fide iubendum de iudicio sisti et stando iuri et iudicatum soluendo et ante litem contestatam et omnia exordia et preparatoria iuditiorum ad instantiam creditoris vel habentium interesse si de suo iure vel suo interesse legitimis constiterit documentis et si iure iurando asseruit manu tactis corporaliter scripturis ipsum vel ipsos haberi suspectos.

DE SEQUESTRATIONE. Rubrica XX.

Quamvis de iure cum sit prohibita sequestratio ante sententiam diffinitivam questionis et contractum pecunie postulamus statuimus et ordinamus quod res mobiles quando persona suspecta est de fuga vel quando suspecta de dilapidatione et de consumptione vel dissipatione vel quod fuerit contumax ad satisdandum et alienando quodcumque essent vel aliunde emergerent iuste et rationabiles cause quod possint esse sequestrandae fieri et ante diffinitiuam sententiam ante litem contestatam in omnibus casibus et preparatoriis iuditiorum ad instantiam illius petentis qui de suo iure et interesse legitime demonstrauerit et si esset ex quacumque alia causa iusta hoc non fuerit ex pecunia ex contractu debita sed ex alio iure quesita vel ex quacumque alia causa rationabili sequestratio autem est separatio rei vel possessionis ab illo suspecto deposita apud tertium qui dicitur sequester vel depositarius.

DE IUDITIIS ET POSSESSIONE ET TENUTA DANDA CONTRA CONTUMACES. Rubrica XXI.

Statuimus et ordinamus quod si aliquis fuerit citatus ad curiam coram domino vel coram iudice communi per baiulum publicum occasione ciuili et non comparuerit in termino sibi dato in citatione sibi per baiulum assignato personaliter vel domi ipsius vel sue habitationis vel possessionis vel domicilio ubi pre[illegible] ad petitionem alicuius [illegible] ipsius ciuilis et per baiulum predictum [illegible]

Contumitatis et pro ultima et peremptoria citatione qui si non venerit dominus dicti secunde ultime citati
detur actori uel petenti tenuta secundum tenorem sue petitionis si petita per eum contenta in sua petitione
erunt uera et bona et iusta et equa per instrumenta publica uel protocolla uel aliquas scripturas
autenticas uel per alia iura et munimenta legitima ac etiam per depositiones dictorum testium
propter dictam contumatiam in casu quo volumus quod testes possint produci et examinari etiam
lite non contestata contra contumaces more iuris sed recipiatur primo sacramentum siue iuramentum
ab actore quod ea que petit iuste recipere debet et sibi de iure fieri debent et quod animo calumnie non
petit et quod sibi nec alicui pro eo fuerit in toto uel in parte satisfactum Et volumus quod dicta
tenuta seu possessio detur in duplum de rebus mobilibus seu per se mouentibus et de stabilibus et inmobilibus
rebus detur in triplum hoc est quod dicte res mobiles seu per se mouentes in quibus detur tenuta
valeant et sint maioris pretii in duplum et res stabiles et inmobiles in triplum quam quantitas
summa in petitione ipsius agentis contenta et expense facte Et si aliqua mobilia que per se mouentur
illa uel stabilia et inmobilia non inuenirentur detur eis tenuta in nominibus debitorum et de bonis
ipsorum debitorum simili modo si citati contumaces fuerint detur petenti supradicta tenuta et
possessio de rebus supradictis mobilibus que per se mouentibus in duplum et de rebus stabilibus et inmo-
bilibus in triplum ut supra et post datam possessionem et tenutam supradictorum bonorum ad uoluntatem
in stantiam et requisitionem ipsius creditoris actoris uel petentis Potestas uel vicarius dicte terre faciat
per baylivum et preconem publicum alta uoce preconizari in scalis palatii publice exbanniri preconizari
et proclamari quod si est aliquis uel ipse principalis uel aliqua persona coniuncta uel procurator
uel alia persona quecumque que uelit pro ipso principali et contumace uel pro eius filiis et heredibus
dicta bona data in tenuta redimere uel reelligere pro summa et quantitate in petitione contenta et pro
expensis factis et taxatis in iudicio quod debeat comparere infra terminum quinque dierum ad redimendum
et reelligendum Et si post terminum quinque dierum assignatum in dicto bandimento et proclamatione non
compareuerint ad redimendum uel reelligendum bona data in tenutam predictam tunc dominus [illegible]
debitor supradictus si personaliter reperiri potest si non potest personaliter reperiri tunc fiat citatio
uel ad domum sue solite habitationis uel ad hospitium sue solite residentie et requiratur
ex parte potestatis uel vicarii supradicti ad requisitionem et instantiam creditoris petentis actoris et
possessionis predicti quatenus infra terminum decem dierum proximorum et immediate sequentium debeat comparere
ad redimendum et reelligendum bona et iura supradicta sibi per prefatam curiam data in tenutam
et in possessionem quo termino decem dierum elapso si non comparuerit uel si comparuerit non reelligerit
uel redimerit [illegible] [illegible] redimendi uendendi et alienandi dicto [illegible] bona mo-
bilia uel per se mouentia in duplum et stabilia et inmobilia in triplum tenendi possidendi
ut sibi placuerit et eius fructus et omnes redditus et omnes prouentus [illegible]
pro illo tempore quo voluerit tenere et possidere donec ipse reus debitor uel contumax seu
uel sui filii et heredes dicta bona redimerint et reelligerint et de fructibus [illegible]
et redditibus recollectis computo quod fructus et redditus [illegible] uel [illegible]
computari volumus quod [illegible] de fructibus et redditibus illius [illegible] [illegible]

debeant ipsius creditoris et agentis et actoris et possessoris predicti usque ad totum mensem [illegible] re-
collectam totius anni integri. Ac simili modo volumus quod si creditor et actor et possessor predictus
ponere vel pignorare supradicta bona mobilia vel per se moventia apud bancherios vel sibi
vel apud aliquas alias personas cum oblatione solvendarum usurarum vel alicuius dampni et
interesse quod dicte usure et dicta interesse dampna currant ipsi [illegible] et columnae debitori
predicto que omnia et singula supradicta volumus et mandamus inviolabiliter observari ex
primo decreto. Si vero dictus creditor et actor predictus noluerit possidere dicta bona sed sibi
adiudicari ex secundo decreto pro iusto pretio secundum extimationem proborum hominum tunc
primum bandiatur et proclametur publice in scalis palatii cum assignatione termini [illegible] dierum
et si quis voluerit dictam tenutam vel possessionem vel eius bona supradicta mobilia vel
per se moventia vel stabilia et immobilia redimere recolligere vel emere debeat comparere
infra supradictum terminum [illegible] dierum et si aliquis voluerit infra dictum terminum recolligere
redimere vel emere concedimus quod possit et valeat et quod suam sortem principalem capiat
ipse creditor et actor predictus cum expensis et taxatione [illegible] et iure [illegible] bona omnia
et quecumque data in tenutam et in possessionem ex primo decreto dicti actoris et [illegible] debeat ad pre-
ciis illorum qui redimerunt vel recolligerunt vel emerunt et si ex venditione vel emptione de
predictis bonis aliquid plus perceperit ultra summam sibi debitam illud plus reddet et restituet
tenutario ipsi [illegible] et debitori et columnae predicto. Si vero nullus comparuerit vel non recolligeret
vel non redimeret vel emeret infra terminum supradictum [illegible] dierum tunc elapso dicto termi-
no [illegible] potestatis seu vicarii dicti communis [illegible] ponantur duo extimatores
[illegible] probi et boni et bone conscientie et boni fame de adiacentibus et convicinis dictorum bonorum da-
torum in tenutam qui non attineant [illegible] neque in primo neque in secundo gradu et si non reperi-
rentur [illegible] convicinis tunc ponantur alii probi et boni ut supra [illegible] potestati vel eius vicario vide-
bitur [illegible] potestati [illegible] et sit
diligentia [illegible] ad petitionem et requisitionem ipsius creditoris et actoris predicti qui [illegible] et ex-
timatores predicti [illegible] iurare ad sancta dei evangelia manualiter corporaliter scripturis facere
diligenter [illegible] scrutinii de pretio et valore dictorum bonorum datorum in tenutam et ea [illegible]
iuste extimare secundum eorum conscientie opinionem et credulitatem bona fide sine aliquo dolo
et sine aliqua fraude in fraudem [illegible] fuerit commissum vel mandatum per potestatem
et [illegible] sub pena [illegible] pro qualibet [illegible] persona [illegible] auferenda
[illegible] predicto
[illegible] ad [illegible] ipsius creditoris et agentis et petentis predicti pro [illegible] et [illegible]
[illegible] petitionem [illegible] pro expensis ab eo factis et taxatis dentur et assignentur [illegible]
[illegible] et actori et petenti prefato et tradantur et adiudicentur ex secundo decreto cum pleno
iure [illegible] dominio [illegible] dictorum bonorum [illegible] et legiptimus et iustus dominus et propri-
etarius et pacificus et quietus possessor [illegible] et bone fidei et dicatur sibi, a prefato domino

[illegible] uel [illegible] ecclesie [illegible] auctoritas facultas [illegible] et possidendi in suo [illegible] vendendi inpignorandi permutandi et alienandi [illegible] sibi placuerit a libera voluntate

DE SENTENTIAM PASSIS PROPTER CONTUMATIAM RESTITUENDIS IN INTEGRUM R[ca] XXII

Statuimus et ordinamus quod si quis propter contumatiam passus fuerit sententiam in criminalibus uel condemnatus fuerit in criminalibus que pena applicatur comitati Montis [illegible] post sententiam quando cumque et post omnia tempora [illegible] ac et si transierint [illegible] iudicatam propter contumatiam comparuerit allegauerit se iniuste condemnatum sententiam contra eum esse iniuste latam petierit restitutionem in integrum a[illegible] terminos ordinis iudiciarij sibi reddi [illegible] se reponi in primo statu in quo erat ante quam prima citatio fieret [illegible] iudicium attemptaret contra ipsum ut possit se [illegible] defendere in dicta causa Potestas uel vicarius [illegible] Montis [illegible] teneatur [illegible] obligatus [illegible] terminos restituere restitutione in integrum sibi reddere per suam pronuntiationem [illegible] sententiam [illegible] dictos terminos sibi restitutos [illegible] dictam restitutionem in integrum sibi redditam [illegible] refectionem [illegible] expensarum parti aduerse in causis ciuilibus sed in causis criminalibus uolumus quod nullas expensas [illegible] teneatur que [illegible] singula sigillatim [illegible] precise uolumus et mandamus per predicto potestate [illegible] observari sub pena dupli [illegible] quantitatis et summe que in prefata sententia eo [illegible] condemnationem [illegible] quam uolumus ipso facto [illegible] applicandam prefate communitati [illegible] si salarium sufficit si autem [illegible] residuo omnino satisfacere teneatur donec dicta pena integre sit soluta. Supradictum statutum corrigendo statuimus et declaramus quod auctoritas restituendi in integrum ut supra spectet ad potestatem [illegible] in ciuilibus tantum sed in criminalibus spectet ad Mag[ca] Communitatem [illegible] et ita observari mandamus

DE FERIIS IMPONENDIS PER CONCILIUM DICTI COMUNIS R[ca] XXIII

Statuimus et ordinamus quod defensor [illegible] concilium dicti comunis possit indicere ferias in ciuilibus causis [illegible] tiens eis uel maiori parti ipsorum uidebitur [illegible] placebit [illegible] non currant tempora in causis predictis partibus donec durauerint ferie supradicte [illegible] quod [illegible] kalendis mensis Julij usque ad festum sancte Marie de medio aug[ti] sint ferie in ciuilibus causis non obstante quod per concilium [illegible]

DE DISTRIBUTIONE ADVOCATORUM R[ca] XXIV

Statuimus et ordinamus quod quando [illegible] petierit [illegible] coram curia [illegible] questionem uel causam quam habuerit [illegible] teneatur [illegible] predicte [illegible] constringere illum advocatum quem petierit ad prestandum patrocinium uel [illegible] tio [illegible] aduerse partis ad [illegible] Advocationem [illegible] comunis [illegible]

Ad petitionem petentis ad prestandum eidem utram advocationem vel patrocinium &

QVESTIONIB(US)· COMPROMICTENDI· INTER· CONIVNCTOS· R(UBRI)CA XXV

Statuimus et ordinamus quod potestas dicti comunis teneatur vinculo iuramenti ad petitionem cuius=
libet petentis si questio aliqua verteretur inter aliquos coniunctos seu consanguineos in primo
vel secundo gradu quarumcumque causa ipsos coniunctos seu consanguineos cogere [illegible] in
palatio dicti comunis ad compromittendum de ipsa questione de iure et de facto in duos consangui=
neos comunes utrarumque partium vel in duos alios bonos homines si eligere noluerint faciendo omnia
predicta vel compromittere causam predictam pena centum solidorum. Scurrant et nisi homines
teneantur compromittere causam de qua agitur inter eos et quicquid per dictos consanguineos
seu bonos homines communiter positos et electos laudatum sententiatum arbitratum dictum seu
declaratum existenti plenam habeat roboris firmitatem et dicte partes teneantur et debeant
dicta laudum arbitrium sententias et declarationes perpetuo gratum ratum et firmum habere
tenere sub pena in dicto compromisso et laudo contenta et dicti arbitri seu arbitratores et
amici comunes teneantur et debeant causas seu questiones in eos compromissas termi=
nare infra mensem a die facti compromissi aut a die eiusdem facti precepti per potestatem
vel eius officialem predictum laudum seu sententiam aut arbitramentum ad penam
decem librarum pro quolibet contrafaciente &

·QVALITER·DIVIDATVR·BONA·COMVNIA· R(UBRI)CA XXVI

Statuimus et ordinamus quod si quis habuerit aliquam rem comunem cum aliquo et petierit coram
potestate dicti comunis [illegible] dividi rem fieri quod dictus potestas teneatur precipere consortes co=
gere quod dividant dictam rem comunem infra decem dies post quam eis fuerit preceptum per potestatem
dicti comunis infra quo termino si non fecerit ille qui non vult solvat dicto comuni decem solidos
et nisi homines dictam rem dividere teneantur et [illegible] aliquis ipsorum non debeat fa=
cere aliquam novitatem in dicta re sub dicta pena et potestas teneatur facere fidem sive aliquam salvam

·Q(UOD)· CONSORTES·TENEANTVR·REFICERE· ·EXPENSAS·MVRI· R(UBRI)CA XXVII

Statuimus et ordinamus quod quilibet qui cum aliquo habet aliquam domum comunem sit ei licitum
[illegible] dicta domo vel muro comuni muros plenam vel aptare et ipsum aptatum seu vel eo quod indiget
domus vel murus comunis fieri et quod predictum dicti comunis ad petitionem petentis per duos massarios
sive magistros qui [illegible] comune predictum tale consorte facere fuerit consors

vel consortes teneantur sibi satisfacere in frumentum ... diem partis sue contingentem et si quis contra-
-fecerit seu contradixerit vel non solverit modo predicto solvat bannum quadraginta solidorum ...
dictam extimationem solvere teneatur.

Quod minores possint stare in iuditio. Rubrica XXVIII

Statuimus et ordinamus quod maiores XIIII annis et minores XXV annis possint esse et stare in iudicio
per se sine curatore in similibus causis et quod fient per ipsos valeant et teneant ... si maiores essent
dummodo non sint constituti sub patria potestate.

De fideiussoribus conservandis indempnes. Rubrica XXIX

Statuimus et ordinamus quod si quis pro aliquo fideiusserit vel se principaliter obligaverit pro ali-
-quo et fuerit citatus pro dicta fideiussione vel obligatione et dicta occasione fuerit dampnificatus quod
primo principaliter ad petitionem dicti fideiussoris vel alterius qui se pro aliquo obligaverit principaliter pro
ipso cogatur per potestatem dicti comunis summarie et de facto sine strepitu et figura iudicii in persona et
rebus ad petitionem et voluntatem dicti fideiussoris vel talis qui se obligaverit pro aliquo quod ipsum
defendat et extrahat de fideiussione et obligatione et promissione quam pro eo fecit infra quinque
dies postquam ei mandatum fuerit per potestatem dicti comunis vel per baiulum ex parte dicti potestatis domi
vel personaliter et hoc locum habeat in presentibus et futuris et qui contra fecerit quod talem fideiussorem
indempnem non conservaverit vel extraxerit quod nomine pene et pro suo interesse solvat pro qua-
-libet die ipsi fideiussori vel pro eo obligato quinque solidos a termino in antea per potestatem assi-
-gnato quod ipsum indempnem conservet vel de dicta fideiussione et obligatione extrahat et de predictis quinque
solidis ad petitionem dicti fideiussoris per potestatem dicti comunis precipiatur tali principali de solvendo
dictos quinque solidos a termino in antea per potestatem assignando et si non solverit fiat ...
contra eum de dicta quantitate et pena ... appareat publicum instrumentum et hoc capitulum
sit precisum.

De senaita facienda. Rubrica XXX

Statuimus et ordinamus quod si aliqua discordia verteretur inter aliquos de terminis vel senaitis
et confinibus quod potestas et curia dicti comunis teneatur facere poni et eligi duos massarios unum
pro qualibet parte de adiacentibus convicinis loci et si partes non fuerint concordes potestas dicti comunis ponere ...
ipsos massarios teneatur ad petitionem petentis qui massarii iurent et iurare debeant ipsam ...
dictam terminationem et senaitam bona fide sine fraude ... per dictos massarios ...
plenam habeat firmitatem et si quis ... partium non ... senaitam sive termi-
-nationem facere per dictos massarios solvat ... et dicti massarii teneantur et debeant
dictam senaitam et terminationem facere infra quinque dies postquam eis fuerit ...
et si dicti massarii vel alter ipsorum negligens fuerit solvat bannum ...
et dictam senaitam facere teneantur et habeant dicti massarii si fecerint dictam ...
ipsorum pro suo salario XII denarios pro qualibet parte.

·QVOD·SI·QVIS·HABVERIT·ALIQVAM·PERSO=
=NAM·IN·SVSPECTV· R[ubri]ca· XXXI·

Statuimus et ordinamus quod quicumque habet aliquem in suspectum ne ipsum offendat
in persona vel in rebus [illegible] sive [illegible] vicarius possit [illegible] cogere et
constringere [illegible] petentis illum quem suspectum [illegible] et [illegible]
[illegible] bene in fide iussores [illegible] offendendo dictum petentem in persona vel rebus et si
noluerit dare dictos fide iussores solvat [illegible] quolibet die quo steterit [illegible]

·DE·PRESCRIPTIONE·DECEM·VEL·VIGINTI·ANNORUM·
·CURRENTE·CONTRA·ISTRUMENTA·PUBLICA·ET·
·AUTENTICA·ET·CONTRA·CYROGRAPHA·ET·SCRIPTU=
=RAS·PROPRIAS·VEL·PRIVATAS·ET·ALIAS·
·SCRIPTURAS·[illegible]ASCUNQUE· R[ubri]ca· XXXII·

Statuimus et ordinamus quod contra omnia instrumenta publica et autentica et contra cyro-
=grapha et scripturas proprias [illegible] et contra scripturas privatas vel
scriptas manibus propriis [illegible] vel quinque [illegible]
[illegible] contra libros mercatorum et [illegible] vel venditorum post mortem illorum principalium
[illegible] et inter quos facta fuit conventio et contractus obligatio et stipulatio et
[illegible] currat prescriptio spatio decem annorum contra maiores et viginti annorum
contra minores [illegible] spatio [illegible] annorum a die mortis omnium illorum principalium
[illegible] illius [illegible] et pre=
=senti [illegible] spatio decem vel viginti annorum [illegible] in iudicio deducta vel pro=
[illegible] super eis lis contestata [illegible] omni virtute
et omni vigore et omni efficacia et firmitate [illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] in iudicio [illegible] aliquo homine vel [illegible] possit [illegible] neque legi
[illegible] admitti sed repugnari [illegible] debeant ab omni homine
iudiciali [illegible] quod [illegible] decem vel viginti [illegible] principalium
[illegible] omni virtute et robore et efficacia [illegible]
[illegible] in iudicio [illegible] neque legi [illegible] admitti debeant sed
[illegible]
[illegible]
[illegible] temporis [illegible]
[illegible] credulitatem

Concordia et opinionis [illegible] quod ipsi firmiter credunt [illegible] vel [illegible] quod [illegible] [illegible] instrumentis [illegible] scripturis et libris [illegible] prefatis sine ver solutis [illegible] satisfecit si quis [illegible] fuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de tenore [illegible] statuti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] et pro [illegible] [illegible] parti [illegible] et hoc statutum volumus habere locum et [illegible] ad preterita presentia et futura. Volumus et statuimus quod contra instrumenta publica [illegible] et scripturas proprias [illegible] propriis [illegible] et contra scripturas privatas subscriptas manu plurimorum [illegible] et [illegible] libros [illegible] et omnia iura et munimenta [illegible] et celebrata [illegible] et [illegible] [illegible] pro lucro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quinque annorum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible].

·DE·IVRAMĒTO·FAL[illegible]TO·QVĀDO·ALT[illegible]RA·PARTIV· ·SE·REMITTIT·[illegible]·IVRAMENTV·PARTIS· ·ADVERSE·ET·DE·PENA·PERIVRII· R[illegible]CXXIII·

Statuimus et ordinamus quod quando [illegible] aliqua [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] coram iudice et una partium alteri parti vel altera alteri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerit iuramentum quod dicta causa sit finita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testes vel per instrumentum publicum vel [illegible] [illegible] quod illa pars [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volumus quod talis [illegible] [illegible] [illegible] talis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod habetur [illegible] [illegible] pro [illegible] iudicata [illegible] [illegible] habeatur pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Volumus quod pro dicto [illegible] [illegible] pro dicto [illegible] [illegible] pena [illegible] applicanda [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

·D·APPELLATIONIB·[illegible]

Statuimus et ordinamus quod qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sententia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vel sententie prolate et appellationis pendente vel infra dictos decem dies nisil possint innovari a die vero
interposite appellationis que habeatur pro interposita sive verbo facta fuerit simpliciter sive in
scriptis redacta fuerit solemniter habeat terminum viginti dierum ad prosequendum dictam appella-
tionem et ex rationabili causa ut puta infirmitatis paupertatis vel absentie vel alterius iu-
sti impedimenti habeat quadraginta dies infra quos dies terminos et tempora fatalia supra
dicta si non appellaverit vel non fuerit appellationem prosequtus habeatur causa pro deserta et
sententia pro re iudicata et debitum sortiatur effectum. Post vero sententiam diffinitivam habeat
decem dies ad appellandum et si appellaverit habeat viginti dies ad prosequendum appellationem
ut supra et existente rationabili causa ut puta absentie infirmitatis paupertatis vel alterius
iusti impedimenti habeat quadraginta dies ad prosequendum dictam appellationem et isto durante
et infra dictos decem dies et infra dictos viginti vel quadraginta dies datos ad appellandum
et ad prosequendam dictam appellationem dictus dominus Potestas vel eius vicarius vel eius curia et
nisil possit amplius se intromictere in qua ille qui [illegible] est [illegible] neque partes litigantes
in aliquo vel de aliquo inquietare vel molestare nec devenire ad aliquam executionem nec realem nec
personalem nec petere aliquid plus pro suo salario premio vel mercede nec petere aliquam executionem
cum executio adhuc non sit facta neque fieri possit infra tempora predicta quia appellatione
pendente nisil debet innovari que omnia et singula prohibemus et precipimus ac mandamus precise et
inviolabiliter volumus observari sub pena in [illegible] si vero infra dictos decem dies non appellaverit
verbo vel in scriptis vel si appellaverit et infra supradictos viginti dies vel quadraginta dies pre-
fixos datos ad prosequendam appellationem non fuerit prosequtus tunc quia sententia transivit in rem
iudicatam dicta causa habeatur pro deserta et derelicta et a die qua transivit in rem
iudicatam dicta sententia habeat suum debitum et vigorem preter statutum terminum decem dierum ad solven-
dum et satisfaciendum ipsi actori agenti petenti et victori in causa. Post vero decem dies predictos terminum
datum ad solvendum et satisfaciendum si dictus agens et victor in causa steterit et dicta sententia executionem
Capit[illegible] demandari petierit solutis primo capitulis [illegible] et positis in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] fuit pro quolibet floreno monete ad rationem quadraginta bolonenorum pro quolibet floreno et pro
floreno non integro possit petere pro rata portione secundum rationem predictam [illegible] [illegible] bolonenorum pro quolibet
floreno et nisil plus et hoc postquam dicta sententia fuerit suum effectum executioni demandata secundum formam
iuris et statutorum dicte Terre montis [illegible] [illegible] hoc presenti statuto prohibemus penitus et expresse quod postquam
pro [illegible] sententia executioni demandata est semel soluta executio supradicto dominus potestas vel eius curie
vel suis predecessoribus proxime vel mediate non possit nec valeat aliquid plus petere vel exigere nec [illegible]
[illegible] nec [illegible] pro omnibus [illegible] que de novo emergerent facienda in dicta causa sive [illegible]
[illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible] quomodolibet [illegible] que omnia et singula supradicta hoc
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] supradicta circa dictos terminos et tempora fatalia prefata volumus et
mandamus observari in omnibus causis tam civilibus quam criminalibus et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] criminalibus [illegible] [illegible] [illegible] statutum [illegible] et additiones et exceptiones
[illegible] quod [illegible] et vicarius predictus non possit aliquid petere vel exigere nec [illegible]

Aliquid recipere uel habere pro sua executione salario uel mercede pro omnibus et quibuscumque sententiis
siue condemnationibus in causis criminalibus prolatis et executioni demandatis tempore sue preture et
sui offitii. De sententiis vero et condemnationibus pecuniariis in causis criminalibus supra dictis prolatis
a suis predecessoribus et non dum ab eis executioni demandatis si dictus potestas uel eius vicarius
huiusmodi ueteras sententias et antiquas condemnationes suorum et inmediate predecessorum executioni
demandaverit. Volumus et ita statuimus et ordinamus quod possit petere et exigere post elapsos
dies et terminos supra dictos duos bolonenos pro quolibet floreno monete pro negligentibus soluere
infra dies et terminos predictos. Et ita statuimus et ordinamus quod recipere possit et habere de=
=beat. In causis vero summariis et simpliciter de plano et sine strepitu et figura iudicii cognoscendis
et terminandis statuimus et ordinamus quod si causa cognoscetur et terminetur sine scriptura ut
puta si reus uocatus in iudicio sine aliqua exceptione confitebatur ea que petit verbo actor simpliciter
tunc dominus potestas uel eius vicarius precipiat ipsi reo confesso ut infra decem dies terminum
supradictum debeat soluisse et satisfecisse ipsi actori et creditori et si esset forensis uel coltri=
=gena et esset suspectus de fuga et possit cogi ad satisdandum de fide iubendum de parendo precepto et
soluendo confessata et iudicata ut supra et tunc pro tali precepto quod habet eum diffinitiue
sententie et rei iudicate nihil possit petere nec habere debeat post uero elapsos dictos dies et terminum
supradictum si actor petierit et instetit fieri contra supradictum reum executionem realem uel personalem
tunc predicta executione et postquam dicta executio facta fuerit possit petere et exigere ac recipere et
habere debeat duos bolonenos pro quolibet floreno monete ut supra et non plus. Si vero in causis summa=
=riis supradictis procederetur ordine iudiciario aliquo seruato ut puta scribendo petitione acto=
=ris et responsione rei et redigendo omnes actus coram in scriptis in libro ciuilium causarum tunc
omnis ordo et forma seruetur sigillatim et precise circa mercedem et premium laboris scripturarum
omnium et singulorum actuum et omnibus et omnia ut supra dictum est in causis ciuilibus ordinariis etc.

De fructibus et alimentis dotalibus. R. XXXV.

Statuimus et ordinamus quod fructus et usure dotis et alimenta dotalia per curiam non possint
peti neque exigi neque cum petitio earum admitti nisi post decem annos elapsos et integre et ualiter
a tempore nuptiarum celebratarum et a die contracti matrimonii neque etiam postea nisi primo fuerit
petita in iudicio ordine iudiciario et sollempniter in scriptis et in forma libelli expresse et specificate
petitis fructibus et usuris dotis et alimentis dotalibus et post [illegible] condempnata sunt predicta [illegible]
tunc dicta alimenta et fructus dotales possint peti nec incipiant currere nisi post quam [illegible] elapsi
et reuoluti a die [illegible] constante matrimonio predicte dotis vero peti possit [illegible] post matrimonium
celebratum et matrimonium contractum et consummatum et carnaliter copula[illegible] secundum [illegible] et consue=
=tudinem sancte Romane ecclesie etc.

Sec. Liber

De pen. facientis debitum in aliqua provintia. R[ubri]ca XXXVI

Statuimus et ordinamus quod nullus de dicta Terra Montis seu audeat vel presumat aliquod debitum
[illegible] seu aliquam credentiam recipere ab aliquo hospite vel mercatore seu quavis alia persona
[illegible] civitatum Terrarum Castrorum vel locorum propter quod debitum aliquis de modo seu damnum
aliquod substineret, et si contra fecerit pena decem librarum denariorum Communi dicte Terre Montis seu appli-
candam ipso facto incurrat et in duplum damni passo pro damno et interesse ipsius restituendum
condempnetur quod damnum probari possit per unum testem et usque cum [illegible] illius qui receperat seu
[illegible] solutum fuerit et in predictis potestas vel vicarius dicte Terre Montis seu competentes iudices esse
intelligantur et habeant arbitrium procedendi et prout eis melius videbitur expedire etc.

De pena euntium per questas cum diversis habitibus et variis vestimentis ex quibus scandalum et murmuratio oritur in populo. R[ubri]ca XXXVII

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat ire seu perquirere petere vel questam facere
in aliqua balivia seu commissione vel questa in qua fuisset usus ire et solitus et consuetus pergere et
accedere cum uno habitu et signis alicuius religionis ad eandem baliviam seu questam cum commissione
vera et legitima et vero et legitimo iuridico mandato ut puta si fuisset consuetus ire sub voce
et habitu sancti Antonii et postea iret versus commissarius vel procurator sub voce et habitu hospi-
talis sancti Spiritus in Saxia de Urbe et sic cum diverso habitu infra spatium quinque annorum proxime
immediate sequentium numerandorum ab ultima die qua de dicta questa recessit cum alio habitu et sub
nomine alterius religionis et questam faceret et sub nomine alterius religionis peteret et cum non
mandato ut supra in penam viginti quinque librarum denariorum incurrat et in ea pena possit condempnari et pu-
niri et hoc etiam in emendatione dampni omnis et interesse quod aliquis de dicto loco substineret vel pateretur
occasione [illegible] et quo dampno et interesse seu super questione vertente dicte de causa potestas et vicarius
[illegible] summariam cognitionem habeat et possit cogere partes ad compromittendum de iure et de facto et
[illegible] videbitur placuerit et quicquid per arbitros electos et positos declaratum fuerit valeat et te-
neat auctoritate presentis statuti et nihil hominus potestas et vicarius in predictis sit et intelligatur iudex
competens aliquo statuto in contrarium loquente non obstante. etc.

De pena conducentis baliviam seu questam alteri locatam. R[ubri]ca XXXVIII

Statuimus et ordinamus quod nullus de dicta Terra Montis seu ac de eius territorio vel districtu
vel habitatorum eiusdem universitatis conditionis existens de cetero aliquo quesito colore publice vel occulte
per se vel per aliam interpositam personam audeat vel presumat conducere vel conduci facere aliquam baliviam
seu questam alteri locatam, [illegible] [illegible] Abbate sancti Antonii de Vienna seu prioribus vel preceptoribus
ac [illegible] vicariis seu procuratoribus dicti ordinis vel ab omnibus aliis quibuscumque auctoritatem

Habilitus ac domonii ecclesiarum seu hospitalium preceptoriis quibuscumque partibus mundi gaudeant sancte Marie de Rossinallis sancti spiritus in saxia de urbe sancti Bartholomei [illegible] aliorumque quorumcumque hospitalium monasteriorum seu ecclesiarum quorumcumque nolle concernentur nec a singularibus personis aut [illegible] quibuscumque ire facere vel fieri facere per se vel per aliam interpositam personam questas predictas et exercitium supradictarum baliviarum exigendo vel petendo aut recipiendo elimosinas vota et alia pia caritatis suffragia quecumque sub voce titulo et nomine supradictarum ecclesiarum monasteriorum et hospitalium durante tempore prime locationis pro qua primus conductor conduxisset [illegible] pena centum ducatorum auri pro quolibet contra faciente et qualibet vice applicandorum pro quarta [illegible] alio quarta potestati alia medietate parti adverse. Cuius dicta questa erat ratione prime locationis et conductionis sibi facte et non dum finite nec expirate et teneatur reficere omnes expensas et emendare omne dampnum et interesse ipsi parti adverse iuste et indebite molestate et patienti et in huiusmodi causa potestas et iudicat [illegible] habeat auctoritatem cognoscendi procedendi et terminandi summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii procedere simpliciter sola facti veritate inspecta non obstantibus legibus canonibus constitutionibus seu statutis et aliis contrariis quibuscumque et hoc statutum intelligatur et vendicet sibi locum in illis solum et dumtaxat questis et baliviis in quibus et pro quibus primi conductores fecerunt veras solutiones et pagamenta summarum earundem questarum et baliviarum in temporibus et terminis debitis appositis et insertis et signatis in contractibus et instrumentis dictarum primarum locationum et conductionum earundem in aliis vero in quibus non est facta vera solutio et integra satisfactio predictarum summarum in diebus et temporibus et terminis debitis supradictis non extendatur et non intelligatur et non vendicet sibi locum sed penitus sit exclusum et careat omni efficacia robore et virtute que omnia et singula volumus sigillatim et precise intelligi et observari ut supra dictum et declaratum est.

DE QUESTIONIBUS ET LITIBUS ET DIFFERENTIIS QUESTARUM COMPROMICTENDIS. R[ubric]a [illegible]

Statuimus et ordinamus quod aliqua lis differentia vel questio verteretur et esset inter aliquas personas de [illegible] vel civitatis territorii et districtus vel habitatores eiusdem vel extra cum terminis in curia communis motis seu occasione questarum baliviarum seu [illegible] ecclesiarum hospitalium seu monasteriorum sub nomine et titulo [illegible] et [illegible] seu ex dicta lis et questio [illegible] nimis prolixa litigiosa dubia ambigua et obscura. Quod potestas et vicarius dicti loci qui est et pro tempore erit habeat auctoritatem potestatem et facultatem et plenum [illegible] cogere dictas partes in palatio dicti communis vel alibi prout sibi videbitur [illegible] compromictere omnem litem et questionem et controversias et differentias [illegible] vertentes occasione supradicta et supradictis dependentibus et emergentibus ab eisdem [illegible] vel duos bonos viros [illegible] vel aliunde [illegible] et de facto sine strepitu et figura iudicii [illegible]

videbitur fore procedendum terminando finiendo sententiando per ex(?) dictos bonos viros sic electos sive expertis et consuetis exercere dictas balinias et terchas et questas et si quis contra fecerit compromittere parmiam(?) de facto per ipsum dominum Potestatem vel eius vicarium in decem libris denariorum et nihilominus compromittere teneatur quod dicitur. Communitati Montis sancti applicandam ipso facto et quicquid per dictos bonos viros sic positos et electos fuerit declaratum arbitratum terminatum laudatum et sen=
=tentiatum dicte partes compromittentes observare teneantur et debeant ad penam sub pena in compro=
=misso contenta et ultra penam in compromisso expressam ad penam quinquaginta librarum denariorum
applicandam pro medietate Camere dicte communitatis Montis sancti et quarta pars ipsi parti obser=
vanti et alia quarta pars dicto potestati vel eius vicario executionem facienti qua pena soluta
vel non nihilominus dicta sententia declarationes et arbitramenta predicta firma
perdurent et rata permaneant in contrarium loquentibus non obstantibus quibuscumque. Volumus autem
quod hoc statutum non vendicet sibi locum nec sortiatur effectum contra habentes scripturas autten=
=ticas instrumenta publica cyrographa et scripturas proprie manus vel scripturas priva=
tas polizas vel apodissas subscriptas manu duorum vel trium testium et illis consimilibus
sub compromissi(?) iura et munimenta legitima et publica documenta in quibus hoc statutum
volumus vires predicta carere et robore virtute et efficatia quod iura predicta sub clara
et aperta et nullis(?) cum velud(?) in se dubitatione ambiguitate vel obscuritatem ne opprimatur veri=
tas mendatio et ne supra lucem ponantur tenebre &c.

·DE·EXECUTIONE·ISTRUMETORUM·LOCATIONUM· ·QUESTARUM· Rubrica· xl·

Statuimus et ordinamus quod si aliqua persona de dicta terra Montis sancti vel eius districtu
sive habitator eiusdem produxerit in iuditio coram Potestate vel eius vicario aliquod instrumentum
publicum manu alicuius notarii de Monte sancto vel eiusdem districtu vivi vel mortui sive aliquam
apodissam vel cedulam manu propria scriptam vel scripturam privatam subscriptam manibus duorum
vel trium testium alicuius locationis vel conductionis concessionis vel donationis questarum terra=
=rum seu baliniarum sub nomine et titulo cuiuscumque ecclesie monasterii vel hospitalis quod dictus
Potestas vel eius vicarius habeat autoritatem potestatem plenam et liberam facultatem procedendi in
dicta causa summarie et simpliciter et de plano sine strepitu et figura iuditii et ipsam terminandi
finiendi decidendi sententiandi sola facti veritate inspecta et dictam sententiam et eius decisionem
et declarationem debite executioni mandandi cum omnibus iuris remediis necessariis et opportunis suf=
=ficere(?) inserendo et recta admictendo &c.

·DE·PENA·CONDUCETIS·QUESTAS·ALTERIUS·QUI·EAS·POSSEDIT· ·PACIFICE·ET·QUIETE·SPATIO·VIGINTI·ANORUM· Rubrica· xli·

Statuimus et ordinamus quod nulla persona de dicta terra Montis sancti vel de eius territorio et
districtu vel habitator eiusdem cuiuscumque gradus status vel conditionis existat audeat vel
presumat conducere vel affictare aliquas questas terchas vel balinias sub nomine cuiuscumque

ecclesie minoruque monasterij uel hospitalis que quelibet terras uel bonis staserit ab aliqua persona
dedicte terre montis sancti uel eius districtu retente et possidere patiffice et quiete spatio et tempore vigintj
annorum et finito tempore locationis et conductionis prefate primi pacifici et quieti possessoris nec
[illegible] renovationem et celebrationem novi capitulj quod fieri solet a dictis questoribus de triennio in triennium
nec etiam post finitam locationem et conductionem prefatam uel ex capitulo supradictum et infra tempus
et spatium trium annorum contra voluntatem dicti primi pacifici et quieti possessoris et conductoris sub pena
et ad penam ducentorum ducatorum auri applicandorum ipso facto pro medietate camere communitatis
montis sancti et pro alia medietate fabrice ecclesie sancte Marie [illegible] montis sancti et nisi homines qui talis
questas sic conducerent de facto cogantur per potestatem dicte terre montis sancti dictas questas relaxare
et dimittere liberas vacuas et expeditas in manus primi pacifici et quieti possessoris pro quo dicta
locatio seu conductio facta et celebrata intelligatur quod statutum volumus habere locum et quod
stricte et sigillatim et precise intelligatur inter conterrigenas et homines dicte terre montis sancti et eius terri
torij districtus et comitatus habitatores et non in aliis hominibus et personis de alterius territorio et
cum forensibus et extraneis hoc est quod dicti pacifici et quieti primi possessores uel conductores fuerint
incole uel habitatores continuj ad minus per decem annos de dicta terra montis sancti uel eius territorio
et districtu et potestas qui pro tempore fuerit hoc presens statutum in principio sui offitij et regiminis
teneatur et debeat sub pena [illegible] et vigintj [illegible] de suo salario retinendo facere publi
care in publicis locis dicte terre montis sancti per preconem publicum alta voce [illegible] pos[illegible]
tendere ignorantiam excusari neque eam allegare in sui excusationem et contra illos qui contrafecerint proce
dere [illegible] juris remediis necessariis et opportunis ad hoc ut presens statutum debitum sortiatur effectum et

DE PENA FACIENTIUM FRAUDEM COMUNITATI IN PECUNIIS UT REBUS ET BONIS ALIIS QUIBUSCUMQUE. Rubrica xlii.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat uel presumat facere aliquam fraudem dolum
uel deceptionem communitatj terre montis sancti uel occultare defraudare uel usurpare aliquid neque in pecuniis
neque in grano uel farina neque in aliis rebus et bonis quibuscumque dicte communitatj spectantibus et pertinentibus
et si quis aliquis fuerit contrafacere et si habuerit aliquod offitium publicum sive potestas fuerit sive
eius vicarius sive defensor sive camerarius uel massarij uel consiliarij uel [illegible]
soldinarij et alia persona quecumque publica uel privata cuiuscumque gradus status uel condi
tionis existat volumus et declaramus per hoc presens statutum quod si quis fraudem fecerit de bonis et
rebus predictis usque in summam [illegible] vigintj solidorum teneatur reddere [illegible] pro [illegible] usque ad predictam
summam volumus quod ista sit pena fraudis predicte si uero dicta fraus excederet summam
[illegible] solidorum usque ad summam [illegible] solidorum volumus quod dicta pena duplicetur et quod [illegible]
[illegible] reddere [illegible] pro [illegible] dicte fraudis [illegible]
dicta pena [illegible]
summam [illegible] decem [illegible] pena quod [illegible] que [illegible]
et [illegible] pro [illegible] fraudem [illegible] pena [illegible]
fraudem [illegible]

Pro executione sua dominis supradictis [illegible] rationibus et collectis veteribus quas faciet venire a ma-
gnis Camerarii quatuor solidos pro quolibet libra.

DE PENA FACIENTIUM FRAUDEM IN PECUNIIS ET REBUS ET BONIS ALIIS QUIBUSCUMQUE SANCTARUM ECCLESIARUM. Rubrica xliiii.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat per fraudem dolum deceptionem
vel latam culpam detinere occultare vel usurpare aliquas pecunias et res et bona quecumque spec-
tantia et pertinentia ecclesie sancti Monis et aliis ecclesiis quibuscumque et census et redditus quorum-
que et si quis repertus fuerit in talibus dolo fraude deceptione et lata culpa predicta volumus eadem
pena penitus et puniri qua punitur ille qui fecerit fraudem communitati et quod predicta pena
in pecuniis et rebus et bonis sanctarum ecclesiarum contra fraudatores duplicetur sed in presenti statuto volu-
mus includi neque intelligi non solventes decimas et non solventes pia relicta et statuta ordina-
menta in testamentis sive codicillis et ultimis voluntatibus et dispositionibus quibuscumque testatorum
et defunctorum in quibus heredes eorum per ignorantiam negligentiam vel paupertatem non satisfecerunt ecclesiis
supradictis de qua pena forma et ordine servandis vide in illo statuto posito sub rubrica
de pena facientium fraudem communitati quam penam in presenti statuto in favorem sanctarum ecclesiarum volumus
et statuimus duplicandam.

Finis secundi libri.

Tabula tertii libri malefitior.

De modo et ordine procedendi in criminalibus causis	Car: 30	R^ca	1
Quod potestas sive vicarius dicti comunis possit extra palatium suum offitium exercere	Car: 30	R^ca	2
Quod cause criminales expediantur	Car: 30	R^ca	3
Quod in accusationibus	Car: 30	R^ca	4
De testibus cogendis vel non	Car: 31	R^ca	5
Quod procedatur de similibus ad similia et quod in casibus in quibus deficiunt prius statutum recurratur ad statutum Spoleti	Car: 31	R^ca	6
Quando procedatur inter coniunctos et minores et cohabitantes in unica	Car: 31	R^ca	7
De beneficiis confessionis partis et solutionis	Car: 31	R^ca	8
Quod fiant denumptiatores malefitiorum ubique	Car: 31	R^ca	9
De duplicatione penarum	Car: 31	R^ca	10
De pena blasfemantium deum virginem Mariam vel aliquem sanctum	Car: 31	R^ca	11
De pena iurantis per corpus sanguinem seu aliquid membrum Christi et beate virginis Marie	Car: 32	R^ca	12
De pena facientis turpitudinem in coemiteriis ecclesiarum	Car: 32	R^ca	13
De pena corrumpentis potestatem sive eius vicarium	Car: 32	R^ca	14
De pena frangentis [illegible] aliquem caput extra [illegible]	Car: 32	R^ca	15
De pena insultantis aliquem seu aliquos	Car: 32	R^ca	16
De pena dicentis aliqui verba iniuriosa	Car: 32	R^ca	17
De pena percutientis aliquem	Car: 32	R^ca	18
De pena dantis auxilium ad committendum aliquod malefitium	Car: 33	R^ca	19
De penarum applicatione	Car: 33	R^ca	20
De quibusdam casibus reservatis magnifice Comunitatis Spoleti	Car: 33	R^ca	21
De processibus pendentibus diffiniendis	Car: 33	R^ca	22
Quod quis possit cogi ad confitendum malefitium	Car: 33	R^ca	23
De pena committentis furtum	Car: 33	R^ca	24
De pena committentis robbariam	Car: 34	R^ca	25
De pena turbantis vel occupantis possessionem alienam	Car: 34	R^ca	26
De pena turbantium aliquem in tenuta	Car: 34	R^ca	27
De pena frangentis cippum vel fraudantis de aere comunis	Car: 34	R^ca	28
De pena committentis fraudem in suo offitio	Car: 34	R^ca	29
De pena non accedentis ad rumorem	Car: [illegible]	[illegible]	[illegible]
De pena ludentium ad ludum taxillorum	Car: [illegible]	[illegible]	[illegible]
Quod si quis subtraxerit iurisdictionem comunis	Car: [illegible]	[illegible]	[illegible]

29v

Quod si quis negaverit paternitatem vel filiationem vel [illegible] vel mortem Car: 35 R.ca 33
De pena facientis rumorem seu tumultum Car: 35 R.ca 34
De pena [illegible] aliquam bestiam Car: 35 R.ca 35
De pena comburentis domum vineam vel cassinam Car: 35 R.ca 36
De pena incidentis arbores domesticas Car: 35 R.ca 37
De pena intrantis in menia seu aliunde quam per portam vel exeuntis Car: 35 R.ca 38
De pena non probantis accusationem Car: 36 R.ca 39
De emendando dampna occulta Car: 36 R.ca 40
De pena proicientis lapides studiose Car: 36 R.ca 41
De pena turbantium aut turbare volentium pacificum statum dicte terre contra iurisdictionem Communis Spoleti Car: 36 R.ca 42
De pena rumpentium pacem Car: 36 R.ca 43
De pena facientium conventiculam sive coadunationem coniurationem sive iuram Car: 36 R.ca 44
De pena [illegible] recuperantis quod fiat gratia condempnatis Car: 37 R.ca 45
De confiscatione bonorum facienda in sententia cuiuslibet condempnati Car: 37 R.ca 46
De executione sententiarum Car: 37 R.ca 47
Quod accusator possit accusationem extrahere Car: 38 R.ca 48
De appellationibus in criminalibus et civilibus causis et de procuratore contra commune aut alios dampnificante Car: 38 R.ca 49
De arbitrio potestatis circa testes examinandos in criminalibus causis Car: 38 R.ca 50
De pena evaginantis arma in platea vel sportis Car: 38 R.ca 51
Quod si aliquod delictum remaneret impunitum ex forma presentis statuti recurratur ut infra Car: 38 R.ca 52
De pena improperantis iniurias vel recordantis iniuriose vel diminuentis aliquam partem et non dantis favorem potestati et curie Car: 39 R.ca 53
De pena facientium canniffa Car: 39 R.ca 54
De pena facientis questam in balinia sine questa alterius Car: 39 R.ca 55
De pena impedientis missas et alia divina officia et predicationes Car: 40 R.ca 56
De pena receptantis aliquem exbanditum Car: 40 R.ca 57

·INCIPIT·LIBER·TERTIUS·MALEFITIORUM·

·DE·MODO·ET·ORDINE·PROCEDENDI·IN·CRIMINALIBUS· ·CAUSIS· R(ubri)ca· i·

Statuimus et ordinamus quod potestas sive eius vicarius qui pro tempore erunt in terra Montis s(an)c(t)i in causis criminalibus seu questionibus procedere modo et ordine infrascripto videlicet super accusationibus denuntiationibus seu inquisitionibus mittere et mitti facere debeat baiulum dicti communis ad domum accusati denuntiati vel inquisiti vel in qua habitat vel habitare consueverit sive etiam ad hospitium ubi hospitari consueverit et ipsum accusatum denuntiatum vel inquisitum facere citari et requiri ad loca predicta sive eius personaliter bis et diversis diebus in quibus vel aliquo eorum si non comparuerit ad faciendum mandata dicti communis et curie et se non excusaverit ab accusatione denuntiatione seu inquisitione que de eo vel contra eum facta fuerit si inquisitio fieri potest secundum formam presentis statuti nec aliquis pro eo qui eum legitimam causam allegare ponatur in bando secundum qualitatem pene imponende ex forma presentis statuti de quo fuerit accusatus denuntiatus seu inquisitus et detur terminus trium dierum in primo bando quo termino elapso habeatur pro exbandito dicti communis et si infra dictum terminum trium dierum non comparuerit habeatur tunc pro exbandito convicto et confesso de dicto maleficio de quo fuerit accusatus denuntiatus vel inquisitus et exbanditus et licite possit a deberet condemnari in qualitate in qua fuerit exbanditus secundum formam dictorum statutorum. Si vero allegaretur absentia dicti accusati denuntiati vel inquisiti per aliquem recepto prius sacramento ab ipso quod sit verum id quod allegat et quod calumniose non petit et quod essent de loco ubi est, potestas vero et curia dicti communis teneantur dare competentem terminum ad faciendum ipsum venire et comparere quo tempore elapso pro exbandito habeatur si non comparuerit non computatis in diebus [illegible] infra quos sententie ferri debent in elapso [illegible] termino post allegationem absentie licite condemnari possit. Si autem venerit citatus in prima vel in secunda citatione respondere teneatur ac prestare idoneos fideiussores seu fideiussorem de stando et parendo mandatis potestatis [illegible] curie et solvendo omnem penam quam veniret condemnandus occasione dicti maleficii de quo accusatus denuntiatus vel inquisitus fuerit et assignetur terminus trium dierum competens ad faciendum suas defensiones in quo termino si aliquid non fecerit opponendum [illegible] tamen potestas et curia possit et debeat procedere dicto termino completo ad faciendum testes examinari et ad allegandum quicquid voluerit [illegible] modis [illegible] ad sententiam audiendam et possit ferri sententiam seu sententias si [illegible] non comparuerit vel aliquid legitime non opposuerit tunc possit [illegible] sententiam ferri [illegible] premissis [illegible] debeant [illegible] generalis [illegible]

[illegible] S · SIVE · VICARIUS · DICTI · COIS · POSSIT EXTRA PALATIU · SUU · OFFITIU · EXERCE[illegible] R · II ·

Statuimus et ordinamus ne maleficia remaneant vel per negligentiam vel alio quocumque modo quod potestas dicti
comunis sive vicarius possit infra terram montis sancti et extra dictam terram et per eius districtum extra
palatium dicti comunis ubi ipsi potestati et vicario videbitur et placebit recipere accusationes de-
nuptiationes responsiones [illegible] quolibet loco super maleficio et criminum promissiones et
[illegible] terminum super accusationibus denumptiationibus et inquisitionibus nec non recipere testes in criminalibus
causis a quibuscumque personis seu persona prout ipsi potestati et vicario videbitur non obstantibus
feriis et diebus feriatis et in honorem dei [illegible] et ferre sententias ubicumque [illegible] videbitur ad
suum offitium exercendum et nichil dominus possit precipere et mandare [illegible] pena et banda sen-
tentiarum et omnia singula sibi facere licitum extra palatium dicti comunis usque ad sententiam et quicquid
factum fuerit modo predicto valeat et teneat [illegible] statutum et quod [illegible] et sententia
[illegible] quibuscumque maleficiis seu excessibus per potestatem et
[illegible] valeat et teneat [illegible] quod [illegible] per curiam supra-
dicta [illegible] vel confessione [illegible] volumus
ut quod [illegible] criminalibus [illegible] possit recipere testes modo [illegible] hoc capitulum
[illegible]

[illegible] CAUSE · CRIMINALES · EXPEDIANTUR · INFRA · TERMINU[M] · R · III ·

Statuimus et ordinamus quod potestas dicti comunis seu eius vicarius teneatur et debeat [illegible] in causis criminalibus
ferre sententias absolutorias vel condempnatorias in palatio dicti comunis infra xxx dies [illegible] a die accu-
sationis denumptiationis seu inquisitionis [illegible] accusationis vel cause [illegible] sub pena
et ad penam x librarum de suo salario [illegible] Iuramentum [illegible]
[illegible] abrenuntiatione potestatis [illegible]
[illegible] potestatis [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible] potestas [illegible]

[illegible] R · IIII ·

[illegible] dicti comunis [illegible] non possit [illegible]
[illegible] accusationis vel denumptiationis [illegible]
[illegible] custos [illegible] vel
[illegible] aliquo [illegible] hoc locum habeat [illegible]

De testibus cogendis vel non. R. V.

Statuimus et ordinamus quod si aliquis testis vel tamquam testis fuerit vocatus ad perhibendum testi=
=monium veritatis vel citatus tribus vicibus per baiulum dominorum comunis diversis diebus non comparuerit
puniatur per curiam dominorum comunis usque in quantitatem viginta librarum den. nisi talis testis fuerit
absens tempore citationis fiende et eo casu si eius absentia alligatur quod curia possit et
teneatur allegari et recipienti nove ipsius testis terminum competentem assignare ad faciendum
ipsum venire et comparere coram curia ad perhibendum testimonium veritatis quo termino pendente
tempus aliquod non currat ad faciendum ea que fieri debeant in ipso processu quo talis te=
=stis dicitur debere et si infra dictum terminum talis testis non comparuerit coram curia ad perhibendum
testimonium veritatis procedatur contra talem testem tamquam contra contumacem indicta pena viginti
librarum et curia dominorum comunis non possit nec debeat cogere aliquem testem pro aliquo testimonio perhibendo
in palatio dominorum comunis vel alibi nec cum tormentis nisi fuerit pro gravi maleficio pro quo possit
semel tantum torqueri et non ultra. Sed in quibus maleficiis et omnibus causis criminalibus
non possint cogi pater neque mater contra filios vel filias neque filii vel filie contra parentes
nec uxor contra maritum nec maritus contra uxorem nec frater contra fratrem carnalem nec
sorores contra fratres vel sorores carnales nec avi nepotes avunculi nepotes patrui amitis [illegible]
=te [illegible] neque aliqui coniuncti usque in quartum gradum exclusive secundum ius canonicum compu=
=tandum et si quis contra predicta fieri contigerit sit ipso iure nullum [illegible] [illegible]
[illegible]

Quod procedatur de similibus ad similia. R. VI.

Statuimus et ordinamus quod si aliquod maleficium committeretur de quo non inveniretur pena per
formam statutorum dominus [illegible] [illegible] [illegible] dominorum comunis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
procedere et punire de similibus ad similia [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
et si statutum deficeret recurrat ad statuta [illegible] [illegible] [illegible]

Qualiter procedatur inter coniunctos et [illegible]nos et cohabitantes invicem. R. VII.

[illegible] et curia dominorum comunis possit procedere contra [illegible] delinquentes et [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] denuntiationem et [illegible] [illegible] suo officio et ipsos [illegible] [illegible] [illegible]
formam predictorum statutorum [illegible] [illegible] [illegible] habitarent et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos procedi non possit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vel [illegible] aut more [illegible] aliis forus [illegible] seu communi [illegible] verum si [illegible] pater
et filius fratres carnales sorores carnales nepotes carnales patruus et avunculus aliquod
[illegible] maleficium committeretur [illegible] puniatur [illegible] predictas penas [illegible] ipsius statuti loquentis de malefitiis
[illegible] penis pecuniariis exceptis casibus [illegible] magnifice communitatis spoleti et predicta [illegible]
[illegible] sibi locum [illegible] in minoribus xiiii annorum minores autem x annorum ad penam
[illegible] minime teneantur. &

DE BENEFITIIS CONFESSIONIS PACIS ET SOLUTIONIS. Rubrica capitulum VIII

Si accusatus denumptiatus aut inquisitus confessus fuerit delictum in principio seu [illegible] dies
post negationem habeat et consequi debeat diminutionem quarte partis pene sui delicti et quar=
te partis pro pace si habuerit et legitime cum [illegible] de ea probaverit et alterius quarte
partis propter solutionem infra tempus si solverit infra terminum decem dierum [illegible]
[illegible] si non solverit infra dictum terminum aliquo ex predictis beneficiis frui et gaudere non possit
que beneficia non competant nec locum sibi vendicent [illegible] et pro [illegible]
et quod propter dicta beneficia pena non possit esse minoris quantitatis decem solidorum sed [illegible]
dicta quantitas persolvatur. &

QUOD [illegible] DENUMTIATORES MALEFITIORUM UBIQUE. capitulum IX.

Potestas et curia dicte communitatis in principio sui regiminis teneatur et debeat eligi facere [illegible] dicte communitatis qualibet
villa dicte communitatis unum hominem qui teneatur et debeat assignare dicta malefitia ipsi potestati que [illegible]
[illegible] ville et pertinentiis ipsius ea die vel sequenti postquam ad eorum vel alicuius ipsorum notitiam
[illegible] et si aliquis fuerit negligens solvat penam viginti solidorum [illegible] pro [illegible] [illegible]
[illegible] predictis. &

DE DUPLICATIONE PENARUM. Rubrica capitulum X.

In omnibus malefitiis que committentur in terra [illegible] sui et eius districtu cum sanguinis vel sine de nocte
vel de die in palatio in platea in ecclesia [illegible] [illegible] tempore in foro et coram
curia et contra potestatem sive eius vicarium dicte [illegible] sive eius familiam dicta pena duplicetur
[illegible] nulla duplicatio sive [illegible] nisi semel et ubique de nocte pena duplicetur. &

DE PENA BLASFEMANTIUM DEUM BEATAM VIRGINEM MARIAM VEL ALIQUEM SANCTUM. Rubrica capitulum XI.

Si quis blasfemaverit deum vel beatam virginem Mariam ac sanctum Pontianum seu aliquem verba
[illegible] contra eos seu aliquem ipsorum protulerit incidat in penam decem librarum vice qualibet [illegible]
facto [illegible] quicumque autem aliquem alium sanctum vel sanctam dei [illegible] blasfema=
verit incidat in penam viginti solidorum vice qualibet et potestas dicte communitatis sive eius vicarius possit
procedere in predictis per accusationem denumptiationem et inquisitionem [illegible] publicam [illegible] [illegible]
[illegible] pro plena [illegible] [illegible] habeatur. &

De pena iurantis per corpus sanguinem seu aliquod membrum Christi et beate Virginis Marie. R[ubri]ca xii

Si quis iuraverit per corpus vel sanguinem Christi vel beate Virginis Marie vel per aliquod membrum coram potestate dicti communis vel eius vicario seu in alio loco presente dicto potestate vel eius vicario ita quod ipse potestas aut vicarius audiverit [illegible] vel in palatio dicti communis incidat in penam duodecim soldorum qualibet vice de facto auferendam; in aliis vero locis solvat medietatem dictorum penarum. Si vero per aliquem sanctorum vel sanctarum dei corpus sanguinem vel membrum iuraverit incidat in penam sex soldorum pro qualibet vice de facto auferendam, et mictatur in ceppo communis dummodo presens capitulum pro parte cuiuslibet potestatis bandiatur.

D[e] pena facientis turpitudinem in certinis ecclesiarum. R[ubri]ca xiii

Nemo faciat aliquam turpitudinem seu sgombramentum in certinis ecclesiarum vel in ipsa ecclesia ad penam decem soldorum pro qualibet vice et persona et potestas dicti communis possit procedere in predictis ad petitionem rectoris ecclesie ubi delictum fuerit commissum.

D[e] pena corrumpentis potestatem sive eius vicarium. R[ubri]ca xiv

Quicumque corruperit seu corrumpere temptaverit potestatem dicti communis sive eius vicarium incidat in penam decem librarum pro qualibet vice et persona de facto auferendam.

D[e] pena frangentis carcerem vel eximentis aliquem captum ex ea per vim. R[ubri]ca xv

Si quis carcerem palatium vel domum communis vel alterius fregerit in qua iaceret aliquis captus vel remotus vel destrictus per potestatem dicti communis sive eius vicarium et ipse inde captus et detentus predictis exierit vel si quis ipsum per vim exemerit incidat in penam quinquaginta librarum. Si captus et detentus huiusmodi detineretur pro debito civili [illegible] [illegible] [illegible] sive vero si pro causa criminali detineretur exigente quod privatus [illegible] pena [illegible] patiatur ultra dictam penam [illegible] si [illegible] qui pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel fugerit carcerem habeatur pro confesso ipsius delicti et incidat in penam [illegible] [illegible] si qui frangenti dederit auxilium consilium vel favorem dicto vel facto quod dictum carcerem domum vel palatium frangeret vel exiret vel auferret aut aufugeret de loco detentionis [illegible] [illegible] quinque librarum et potestas et curia et quilibet ipsorum possit de predictis [illegible] [illegible] via qua melius poterit.

32.v

De pena insultantis aliquem seu aliquos. R(ubri)ca xvi

Si quis iniuriose insultum contra aliquem seu aliquos fecerit cum armis incidat in penam decem librarum et si insultum fecerit cum ensibus evaginatis et [illegible] vel aliquam iniuriam occurrerit alicui [illegible] ter [illegible] contra aliquem vel aliquos uno [illegible] uno [illegible] et uno loco quod non puniatur neque condempnetur nisi de uno delicto [illegible] et si insultus factus fuerit contra plures [illegible] uno eodemque loco pro uno insultu condempnetur et quilibet contra quem ad domum suam propriam conductam vel quamcumque habitaverit vel de eius possessione vel quam ad laborandum vel ad [illegible] = firmam habuit et per aliquem insultatus fuerit cum armis possit se tueri et defendere sine pena et si aliquod maleficium ipse insultatus contra insultantem tempore insultationis [illegible] [illegible] vel aliquo predictorum [illegible] ad penam aliquam minime teneatur sed presumatur ad sui defensionem fecisse et quicumque vero iniuriose aliquem insultaverit ad domum propriam vel conductam vel quam habitaverit si cum armis incidat in penam quinquaginta librarum sed cum cultello non intelligatur [illegible] insultus cum armis nisi cum [illegible] cum ipso cultello evaginato insultaverit et si autem [illegible] armis evaginatis insultando intraverit domum insultati vel alterius ubi aufugerit aut se reduxerit insultatus incidat in penam centum librarum si vero insultando intraverit sine armis in penam viginti librarum si autem insultaverit ut supra sine armis et domum non intraverit in penam decem librarum pro quolibet puniatur etc.

De pena dicentis alicui verba iniuriosa. R(ubri)ca xvii

Si quis improperaverit vel improperando dixerit alicui mortem mollectam alicuius sui consanguinei incidat in penam triginta librarum pro quolibet [illegible] verbo si vero dixerit homicida falsus falsarius proditor latro fur vel [illegible] aut aliquod dictorum verborum vel his similium incidat in penam sex librarum pro quolibet [illegible] vice de aliis autem verbis iniuriosis in penam viginti solidorum pro quolibet [illegible] vice etc.

De pena percutientis aliquem. R(ubri)ca xviii

Si quis aliquem percusserit cum armis seu cum aliquo armorum genere [illegible] [illegible] et sanguis exierit incidat in penam [illegible] librarum si cum fractura [illegible] in penam [illegible] quadraginta librarum si autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguis non exierit in penam [illegible] librarum [illegible] et si [illegible] fuerit triginta librarum si autem percusserit aliquem [illegible] et ex ipsa percussione signum vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] librarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] in penam [illegible] percussione sanguis exierit [illegible] [illegible] librarum [illegible] si sine sanguine in penam quinque librarum si vero quis proiecerit lapidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum fractura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incidat in penam [illegible] [illegible] si [illegible] sine fractura [illegible] [illegible] [illegible] in penam [illegible] [illegible]

et si sanguis non exierit in pena viginti librarum. Si autem cum spatulis [illegible] si sanguis exierit in pena
quindecim librarum et si sanguis non exierit in pena decem librarum et pro quolibet et qualibet percussione. Si autem
proiecerit lapidem et non percusserit in pena decem librarum pro quolibet et qualibet vice incidat. Si quis autem
aliquem percusserit pugno alapa vel mana [illegible], vel spatulis supra vel per capillos capitis
vel barbam ceperit vel manus ad gulam miserit et si sanguis exierit incidat in penam qua-
=draginta librarum si livorem fecerit et si sanguis non exierit in penam viginti quinque librarum et si
sanguis non exierit nec livorem fecerit in pena viginti librarum. Si autem percusserit cum spatulis
et [illegible] cum sanguinis in pena viginti librarum, si autem sine sanguine in pena decem
librarum. Si quis autem ceperit aliquem per personam vel impinxerit et ipsum in terram prostra-
verit et cadere fecerit et sanguis exierit de aliqua parte corporis in penam viginti quinque librarum
et si sanguis non exierit in pena quindecim librarum. Si autem [illegible] impinxerit aut per perso-
=nam ceperit et in terram cadere non fecerit in pena decem librarum pro quolibet et qualibet vice. Volumus
autem quod hoc non vendicet sibi locum in minoribus et contra minores decem annorum quibus aliquando
delictorum iniuriarum committi contingerit. Si quis autem [illegible] aliquem ceperit per personam
et ipsum impinxerit et in terram prostraverit et cadere fecerit et ex ipsa impinxione vel pro-
=stratione in terram vel alia quacumque percussione amiserit aliquod membrum occasione [illegible]
[illegible] nasum pedem sive gambam [illegible] seu brachium perdiderit incidat in penam centum
florenorum auri; si aliquod dictorum membrorum fuerit [illegible] percussionibus seu prostrationibus
debilitatum in pena quinquaginta librarum. Si vero digitum manus vel pedis ex aliqua per-
=cussione amiserit si fuerit digitus manus in pena [illegible] librarum si fuerit pedis vi-
=ginti quinque librarum. Si vero de huiusmodi impinxione et prostratione [illegible] os ca-
=pitis fregerit aut cicatricem perpetuam in facie remanserit in pena centum librarum. Et de omnibus
et singulis maleficiis et [illegible] tam expressis et exprimendis quam etiam non expressis [illegible]
et intelligantur si offensiones et iniurias commisse fuerint [illegible] super quibus [illegible]
[illegible] et scribendis maleficiis [illegible] culpis et delictis potestas [illegible] vel tunc
vicarius plenam habeat iurisdictionem cognitionem auctoritatem et baliam cognoscendi discernen-
=di inquirendi et puniendi per viam et modum accusationis denumptiationis et inquisitionis
et alio meliori modo et iure quibus melius potuerit.

DE PENA DANTIS AUXILIUM AD COMITTENDUM ALIQUOD MALEFICIUM R. XIX

Quicumque dederit aut prestaverit alicui consilium auxilium vel favorem ad aliquod maleficium committendum
incidat in eandem penam qua plecteretur [illegible] veniret et venit committere maleficium [illegible]

DE PENARUM APPLICATIONE R. XX

Statuimus et ordinamus quod predicte singule pene [illegible] maleficiorum que non reperiuntur [illegible]
per presens statutum alicui applicate sint et esse intelligantur applicate [illegible]

DE QUINQUE CASIBUS RESERVATIS MAGNIFICE COMUNITATI SPOLETI — Rubrica XXI

Quia crimina graviora [illegible] ad superioris jurisdictionis cognitionem [illegible]
[illegible] maleficiorum [illegible] violatio mulierum, homicidium, furtum, robbaria, et
incendium, per quorum scelerum perpetrationem [illegible] publica [illegible] inter se
[illegible] jurisdictionis predicta cognoscendum et puniendum [illegible]
[illegible] difficilius committuntur statuimus et ordinamus presenti nostro statuto [illegible] predicta
maleficia [illegible] et esse intelligatur [illegible] quo ad cognitionem penas ipsorum penitus
[illegible] Magnifice Comunitatis Spoleti quod in premissis possit et valeat cognoscere procedere [illegible]
[illegible] inquisitionem et penas imponere [illegible] sibi applicandas que comuni eidem Comunitati applicari
esse intelligantur [illegible] sublata penitus Potestati vicario [illegible] auctoritate [illegible]
cognoscendi [illegible] hoc addito et declarato quod predicta non intelligantur [illegible] robbariis
et incendiis [illegible] ubi esset pena minor [illegible] volumus et de-
claramus quod jurisdictio et cognitio spectet et pertineat ad potestatem et vicarium [illegible]
[illegible] maleficiis procedere possit.

DE PROCESSIBUS PENDENTIBUS DIFFINIENDIS — Rubrica XXII

Statuimus et ordinamus quod [illegible] sive eius vicarius qui pro tempore fuerit teneatur
debeat ad petitionem [illegible] procedere summarie et diffinire ac terminare [illegible] processus
[illegible] pendentes in [illegible] in Curia supradicta non obstante si tempus fuerit
[illegible] sententiandi et terminandi dictos processus [illegible] ipsorum [illegible] statutis [illegible]
[illegible] processibus civilibus [illegible] in criminalibus [illegible] cognitio
spectat ad dictam [illegible]

QUOD QUIS POSSIT COGI AD CONFITENDUM MALEFITIUM — Rubrica XXIII

Statuimus et ordinamus quod si quis fuerit accusatus denuntiatus vel inquisitus in Curia [illegible]
de aliquo maleficio vel delicto per eum commisso et [illegible] maleficium [illegible] accusatus denuntiatus
vel inquisitus fuerit negaverit postmodum [illegible] fuerit per unum testem bone conditionis [illegible] quod
talis accusatus denuntiatus vel inquisitus debeat [illegible] ad [illegible] diversis [illegible]
[illegible] veniat ad confitendum dictum maleficium [illegible] torture et quod si judicis [illegible]
[illegible] non comparuerit habeatur pro confesso [illegible] et condemnari possit de dicto maleficio
[illegible] si confessus fuisset [illegible] personaliter comparuerit [illegible]
[illegible] dictum talem [illegible] ponere ad torturam [illegible] juris fuerit procedere [illegible]

DE PENA COMITTENTIS FURTUM — Rubrica XXIV

Statuimus et ordinamus quod quicumque commiserit vel fecerit aliquod furtum [illegible] de aliquo
[illegible] dedit solvat
[illegible] di banno [illegible]

... decem librarum et ... [illegible] ... dicti banni et si fecerit furtum de alio loco quam de domo ... de nocte et decem solidorum ... solvat bannum decem librarum et de die solvat medietatem dicti banni, et decem solidorum ultra usque quantitatem duorum solidorum de nocte solvat bannum trium librarum et ... super expendere banno possessionum ad suam extimationem et de ipsis maleficiis Curia sabelli ... vel potestas sive eius vicarius possit talem malefactorem ponere ad torturam et de super predictis omnibus potestas dicti Communis sive eius vicarius inquirere possit omni via qua voluerit et super dicto maleficio sufficiat fama publica cum testium illius contrate ubi dictum maleficium fuerit commissum dummodo dicti testes non sint odiosi vel inimici dicti malefactoris. Addimus huic capitulo ... consensu statuentium quod si quis commiserit furtum quod furtum excedat summam quantitatem vel valorem excesserit ... volumus quod puniatur secundum formam sacrarum constitutionum ... secundum formam statutorum magnifice Civitatis Spoleti ad libitum potestatis qui pro tempore fuerit.

De pena committentis robbariam. Rubrica XXV

Statuimus et ordinamus quod si quis commiserit seu fecerit aliquam robbariam in ... seu vel ... derobando aliquem in via publica alicuius rei valoris viginti solidorum et ab inde infra si de nocte solvat bannum triginta librarum et de die solvat medietatem dicti banni et si a quinque solidis infra si fuerit de nocte solvat bannum quindecim librarum si de die solvat medietatem dicti banni et si viginti solidorum usque quantitatem quadraginta solidorum si fuerit de nocte solvat bannum quinquaginta librarum et de die solvat medietatem dicti banni et si aliquis derobaverit aliquem ... quantitatibus supradictis in domibus vel possessionibus propriis vel conductis seu prope solvat duplum. Prope autem intelligitur ad centum pedes perticarum secundum interpretationem dicti loci et si aliquis derobaverit aliquem de quantitatibus supradictis alibi quam in locis predictis ... de dicto banno in quolibet casuum predictorum et emendet ... ad suam extimationem ... quantitates supradicta facta fuerint violenter et in predictis banno dictus Communis sive eius vicarius possit inquirere et procedere per inquisitionem omni via et sufficiat probatio fame publice cum testibus illius contrate ubi dictum maleficium fuerit commissum dummodo testes non sint odiosi ... si aliquis acceperit alicui cappucium clamidem vel aliud ... quod ... vel ... volumus quod non intelligatur robbaria seu ... Addimus ... statutum ... si quis ... duorum ... puniatur pena secundum formam statutorum ...

De pena turbantis vel occupantis possessionem alicuius. Rubrica XXVI

De pena turbantium aliquem in tenutam. Rubrica XXVII

Statuimus et ordinamus quod quicumque intraverit possederit vel laboraverit tenutam ali-
cuius sibi datam per potestatem dicti Comunis sive eius vicarium ex primo vel secundo decreto contra
aliquem post terminum sibi datum et assignatum ad recolligendum dictam tenutam solvat bannum
quatraginta solidorum pro qualibet vice et persona et nisi dominus dicte tenute debeat re-
laxare et dimictere creditori cui ex primo vel secundo decreto data est dicta tenuta et
nisi dominus ille contra quem dicta tenuta data est vel fuerit et si fuerit dominus
possessionis vel et si fuerit alius post mandatum sibi factum per executorem vel baiulum dicti
Comunis mandato potestatis debeat de dicta tenuta recedere et ulterius non molestare nec inquietare
nec in ea intrare nec possessionem laborare ad penam predictam. Si vero aliquis super appre-
henderit sive transiverit terminos vel [illegible] possessionis alicuius vel comunalis la-
borando vel metendo bladum solvat bannum quatraginta solidorum et emendet dampnum patienti.
Et si aliqua tenuta data esset vel fuerit pronumptiata ex primo vel secundo decreto
ad petitionem alicuius per potestatem dicti Comunis in bonis alterius et non in bonis rei contra quem agitur quod
dicta tenuta cassetur sine solutione alicuius salarii facta fide potestati dicti Comunis. Nec non reus
contra quem fuerit capta dicta tenuta accatur (?) ipsa tenuta ad sui excusationem voluerit
[illegible] et emendare dampnum creditori quod ad dictum dampnum minime tenetur dummodo tem-
pore cum effectu restituat creditori.

De pena frangentis cippum vel fraudantis de ere Comunis. Rubrica XXVIII

Statuimus et ordinamus quod quicumque fregerit vel deguastaverit cippum Comunis vel serraturam ip-
sius cippi deguastaverit vel inde aliquam monetam extraxerit malo modo solvat bannum dicto Comuni
quinquaginta librarum denariorum et potestas dicti Comunis possit procedere per accusationem denuntiationem et
inquisitionem et fama publica cum testium fide dignorum habeatur pro plena et legitima proba-
tione. Et quicumque fraudaverit vel abstulerit de pecunia et ere dicti Comunis malo modo et quinq-
ue solidos supra solvat bannum decem librarum et nichilominus teneatur id quod abstulerit vel defrauda-
verit dicto Comuni integre restituere.

De pena committentis fraudem in suo offitio. Rubrica XXIX

Statuimus et ordinamus quod si quis commiserit fraudem in aliquo suo offitio solvat bannum quatraginta
solidorum et emendet dampnum patienti quod substinuerit occasione dicte fraudis.

De pena non accedentis ad rumorem. Rubrica XXX

Statuimus et ordinamus quod quilibet teneatur accedere ad rumorem ad confinia et circa confinia
vel extra [illegible] quando rumor fuerit et quando pulsabitur campana dicti Comunis ad ru-
morem sive [illegible] dicti Comunis et si fuerit solvat bannum quatraginta solidorum nisi
iusta causa [illegible]

De pena ludentium ad ludum taxillorum et cartarum. R[ubri]ca XXXI

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque condicionis existat audeat vel presumat ludere ad aliquod ludum taxillorum seu cartarum in terra Montis sancti vel eius districtu ad penam quinque librarum pro quolibet contra faciente et qualibet vice. Et nulla persona audeat ipsos ludentes tenere in domo nec dare eisdem vel eorum lumen ad dictam penam et qui fecerit contra vel alicuius ex ludum et consenserit ad ludum ipsorum solvat medietatem dicti banni dum esset ad dictum ludum salvo et reservato quod cuilibet liceat et possit ludere sine pena usando ad ludum aliquarum qui vulgo dicitur ad tavole. Et potestas dicti communis vel eius vicarius habeat in predictis auctoritatem et potestatem procedendi per accusationem denumptiationem et inquisitionem et omni modo quo sibi melius videbitur expedire et inventos culpabiles punire et condemnare in quantitate supradicta et cuilibet licitum contra facientes accusare et denumptiare et habere quartam partem dicti banni et ipsius dictum in credendum teneatur per potestatem dicti communis et suffitiat probatio unius testis de visu.

Quod si quis subtraxerit iurisditionem communis. R[ubri]ca XXXII

Statuimus et ordinamus quod quicumque ausus fuerit subtrahere vel occupare vel subtraxerit vel occupaverit iurisdictionem dicti communis privilegium seu consuetudinem dicti communis vel in predictis dederit auxilium consilium vel favorem solvat bannum quadraginta librarum et sit privatus ab omnibus offitiis et beneficiis dicti communis et illud idem intelligatur et dicta pena puniatur si quis subtraxerit vel occupaverit statuta catasti et libros dicti communis seu aliquem ipsorum librorum furatus fuerit cassaverit seu folium aliquod de ipsis libris abstulerit sive delineaverit quod ipse [illegible] partem seu specialis persone preiudicium aliquod generaret.

Quod si quis negaverit paternitatem vel filiationem vel notariatum vel mortem. R[ubri]ca XXXIII

Statuimus et ordinamus quod si quis denegaverit paternitatem vel filiationem vel esse notarium vel quod aliquis non sit notarius vel esse mortem alicuius si mortuus fuerit et contra predicta probaverit eius adversarius solvat bannum decem librarum et suffitiat probatio de fama publica per decem [illegible].

De pena facientis rumorem seu tumultum. R[ubri]ca XXX[IIII]

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat facere aliquem [illegible] sive arringo dicti communis per quem dicta arrengha habeat aliquod impedimentum sive diminutionem et qui contra fecerit solvat bannum viginti quinque librarum. Et qui fecerit rumorem in consilio dicti communis impediendo propositum sive consilium solvat bannum [illegible] et si quis fuerit [illegible] in aliquo loco ubi essent [illegible] non turbarentur pacificus status [illegible] librarum denariorum.

De pena percutientis aliquam bestiam. R(ubri)ca XXXV.

Statuimus et ordinamus quod si quis percusserit aliquam bestiam bovinam vel asininam vel
mulinam vel caballinam vel aliquod aliud fecerit pro quo vel quibus aliqua dictarum bestiarum
moriretur solvat bannum quadraginta solidorum pro qualibet bestia et dampnum emendet patienti ad extima-
tionem duorum massariorum ponendorum per consilium dicti comunis qui massarii non attineant par-
tibus in primo vel in secundo gradu. Si vero maculaverit aliquam dictarum bestiarum tenea-
tur dictam bestiam secundum extimationem fiendam per duos massarios ponendos per consilium
dicti comunis emendare et pro banno solvere dicto comuni decem solidos. Et si aliquis occiderit aliquam aliam
bestiam solvat bannum decem solidorum. Si autem aliquis occiderit gallinam alicuius solvat bannum quinque
solidorum et emendet dampnum patienti in omnibus casibus predictis.

De pena comburentis domum vineam vel cassinam. R(ubri)ca XXXVI.

Statuimus et ordinamus quod si quis studiose miserit ignem vel comburerit aliquam domum non
habitatam in terra montis sancti vel eius districtu solvat bannum viginti librarum si fuerit de nocte si
de die medietatem dicte pene. Si comburerit aliquam metam bladi cassinam sive palearium et fuerit
de nocte solvat bannum centum solidorum si de die medietatem dicte pene et in quolibet casu dampnum
emendet patienti. Et si quis comburerit aliquam domum habitatam studiose vel [illegible] casu
contra faciens puniatur pena secundum formam statutorum magnifice Civitatis Spoleti.

De pena incidentis arbores domesticas. R(ubri)ca XXXVII.

Statuimus et ordinamus quod si quis incideret sive scorciaverit aliquam arborem domesticam ex-
[illegible] inter pergulas [illegible] sicut persicos mala pira cerasa cerisiolos amigdalas
ficus vel aliis similibus solvat bannum pro qualibet arbore et persona si fuerit de nocte qua-
draginta librarum si de die decem librarum. Si quis dederit dampnum in quercubus vel in aliis arboribus
non domesticis statibus in terr[illegible] [illegible] scindendo scorzando et exportando in iuriose sol-
vat bannum quadraginta solidorum et in quolibet dictorum casuum dampnum emendet patienti.

De pena intrantis in monte sancto aliunde quam per portam vel exeuntis. R(ubri)ca XXXVIII.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat intrare [illegible] montis sancti
[illegible] de nocte aliunde quam per portas dicti terre et qui contra fecerit solvat bannum quinqua-
ginta solidorum si de die solvat medietatem dicte pene. Et potestas possit et debeat procedere per
accusationem inquisitionem [illegible] probatio quinque testium de fama publica
fide dignorum.

DE PENA NON PROBANTIS ACCUSAM. Rca. XXXIX.

Statuimus et ordinamus quod quicumque accusaverit aliquem de aliquo excessu vel delicto coram [illegible] ipse accusator non probaverit [illegible] terminum concessum a statuto communis et [illegible] per [illegible] quod solveret tenentur accusatus si [illegible] accusa [illegible] sibi probatum [illegible] dampni [illegible] [illegible]

DE EMENDANDO DAMNA OCCULTA. Rca. XL.

Statuimus et ordinamus quod si quis de nocte vel occulte fecerit aliquod dampnum [illegible] alicui facto in terra nostra [illegible] vel eius districtu [illegible] domus [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] arborum domesticarum [illegible] cuius dampni extimatio excedat decem solidos et non invenietur nec scietur malefactor [illegible] committens predicta vel aliquod predictorum dampni predicti [illegible] dictum commune [illegible] emendari secundum extimationem fiendam per duos massarios eligendos per consilium [illegible] communis et ad inveniendum damna predicta sufficiat probari [illegible] testium fide dignorum [illegible] publica voce et fama.

DE PENA PROICIENTIS LAPIDEM STUDIOSE. Rca. XLI.

Statuimus et ordinamus quod quicumque proiecerit aliquem lapidem [illegible] aliqua domo vel [illegible] contra aliquam personam solvat dampni viginti quinque libras et curia [illegible] plenam habeat cognitionem [illegible] [illegible] quicumque proiecerit lapidem in [illegible] [illegible] persona [illegible] [illegible] [illegible] et persona.

DE PENA TURBANTIUM AUT TURBARE VOLENTIUM PACIFICUM STATUM DICTE TERRE CONTRA IURISDITIONEM COMMUNIS SPOLETI. Rca. XLII.

Statuimus et ordinamus pro observatione pacifici status [illegible] [illegible] [illegible] augmento honoris et status [illegible] [illegible] [illegible] potentissimi [illegible] [illegible] [illegible] civitatis [illegible] [illegible] quod si quis [illegible] terram aut eius [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] verbo vel facto per se vel per alium aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dominium [illegible] [illegible] quod habent in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

360

dicti terrore vel timore concitaverit tumultum et persuaserit ad predicta concurrendo forte ad palatium Comunis vel plateas vel timore alicuius specialis persone vel gentes coadunaverit aut conventiculam fecerit sive iuram ad predicta faciendo quovis colore quesito doloso proposito ut predicta habilius committantur vel arengando in parlamentis et conciliis proferendo verba ex quibus verisimiliter suspicari possit statum possit turbari minui destrui et deteriori reformari aut aliquo alio quovis non dicto quesito colore talis sic delinquens et sceleris tanti patrator ex sola suimet attemptatione tractatione et ordinatione facto non secuto pena capitis puniatur et omnia sua bona intelligantur esse publicata et in ipsa sententia publicetur talis qui sic puniretur delinquens ut proditor et sue patrie oppugnator ab omnibus habeatur. Si quis autem tractari ordinari aut fieri sciverit aut cognoverit et incontinenti cum ad eius venerit notitiam predictis magistratibus non manifestaverit aut in predictis dederit consilium auxilium vel favorem simili pena supra dicta statuimus et ordinamus esse puniendum. Et quod casus premissi criminis ut pote ad Comune Spoleti pertinens pleno iure ad eius iurisdictionem cognitionem in totum eidem Comuni Spoleti spectet et pertineat.

DE PENA RUPENTIUM PACEM. Rubrica xliiii.

Statuimus et ordinamus quod cum gravius sit viro bono fidem frangere quam periurium violare promissa si quis sic famae prodigus et pudoris ignarus pace iurata firmata et stipulatione promissa inter pacificentes dirumpere violaverit fregerit in personam doloso quomodo maleficium aliquod commiserit per se vel alium in ipsos invicem pacificentes aut eorum filios sive fratres carnales aut eorum parentes consanguineos usque in tertium gradum ex causis et occasionibus veteribus et precedentibus pacem ipsam et ab illis causam et originem trahentibus quod totum iudicis potestatis arbitrio ex coniecturis verborum provisionibus remictatur talis sic delinquens ultra conditionalem penam stipulationis iuramento promissa per potestatem domini territorii in libris centum debeat condempnari. Si vero verbalis fuerit iniuria aut in re ipsorum pacificentium commissa in pace ultra penam contentam in duplo illius pene que dicitur [illegible] per formam alicuius statuti loquentis de dicta materia per potestatem dicti territorii debeat condempnari statuto dicti territorii contrarium loquente non obstante. Si quis autem fidem simplicem fregerit communi Spoleti sive eius magistratibus prioribus data pena offendendo pena consiliariis bonorum puniatur civium fidem aliis personis datam in [illegible] tenetur.

DE PENA FACIENTIUM CONVENTICULAM SIVE CONIURATIONEM COIURATIONEM SIVE IURAM. Rubrica xlv.

[illegible] hominum conventicula seu coadunationes [illegible] sine ... et [illegible] tractentur [illegible] dicantur in preiudicium status ... personarum quod factum in preteritis dicitur statuimus et ordinamus quod nullus de civitate terra et comitatus cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat in privatis domibus vel locis aliis quibuscumque facere gentium hominum coadunationem vel conventiculam ubi ad sive ad plures conveniant homines absque licentia domini [illegible]

pena viginti quinque librarum denariorum in predictis dumtaxat facientibus. ipsi qui ad predicta convenerint in eo loco et
in cuius domo facta fuerint insolidum teneantur in qua per potestatem debeat condempnari. Hoc tamen non
intelligatur habere locum cum quis nuptias sive sponsalia voluerit celebrare aut ad tabernam
accederint causa sollatii vel ad corpora defunctorum sepelliendum aut funeralia celebrantur
vel cum congregantur homines ad fabrilia opera facienda aut in similibus casibus. Si quis
vero aliquam iuram vel coniurationem fecerit sive vel alio modo se obligaverint ad tu-
tionem et defensionem ipsorum sub colore quod timeant ab aliquo non offendi vel alio mo-
do pactionem composuerint sub quocumque quesito colore preter quam ad tuitionem et defensionem et
augumentum status pacis pacifici dicte terre et dicti invictissimi populi dicte magnifice
civitatis Spoleti sine licentia prefatorum dominorum dicte civitatis et parlamenti totius dicte
terre talis talia perpetrans et delinquens pro vice qualibet in florenis centum debeat con-
dempnari et iuramentum et promissio habeatur simulata et fictitia. Notarius vero super pre-
dictis conficiens publicum instrumentum ad petitionem dictarum personarum in libris quinquaginta
denariorum et testis in predictis assistens per dictam potestatem debeat condempnari. [illegible]
omnis iuramentis et obligationibus usque in presentem diem hac de re quomodolibet factis penitus
vacuatis et pro nullis habitis et sic declaravimus et ordinavimus pro statu pacifico
dicte terre.

De pena relegativa et operativa quod fiat gratia condempnatis. R. XIV

Item cum publice intersit maleficia impunita non relinqui et ex facilitate vero plerumque malefacientium
malitia prebeatur sitque experientia manifestum quod concesse gratie per consilium malefacientibus de
ipsorum condempnationibus operari malum statum prebere possint verisimiliter dicte terre que necta sic in-
fitia qua remota urbes corruunt castra et oppida destruuntur idcirco statuimus et ordina-
mus inviolabiliter observari quod si in futurum contingat aliquem cohabitatorem vel forensem
vel eiusdem habitatorem condempnari in dicta terra per eius potestatem ratione alicuius malefi-
cii culpe excessus sive delicti talis condempnatio nisi fuerit appellatione remota elapsis
[illegible] diebus debeat per potestatem dicte terre inviolabiliter executioni mandari ut tali expresso
casu contineatur et magis habeat materiam gratia [illegible] condempnationis predicta expediri statuimus
et ordinamus quod nullus potestas qui pro tempore fuerit permittat quod in consilio
vel palatio aliqua petitio seu supplicatio predictorum [illegible]
[illegible] fiat proponi [illegible]
librarum denariorum de suo salario auferendarum si contra fecerit [illegible]
pena periurii iuramenti et quinquaginta librarum denariorum pro quolibet [illegible]
nec permittat quod legatur aut [illegible] in aliis consiliis [illegible]
publicationem [illegible] si quis vero [illegible]
in consilio vel dixerit statutum [illegible] vel [illegible] ordinamentum [illegible]

quacumque forma verborum vel sibi gratiam fieri de condempnatione predicta vel dilationem aliquam
concedi et de ad [illegible] dicte condempnationis predicte [illegible] denariorum. Vicequalibet per potestatem
dicte terre condempnatur consiliarius quilibet in predictis concedendis [illegible] incidat [illegible] qui-
que denariorum privatus quam nisi [illegible] pro tali condempnatione supplicans remittenda potius deseri
et consilio et notarius scribens petitionem seu supplicationem predictam in soluta quantumcumque debeat
condempnari vel de facto sine processu condempnetur per potestatem dicte terre et de omni [illegible] potestas
[illegible] pro remissione predictorum non valeat aliquatenus syndicari. Addimus quod nullus
inquisitus quacumque de causa possit gratiam [illegible] et cum condempnationem remittere ad ar-
bitrium aliquorum hominum eligendorum [illegible] et arengum dicte terre sub pena supra dicta et quod
circa condempnationes et inquisitiones potestas talis non habeat auctoritatem condempnandi et absolvendi
prout iuris est.

DE CŌFISCATIONE BONORUM FIENDA IN SENTENTIA CUIUSLIBET CONDENNATI. Rubrica XLVI.

Statuimus et ordinamus ut tollatur audatia committendi volentibus malefitia et pene-
[illegible] ab eorum [illegible] destinare quod si contingat in futurum aliquem condempnari ratione
alicuius malefitii vel excessus potestas dicte terre teneatur [illegible] sententia in ipsa sententia teneatur
et debeat bona et res dicti delinquentis pro dicta qualitate condempnationis confiscata publicare
et addicere comuni terre prefate et in ipsa sententia incorporare in dicto comuni. Elapso vero decem diebus ad
[illegible] teneatur dictus potestas dicta bona sic confiscata et incorporata per [illegible]
[illegible] comuni facere per syndicum dicte terre ad ista specialiter ordinatum que bona sic capta per com-
[illegible] possit potestas predictus laborari et coli facere et conservari per [illegible] talis delin-
quentis usque [illegible] gradum per ordinem procedendo ipsorumque cogi ad predicta personaliter et cum perpe-
[illegible] alias vendere opportunis bona ipsa dicto comuni de cetero vendere et alienare possit
pro libito voluntatis tamquam bona propria dicti comunis statuto aliquo contrario non obstante.

DE EXECUTIONE SENTENTIARUM. Rubrica XLVII

Cum sepe contingat condempnationes fieri maleficiorum in dicto comuni nec ipsarum fieri executionem ex quo multi
[illegible] ipsius sententie [illegible] non sortiatur effectum. Idcirco statuimus ut potestas et famu-
lia reddatur audacior quod cuilibet potestati dicte terre et eius vicario [illegible] liceat capere in personam [illegible]
[illegible] quilibet et condempnatum dicto comuni ratione maleficii commissi per eum [illegible] dicto capitulo vel in capi-
[illegible] dictum bannitum non permittere se capi [illegible] potestatis et eius vicarii et familie vel ipsum po-
testatem et familiam offendere vel velle offendere et propter [illegible] fuerit [illegible] quantumcumque [illegible]
[illegible] cum eius [illegible] et familia talis offenderet ad penam aliquam [illegible]
[illegible] vel maleficii et nihil [illegible] dicti capituli [illegible] condempnationis
[illegible] fecerit [illegible] intelligatur [illegible] condempnatus
[illegible] sive [illegible] sive predecessoris [illegible]
[illegible] signi sine ullo [illegible]

In persona ac bonis tam principalis quam fideiussoris pena exigetur nisi habeat esse ultimo mense sue potestarie quo casu si non poterit exequi minime teneatur de dicta condemnatione et quibus dati sunt fideiussores idonei. Et potestas predictus teneatur habere debeat a comuni dicte terre de omni eo quod venerit fieri in comuni terre quatuor per libram statutis aliis in contrarium loquentibus non obstantibus.

· Quod accusator possit accusatum extrahere · R.ca xlviii ·

non liceat appellare ante diffinitivam sententiam

Statuimus et ordinamus quod si aliqua persona accusaverit aliquem de aliqua iniuria vel offensa et infra dies tres eundem accusatum concordaverit et dicta accusa contraxerit volumus quod non puniatur neque in aliquam penam incidat. Item si aliqua persona commiserit aliquod delictum in personam alicuius de dicta terra vel foretaneis et infra tres dies offensus remiserit iniuriam et paciscetur cum offendente volumus quod non incidat neque incurrat in aliquam penam aliquo statuto non obstante: dummodo non fuerit delictum atrox aut sanguinis effusione aut cum fractura et debilitatione alicuius membri aut pro morte in quibus et retractio accusationis querele aut abolitio fieri non possit nec per subsequentem inter partes pacem concordiam tollatur pena in totum salvis tamen capitulis de mitigatione pene loquentibus.

· De appellationibus in criminalibus et civilibus causis et de procuratione contra comune aut aliter danificantes · R.ca xlviiii ·

Item cum sepe contingat quod appellationes fiunt in criminalibus et civilibus causis potius frustratorie et dilationis causa quam ratione iustitie non servatur ut de cetero appellandi frustra materia auferatur statuimus et ordinamus quod nullus cuiuscumque status et conditionis existat contra quem procederetur de aliquo maleficio vel excessu per potestatem dicti comunis liceat nec in criminalibus aut civilibus causis ante prolationem diffinitive sententie appellare nisi esset interlocutoria vel preceptum quod vel que haberet vim diffinitive sententie vel gravamen illatum cum diffinitiva sententia appellatum esse tale quod reparari non possit per appellationem interponendam, a diffinitiva sententia si placuerit appellandi licet appellare. Lata vero sententia cuilibet liceat appellare in decem diebus, et si contingat in criminalibus causis aut civilibus ad ipsum comune spectantibus appellare comune dicte terre predicte teneatur debeat tamen appellationem et causam prosequi pro utilitate dicti comunis. Et si contingeret appellationis iudicem pro comuni terre sententiam contra ipsum appellantem in expensis condempnari eundem teneatur potestas dicte terre et executionem dictarum expensarum facere in bonis dicte condempnate persone et compellendo personam et aliis remediis opportunis cum requirit summarie et de facto sine strepitu et figura iudicii [illegible] pro utilitate dicti comunis ad predicta quod si ratione vel occasione alicuius maleficii [illegible] que dicitur esse commissa per aliquem de dicta terra aut alicuius habitatoris aut aliis comuni quacumque ipsum comune gravari in aliquibus expensis aut in [illegible] litteras ex parte dicti comunis ad aliquam civitatem vel dominum [illegible] singularem personam [illegible] dictum comune quicquid solverit in predictis aut occasione predictorum [illegible]

Potas exigere ab illo cuius occasione facto dictu coe expsit gravatu i eo ppri: predicto faciē=
do contra eunde executione reali et personali quā ipē potas expedire d facto simpliciter et sine
strepitu et figura Iudiciij

De arbitrio potatis circa testes examinandos in criminalibus causis. R^ca^ L.

Item cu sit omnibus manifestu quod ppter probatione testiu nō facta i malleficiis i preteritu eo quia testes qui debent per tres dies i palatiu detineri citius velint i palatio morari sub tedio quā delinquentibus displicere ppter quod multa remanent mallefitia ipunita Ideo pro statu dce terre statuimus et ordinamus quod si contingat aliqd maleficiu comitti d extra in dicta terra aut eius comitatu per aliquē quod de extro esset comissu i presentia testium plurimu uel unius uel si apparerent legitima Iuditia d coniect q pro inveniendq veritate Potas dce terre habeat potestate retinendi i palatio testes predictos qualicumq tempore sibi placebit ut eius discretioni videbitur conveniu ab eisq veritate exquirere omnibus modis quibus potuerit ad hoc ut dicta mallefitia no remaneat ipunita aliq statuto dci comunis i contrariu loquente no obstante

De pena evaginatium arma i platea vel i portis. R^ca^ LI.

Cum platea et porte sint loca publica et magis honorabilia et maioris admirationis et con=versationis cu i illis locis sit maior conventus et congregatio personarum Ideo i maiori observantia corrigendis Id circo statuimus et ordinamus quod nullus cuiuscumq status vel conditionis exi=stat audeat uel presumat contra aliquē animo illu iniuriandi aliquod genus armorum evaginare uel cu aliquo genere armorum contra aliquē invadere vel adminari i dictis locis sub pena triu ducator: auri pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contra factu exigenda ipso facto sine aliq pcessu et Camere dce Civitatis nostre seu Integre applicanda quā Potas dce terre exigere teneatur sub pena decem libr. den: d suo salario retinenda si i premissis uel aliquo premissorum negligens fuerit aliq mō quā pena soluta uel no oi mō teneatur [illegible] supradicta observari facere et adimplere

Quod si aliquod delictum remaneret ipunitum ex forma presentis statuti recurrat[R] ut infra. R^ca^ LII.

Item statuimus et ordinamus quod si i presenti volumine statutor per homines statuentes fuisset aliqd pretermissum tam i civilibus i criminalibus quā extraordinariis volumus et ordinamus quod re=curratur ad statuta mag^ce^ et excelse Civitatis Spoleti et secundu dictu statutu puniat tras=grediens i dictis causis supradictis dummō quod pene que exigentur vigore dictoru statutor applicentur Civitati terre nostre seu [illegible] si In presenti volumine statutoru fuerit uel appa=reret aliquod capitulū quod preiudicaret uel preiuditiu faceret quoquomō prefate Mag^ce^ et excelse Civitati Spoleti volumus quod ipso iure sit nullu

De pena improperantium iniurias vel recordantium iniuriose vel clamantium aliqua parte et non dantium favorem potestati et eius curie. Rubrica liii.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona [illegible] terre Mutine seu eius districtus terri=
=torii et districtus audeat vel presumat improperare vel recordari iniurias vel recordari
[illegible] sibi vel suis proximis factas vel illatas, velut mortes, vulnera, adulteria, supra
carceres vel proditiones, inebriationes vel percussiones vel sessitas [illegible] depositiones
[illegible] [illegible]. Seu similia non possit aliquam proclamare ut guelfos vel gi=
=bellinos vel aliis similibus ex quo aliquod scandalum vel rumor suscitetur, inquietatio
et turbatio pacifici status dicte terre Mutine cum sub pena [illegible] ad penam decem ducatorum auri au=
=ferendorum de facto sine processu, omni exceptione, appellatione remotis, et cetera [illegible] in
predictis [illegible] Comitatus Mutine seu applicandi. Item statuimus et ordinamus quod defensores
et consiliarii et omnes et singuli homines dicte terre Mutine seu de brancha [illegible] consilium [illegible]
[illegible] prestare domino potestati vel vicario et curie eiusdem quando fuerit requisitum pro
quacumque executione fienda sive civili sive criminali. Contra sub pena predicta decem
ducatorum auri vel pro omnibus aliis necessitatibus que [illegible] [illegible] [illegible] eius
[illegible] et officii concernentibus applicandorum et auferendorum ipso facto ut supra ab illis qui [illegible]=
=rint vel aliter fecerint. ✓

Defensores consiliarii et omnes homines dicte terre auxilium prestare debent in quacumque executione civili et criminali

De pena facientium caruffa. Rubrica liv.

Quia sunt aliqui qui falso profitentur se sciencia et arte reperiendi thesauros absconditos quam artem fingunt et simulant se scire dolose et fraudulenter ut decipiant. Seu et ad ea grossos et personas simplices que pro eorum [illegible] simplicitate ac et avaritate [illegible] et cupiditate acquirendi divitias facile credunt illis dicentibus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] possunt obediunt illis dicentibus quod [illegible] thesaurus [illegible] non potest reperiri nisi cum multis signis auri et argenti [illegible] signis ipsi [illegible] [illegible] [illegible] et illi miseri et fatui credentes eis ponunt in manibus eorum decem ducatos auri aliqui [illegible] vel [illegible] aliqui quinquaginta [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] auri [illegible] illis signis que signa auri seu ducatos fingunt [illegible] illorum [illegible] in aliqua capsa vel in aliquo scrinio vel in aliquo loco secreto et bene clauso [illegible] illis non [illegible] eis usque ad [illegible] vel [illegible] [illegible] dicere quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arte et habebunt thesauros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patriam illorum cum illis ducatis et signo auri que eis crediderunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deceptis et illi dolosi [illegible] et facinorosi [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] trahunt facultates et substantiam illorum [illegible] subtractione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patrie illorum quia vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Peccato et coram Regibus et ducibus et omnibus principibus et marchionibus et rectoribus et Iudi=
=cibus magni excessus et gravia delicta hoc perpetuo perpetuo silemus. Edicto ut aliquis homo
de terra Montis sancti vel eius castrum territorio et districtu audeat vel presumat aliquo
modo vel aliquo quesito colore in illud vel depredere directe vel indirecte publice vel
occulte dicta Carnuffa facere aut perpetrare vel similes subtractiones et deceptiones
extra districtum et territorium Montis sancti aliqua Civitate Terra vel Castro Ville vel
loco totius Italie vel facientibus predicta Carnuffa et subtractiones et deceptiones prestare
vel dare aliquo modo auxilium consilium vel favorem sub pena vigintiquinque ducatorum
auri ipso facto applicandorum Comunitati Montis sancti predicti ac sub pena restituendi duplum
eius quod subtraxerit illi persone que subtraxit restituendi et reficiendi omnes expensas
damna et interesse que et quas ex predicta causa et occasione passus fuerit vel in futurum
pati posset quas penas quas et singulas suprascriptas volumus ipso facto incurrere contrafacien=
=tes et volumus quod predictis adhibeatur plena fides illis quibus dicta Carnuffa et subtractiones
predictas fecerint si venerint ad dictam terram Montis sancti illi qui hoc modo decepti fuerint
ad faciendum accusationes vel querelas aliquas contra predictos corroborando tamen suas
complicationes vel querelas proprio iuramento et quod omnia ista sint vera Iudicia ad
subiciendum torture et tormentis si noluerint exsolvere et satisfacere ut supra illos carnuffa=
=tes et subtractores quas penas volumus et declaramus supradictos incurrere totiens quotiens
et pro qualibet vice et pro qualibet persona prefatum delictum commissum sit et prefatus
excessus fuerit perpetratus &c.

De pen. facientis questam in balivia seu questa alterius. R[ubric]a LV.

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat facere seu fieri facere per aliquam
interpositam personam aliquam questam baliviam seu procacciam seu fructus redditus vel proventus
alicuius queste seu balivie alterius petere percipere seu recipere aut petere vel perquirere seu recu=
=pi facere ut aliqua questa sub nomine cuiuscumque ecclesie monasterii vel hospitalis que ex=
=pectaret et pertineret ad aliquam personam de Monte sancto vel de eius territorio sine expressa
eius licentia vel mandato vel locatione vel alterius [illegible] concessione si quis autem contra fecerit
si fuerit sub nomine sancti Antonii de Vienna vel sancti spiritus in saxia de urbe vel sancti
Iacobi de alto passu vel sancte Marie de [illegible] vallis in [illegible] ducatorum auri condempnetur
et nihilominus [illegible] [illegible] condemnatus reficere teneatur pro aliis vero ec=
=clesiis et hospitalibus quibuscumque in vigintiquinque [illegible] condempnetur et in emendatione [illegible]
duplum ipsis partibus quibus [illegible] credatur [illegible] testimonialibus [illegible] Episcopi vel archi=
=episcopi vel archipresbiteri Abbatis [illegible] illius rectoris vel hospitalis [illegible]
fuerat tale questum factum fuisse [illegible] probationibus [illegible] petatur
illius ecclesie queste seu [illegible] fuerint [illegible]
quibus et molestiis [illegible]

[illegible]

q. sint et intelligatur legitime et perfecte et plene probata super quibus potestas et vicarius dicti dom-
moti seu tenuatur et debeat summarie et de plano perdatis ad petitionem cuiuscumque petentis mictere
quendam nuntium fidelem et idoneum partibus non suspectum caute et secrete ad investigandum de pre-
dictis. Et tale debitum per duos testes probatum sit et intelligatur iuridice legitime et plene probatum
probatione aliqua canonica vel civili vel consuetudine in contrarium loquente non obstante.
Et potestas et vicarius dicte terre montis seu in predictis circa predicta sit et esse intelligatur
iudex competens &.

De pena impedientium missas et alia divina offitia et predicationes. R.ca lvi.

Quoniam nonnulli ex humana sensualitate que ab adolescentia ad ludibria voluptatum in varios erro-
res prolabuntur contemnentes divina et salubria negligentes profanis moribus et nepharijs terrenis
felis modo clamoribus aliquando varijs et lascivis colloquijs aliquando ludis et iocis et sepe
venationibus et alijs diversis modis et actibus impediunt et turbant sanctam missam sacrifitia
et sacramentorum immolationes et olocausta et alia divina offitia que in diversis horis canoni-
cis celebrantur et et sermones et predicationes sanctorum evangeliorum. Volentes huiusmodi erro-
ribus et peccatis viam precludere universis statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel
presumat facere vel exercere ludos vel iocos aliquos et permissos cuiuscumque generis vel condi-
tionis existant neque venationes vel pugnas et coitationes canum contra boves et porcos neque
cursus equorum neque rumores vel clamores nec vana colloquia in platea montis seu neque iuxta
ecclesiam quando divine misse leguntur aut cantantur et sanctarum missarum sacrifitia cele-
brantur et alia divina offitia in diversis horis canonicis fiunt et observantur et similimodo
quando fit sermo et verbo dei preconizatur doctrina Iesu Christi et predicatur sanctum evangelium
et declarantur divine scripture. Si quis autem contra predicta vel aliquod predictorum facere
presumpserit incurrat penam quinque solidorum pro qualibet persona et vice qualibet ipso facto solvendorum.

De pena receptantis aliquem exbanditum. R.ca lvii.

Statuimus et ordinamus quod quicumque receptaverit seu associaverit aliquem exbanditum vel [illegible]
dederit eidem cibum vel potum vel dederit ei auxilium consilium vel favorem vel cibum vel potum publice vel
occulte et fuerit pro homicidio sententiatus qui contra fecerit [illegible]
[illegible] fuerit probatum [illegible] [illegible] faciens in predictis [illegible]
[illegible] medietatem illius pene [illegible] [illegible]
[illegible] probatio [illegible] [illegible] forma publica [illegible]
[illegible] habeatur et potestas sive eius vicarius predictas [illegible]
[illegible] inquisitionem [illegible] [illegible]

∴ finis tertij libri &.

3.ius lib. malefic

41v

Tabula quarti libri D. D.

De facientibus damnum in fumantis et in omni genere bladorum et fumatis, segetum, leguminum, in omni genere fructuum arborum, in ortis, aliis fructibus — Car: 42 R^ca 1
De pena damnum dantium cum bestiis in vineis, pergulis et plantis arborum fumantis — Car: 42 R^ca 2
De pena damnum dantium in fumatis, leguminibus — Car: 42 R^ca 3
De pena animalium forensium damnum dantium vel pasculantium sine licentia in territorio Montis sancti — Car: 42 R^ca 4
De pena D. D. in vineis, portantium plures quam tres raspos uvarum — Car: 43 R^ca 5
De pena forensium incidentium ligna in territorio Montis sancti — Car: 43 R^ca 6
De testibus examinandis in causis criminalibus vel super denuntiationibus, inventionibus D. D., super dictis causis publicis — Car: 43 R^ca 7
De pena pasculantium vel damnum dantium in terris signatis aliquo signo — Car: 43 R^ca 8
De pena incidentium silvas, arbores vindatas, custoditas vel incisas, et arbores fructiferas — Car: 44 R^ca 9
De minoribus dantibus damnum — Car: 44 R^ca 10
De pena dantium damnum in bonis forensium — Car: 44 R^ca 11
Quod non teneatur ad penam bestie damnum dantes per zillum — Car: 44 R^ca 12
De perceptionibus dotalis de penis D. D. — Car: 44 R^ca 13
De modo et ordine tenendo in emendatione D. D. — Car: 44 R^ca 14
De pena dantium damnum in bonis Badilis — Car: 45 R^ca 15
Quod quilibet debeat tenere Comunis ligatum — Car: 45 R^ca 16
De pena pasculantium in costa Montis sancti — Car: 45 R^ca 17
De tenentibus cadentibus in via, super via publica vel via communi vicinis — Car: 45 R^ca 18
De pena comedentium per paginas seu arbores silvestres in vineis, ordinibus, terris cultivatis — Car: 45 R^ca 19
De pena incidentibus in silva Vallis mobii — Car: 45 R^ca 20
De pena D. D. in gladibus, foliis arborum, avellanis — Car: 45 R^ca 21
De pena D. D. in vineis, aliis terris cultis, incultis, auferendo palos, alias species lignorum — Car: 45 R^ca 22
De pena D. D. in campis et auferendo vel vastando — Car: 45 R^ca 23
De pena D. D. in fumatis, vineis transeundo — Car: 46 R^ca 24
Quod nemini liceat colligere uvas, poma que remanent in vineis, arboribus postquam fuerit vindemiatum — Car: 46 R^ca 25
De pena vallerii non denuntiantis quemlibet dictis amico — Car: 46 R^ca 26
Quod officialibus D. D. possit precipere damnum dantibus in veridad et solvere ... damnum ... — Car: 46 R^ca 27
De ... officialium D. D. et eorum pena — Car: 46 R^ca 28

INCIPIT LIBER QUARTUS DANNOR(UM) DATOR(UM)

DE FACIENTIB(US) DANNUM IN FRUMENTIS ET IN OMNI GENERE BLADOR(UM) ET FRUMENTOR(UM) ET SEGETU(M) ET LEGUMINU(M) ET I(N) OMNI GENERE FRUCTUU(M) ARBOR(UM) ET I(N) ORTIS ET I(N) ALIIS FRUCTIB(US). R(ubric)a I.

[S]tatuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat facere [illegible] aliquod [illegible] [illegible] genere frumentorum bladorum seu segetum [illegible] vel [illegible] genere leguminum [illegible] arborum [illegible] ortis colligendo [illegible] allia cepas porros radices rapas et alia similia existentia in ortis [illegible] agris [illegible] vel [illegible] falciando [illegible] herbas [illegible] fructus [illegible] arborum [illegible] intelligimus [illegible] arborum [illegible] [illegible] [illegible] silvestribus [illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible] [illegible] solvat [illegible] [illegible] [illegible] cogatur [illegible] probetur [illegible] [illegible] dictis [illegible] colligendo [illegible] vel [illegible] falce [illegible] vel herbas [illegible] intelligatur pro qualibet persona pro quolibet loco [illegible] qualibet vice sed si [illegible] aliquod animal [illegible] per loca predicta et pastor vel [illegible] vel alia persona loca predicta ad [illegible] [illegible] vel capiendum dicta animalia vel [illegible] [illegible] ea [illegible] locis predictis [illegible] [illegible] volumus quod non [illegible] aliquam penam nec cogi nec molestari [illegible] ad solvendum aliquam penam.

DE PENA DANNU(M) DANTIU(M) CU(M) BESTIIS IN VINEIS PERGULIS ET PLANTATIS ARBOR(UM) IUVENIBUS. R(ubric)a II.

[S]tatuimus et ordinamus quod si aliqua bestia magna [illegible] bovina mulina cabalina vel equina asinina caprina [illegible] porcina [illegible] [illegible] animalia [illegible] vel pergula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro qualibet vice [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible]

Animalium [illegible] dent octavum mense non teneantur ad aliquam penam. Si damnum datum fuerit per dicta
se [illegible] grossa et magna ut supra in aliis arboribus sicut sunt plante iuvenes arborum fructi-
ferarum vel aliarum arborum plantate iuvenes et insitate et gubernate ut circumcirca sine illas
semitendo et adacquando et si damnum dederint in eas comedendo vel devastando teneatur
patronus et dominus solvere pro qualibet bestia vice et loco solidos sex. Simili modo si damnum
dederint in frumentis ordeis et omni genere frumentorum et leguminum et singulis et segetibus cro-
co et zaffarano et canapis et linis et ortis et omnibus fructibus seminatis vel positis
vel plantatis teneatur dominus earum pro qualibet bestia grossa et magna de mensibus in-
scriptis videlicet aprilis, maii, iunii, iulii solvere solidos quatuor et pro qualibet bestia minuta
videlicet capra pecude et castrone solidum unum. De ceteris autem mensibus pro bestia grossa teneatur
solvere solidos duos, pro bestia vero minuta denarios tres. Et si contigerit quod aliquis
laborator vel colonus laborando et seminando transiret per possessiones vicinorum seminatas
et per eas duceret aliquas bestias ad laborandum et seminandum aptas et necessarias, declara-
mus quod non incidat nec teneatur ad aliquam penam de mensibus inscriptis videlicet [illegible] et
octobris. Item si aliqua bestia grossa et magna damnum dederit in pratis teneatur dominus
et patronus solvere pro qualibet vice qualibet de mensibus maii et iunii solidos quatuor et pro
qualibet capra et bestia minuta [illegible] etc.

De pena damnum dantium in frumentis et leguminibus. R[ubri]ca iii

Si aliqua persona damnum dederit in frumentis leguminibus et similia existentibus in terra vel in agro
post messem videlicet in metis incidat in penam, pro qualibet persona inventa et reperta dampnum dedisse in predictis
videlicet abstulendo et asportando quadraginta solidorum, dummodo quod res sive granum et legumen
ablatum non excedat valorem quadraginta solidorum, et si excesserit puniatur pena furti. Et si
in predictis metis et frumentis damnum datum fuerit per animalia ea comedendo et devastando
et si fuerint animalia magna teneatur dominus eorum pro quolibet solvere solidos sex,
pro aliis vero animalibus minutis solidum unum pro qualibet et nihilominus in omnibus predictis
teneatur dare damnum seu dominus animalis dantis huiusmodi dampna resarcire damnum
datum domino etc.

De pena animalium forensium damnum dantium vel pasculantium sine licentia in territorio Montis Sancti. R[ubri]ca iiii

[illegible] statuimus et ordinamus quod forenses teneantur solvere pro qualibet bestia grossa dante damnum vel
pasculante in territorio Montis Sancti decem solidos et [illegible] intelligatur bestia grossa et pro qualibet
bestia minuta duos solidos et hoc capitulum intelligatur contra forenses [illegible] in quocumque loco

Territorij Motis sci et per loca inculta no obstante aliqua licentia Concessione et pacto cum aliquibus Terris Convicinis hactenus per nostros predecessores facti: que om͞a auctoritate presentis statuti irritamus et annullamus et pro irritata et annullata haberi volumus ℭ

• DE PENA D. D. IN VINEIS ET PORTANTIV PLVRES QVAM • TRES RASPOS VVARVM • R͞x c͞a V •

Statuimus et ordinamus quod quelibet persona sive masculus sive femina fuerit homo et quod humana et rationabilis Creatura fecerit vel dederit aliquod dampnum in aliqua vinea vel vite non sua sed aliena Colligendo uvas sive agrestas si fuerit de nocte solvat penam decem librarum denariorum: pro qualibet vinea et qualibet vite sive aliqua diminutione et si de die fuerit factum tale dampnum solvat penam medietatis et quinque librarum pro qualibet persona et pro qualibet vinea et pro qualibet vite exceptis forensibus advenis et extraneis quorum si aliquis Repertus fuerit in vinea aliqua in Territorio montis sci et non fuerint habitatores et de habitatoribus dicte terre et Territorij et transeuntes et peregrini tunc Cogatur quilibet ipsorum pro qualibet vi=nea et pro qualibet vite unum Carolenum solvere pro pena si non colligerit ultra supradictos tres Raspos si vero Colligerit plures quam tres raspos puniatur et cogatur solvere penam supradictam sicut ille qui est oriundus et habitator dicte terre et Territorij et decem librarum denariorum si re=pertus fuerit de nocte si vero de die medietatem et quinque librarum denariorum. Simili modo statui=mus et ordinamus quod quelibet persona supradicta sive sit oriunda et terrina de dicta terra Motis sci et eius Comitatu vel Territorio vel districtu vel incole et habitatores eiusdem vel comitatus vel forenses et advene et extranei sive transeuntes et peregrini si reperti fuerint in vinea vel extra vineam colligisse vel secum ferre et portare ultra et supra Tres raspos uvarum pro qualibet persona et plures quam tres raspos tunc Cogatur quelibet persona portans vel Colligens plures quam Tres raspos uvarum pro quolibet raspo uvarum solvere penam viginti solidorum sed non pro illis tribus raspis de quibus solis erat licitum et permissum et teneatur domino vinee et patienti dampnum emendare et restituere ab eo illatum pro arbitrio et extimatione proborum et bonorum hominum Si vero aliquod animal vel animalia Intraverit Aliquam vineam et similiter si pastor vel patronus et dominus et alia persona Intrant dictas vineas non Capiendi et de=randum vel fugandum dicta animalia ne dampnum darent si non colligerit uvas volumus quod non incurrat aliquam penam et non possint Cogi nec molestari ad solvendam … penam nisi ad emendandum et restituendum dampnum secundum extimationem proborum et bonorum hominum ℭ

De pena forensium incidentium ligna in territorio terre Montis Sancti. Rubrica VI.

Statuimus et ordinamus quod nullus forensis audeat vel presumat incidere vel [illegible] ligna vel aliquod genus lignorum amputare intus territorium dicte terre Montis Sancti et [illegible] fuerit [illegible] cadat in penam viginti florenorum pro quolibet et vice qualibet [illegible] et [illegible] ut sit [illegible] repertus fuerit [illegible] amputare [illegible] conducere ad curiam dicte terre qui habeat et habere debeat pro suo labore et industria medietatem dicte pene et alia medietas applicetur comuni et [illegible] dicte terre equali portione. L.

De testibus examinandis in causis criminalibus vel super denumptiationibus et mentionibus d. d. et super omnibus causis publicis. Rubrica VII.

Statuimus et ordinamus quod potestas et vicarius dicte terre nostri seu [illegible] debeat in causis criminalibus omnibus et quibuscumque et super omnibus denumptiationibus et inventionibus [illegible] super [illegible] singulis causis publicis examinare sigillatim et diligentissime omnes et singulos testes [illegible] quacumque ad testificandum [illegible] sine aliqua mercede et sine aliquo lucro vel salario et quod pro examinatione omnium et singulorum super dictorum testium nichil possit petere nec [illegible] et nichil recipere vel habere debeat [illegible] possit sub pena viginti [illegible] si contrafecerit quocumque modo. L.

De pena pascurantis vel dantis damnum in terris signatis aliquo signo. Rubrica VIII.

Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat per se nec [illegible] aliqua bestia vel cum aliquo animali cuiuscumque generis [illegible] per se ipsum [illegible] quocumque modo [illegible] aprilis [illegible] iunii [illegible] aliquod dampnum faciendo [illegible] vel colligendo [illegible] vel [illegible] agro vel predio alicuius signato cum aliquo signo [illegible] vel [illegible] aliquibus signis [illegible] agri signati per herba custodienda [illegible] pro feno faciendo sub pena [illegible] pro qualibet [illegible] [illegible] [illegible] et pro [illegible] rationabili [illegible] [illegible] solidorum octo [illegible] agri [illegible] signati super dictum [illegible] [illegible] alia vice [illegible] palatii

q(uod) i(n) loc(is) co(n)suetis a(n)ticta vadime(n)ta essent registrata i(n) libro potatis seu vicarij d(i)c(t)e t(er)re notis fancti sub penis predictis, et quod tenea(tu)r emendar(e) dampnu(m) passo. ⁋

DE PENA INCIDENTIU(M) SILVAS ET ARBORES MU(N)DATAS ET CUSTODITAS UT CRESCA(N)T ET ETIA(M) ARBORES FRUCTIFERAS. R(ubri)ca IX.

Statuimus et ordinamus et prohibemus ut nemo audeat vel presumat incidere silvas pri=vatar(um) personar(um) neq(ue) et(iam) arbores quercus iuvenes et alias arbores plantatas vel natas vel mundatas et custoditas et gubernatas ut crescant sub pena decem solidor(um) pro qualibet qualib(et) vice. Si vero esset arbor fructifera vitis, volumus quod incidat in penam unius flo=renij monete qu(od) inciderit ea(m), et perde(n)te propr(i)e co(n)signa(tur) terr(e) vel taliter quod perderet fructu(m) triu(m) a(n)nor(um) vel pluriu(m). Si vero inciderit seu scorciaverit eo mo(do) ut p(er)gsula(m) vel eius arbore(m) vel arbore(m) amidole vel olive vel arbore(m) mori vel noror(um) sive mori sive nigri vel albi vel alias arbores pomoru(m) et fructuu(m) quoru(m)cu(m)q(ue) vel insitor(um) fror(um) in arbor(ibus), volumus quod incidat i(n) pena(m) unius tucenj auri et quod tenea(tur) emendar(e) et restituere dampnu(m) passo. Si vero essent vites p(er)gule olive mori amidole nuces vel alie arbores sup(er) d(i)c(t)e i(n) t(er)rijs incultis sudatis vel silvestrib(us), volumus q(uod) eas incid(er)e vel cavare nulla(m) pena(m) incurrat sed i(m)pune faciat quicq(ui)d agit. Volumus aut(em) quod siquis inciderit vel scorciaret sup(er)d(i)c(t)as arbores vel vites punietur p(er) p(otest)ate(m) t(er)re vel d(i)c(t)e t(er)re i(n) libris quatraginta den(ariorum) q(ue) apparent i(n) libro malefor(um) in capitulo de co=...le secundu(m) q(uod) volumus puniri transgressores et inciderius et scorciaderius alienas vites vel arbores fructiferas ut sup(ra) vel arbores i(n) quib(us) vites a(n)nexe fuerint. ⁋

...MINORIBUS DANTIBUS DANNU(M). R(ubri)ca X.

...vinea...

...arbores qu... ...mus quod pueri et minores septe(m) a(n)nor(um) si da(m)nu(m) dederint in vineis i(n) agro suo cavi... vel alie(n)is rel(iquis) et bonis quibuscu(m)q(ue) no(n) incidat i(n) aliq(ua)m neq(ue)... ...incederit se(d) propter i(m)becillitate(m) etatis et nullo... ...nor(um) sed minores quattuordeci(m) a(n)nor(um) incurrant... ...rator(um) tenea(n)tur maiores v(er)o quatuordeci(m)... ...pena i(m)ponitur datis sup(ra) d(i)c(t)us qua...

DE PENA CAVA... DE VINEIS ORI NI... ...ORENSIU(M). R(ubri)ca XI.

...Statuimus et ordinamus quod nemo au(deat)... ...salices arbores silvestres existentes in vineis ve(l)... ...fuerit contra faciens incidat i(n) pena(m) pro qualib(et)... ...g liolo salice vel arbo(re) vigin(ti) solidor(um) denar(iorum)...

· Q(uod) nō teneantur ad penā bestie dānū · dantes · per · arzillum · R(ubri)ca XII ·

Statuimus et ordinamus quod siquis dānū dederit i(n) aliquib(us) bonis cu(m) aliquib(us) bestiis [illegible] vel scap(p)averint p(er) arzillū sive per timorē (et) paveri dānū fecerint dom(in)us [illegible] dictū dānū minime teneatur —

· De portiōe · potātis · de penis · D · D · R(ubri)ca XIII ·

Statuimus et ordinamus quod potas sive vicarius dc(ti) Co(mun)is qui pro tempor(e) fuerit habe(at) (et) habere debeat d(e) omnib(us) singulis dānis (et) qualitatib(us) pecunie per eu(m) exactis de dānis d(atis) (et) que pervenerint i(n) dc(to) co(mun)i occasio(n)e deniptiationu(m) fiendaru(m) p(er) valdarios pro suo labo(re) d(enarios) duo(s) de(narios) pro qual(ibet) libr(a) (et) cuil(ibet) valdarius habeat (et) habere debeat pro suo labo(re) q(ui) pervenerit i(n) co(mun)i predicto occasio(n)e deniptiationis per eu(m) fieri tres soldos p(ro) quali(bet) [illegible]

· De modo et ordine tenendo in emendatione · dānor(um) · dator(um) · R(ubri)ca XIV ·

Statuimus et ordinamus quod si contigerit alicui emendari debere aliquod dānū sibi datū per fo(rmam) pre(sentis) statuti loquentis de dānis datis servetur modus (et) ordo i(n)frascriptus v(idelicet) quod dictū [illegible] per duos massarios extimari eligendos p(er) valdariū sive valdarios terre sive ville ubi [illegible] (et) iterum qui massarii nō actineant patienti dānū i(n) primo vel i(n) secundo gradu (et) [illegible] recipere dc(ti) dānū qui massarius fuerit sive massarii fuerint dicta extimatio(n)is · S · bona fide (et) debeat extimare dānū sup(er) quo sunt periti (et) post dc(tam) extimatio(nem) · II · debeant i(n)telligere dānū datū secundu(m) extimatione(m) facta(m) p(er) dc(tos) [illegible] dānū collatu(m) i(n)fra quinq(ue) dies post dicta(m) extimatione(m) facta(m) [illegible] vel dc(tum) ipso proprio dānū patienti nihil dominus quinq(ue) [illegible] dc(ti) Co(mun)is pro quol(ibet) ipsor(um) (et) quol(ibet) vice qua [illegible] extimatione(m) nō fecerint post mandatu(m) eisdē [illegible] quinq(ue) dies solvat dānū pro quol(ibet) [illegible] soldos (et) tenea(n)tur relationē [illegible] mationē facere teneantur [illegible] dc(ti) massarii pro con[illegible]

· De pena dat[illegible]

Dannum in bonis banditis [illegible]

cum bove asino equo vel mulo. sol. bannum pro qualibet bestia et vice duos solidos si vero fuerint cum
pecudibus vel capris. sol. bannum pro qualibet vice et bestia sex den. In terris vero incultis volumus
quod non incurrat aliquam penam sed si bannum datum fuerit per personas rationabiles in statuto
per loca bandita volumus quod incurrat penam duorum solidorum.

QVOD QVILIBET DEBEAT TENERE CANEM LIGATVM. R(ubri)ca XVI.

Statuimus et ordinamus quod quilibet habens canem in monte sancto et eius districtu debeat ipsum canem
tenere ligatum a kalendis mensis Augusti donec vinee districtus montis sancti erunt vindemiate ad
penam trium solidorum pro quolibet et qualibet vice et hoc non vendicet sibi locum cum aliquis fuerit
in itinere veniendum si canis non fuerit ligatus.

DE PENA PASCVLATIS IN COSTA MONTIS SANCTI. R(ubri)ca XVII.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona de monte sancto vel aliunde debeat pasculare
in costa montis sancti cum bestiis a colle arce veteris que vertit iuxta murum comunis usque ad
... canalis que vertit iuxta ad ... ... capitis ... ... et qui contra
fecerit. sol. bannum pro qualibet bestia grossa duodecim denarios et qualibet minuta
tres denarios.

DE FRVCTIB(VS) CADENTIBVS IN VIA ET SVPER VIAM PVBLI=CAM VEL VIAM COMMVNEM INTER VICINOS. R(ubri)ca XVIII.

Statuimus et ordinamus quod si quis recolligerit poma vel fructus aliquos qui vel
qui cediderint ex arboribus in via et super viam publicam vel comunem inter vicinos non incurrat
aliquam penam et quod ex predicta causa nullo modo possit cogi neque molestari Si quis vero
vinea vel agro suo recolligerit fructus cadentes ex arboribus vicini sui sive ...
arbores qui stant in agro vicini prope semitas et confines volumus quod ... sua vel
in agro suo cadentes possit ipsum recolligere et exportare sine metu et timore alicuius pene.

DE PENA CAVATIVM PROPAGINAS SEV ARBORES SILVESTRAS DE VINEIS ORTI NIB(VS) ET TERRIS CVLTIVATIS. R(ubri)ca XIX.

Item statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat cavare et auferre propagines
salices arbores silvestres existentes in vineis vel terris ... ... et si quis inventus
fuerit contra faciens incidat in penam pro qualibet persona ... propagine ...
... gliolo salice vel arbore viginti solidorum denariorum.

45v

DE PENA INCIDENTIS I SILVA VALLIS NIBBII · R^ca XX ·

[S]tatuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat incidere vel tagliare i silva vallis Nibbij aliquod genus lignor(um) sub pena et ad penam unius florinj monete pro qualibet persona et qualibet vice.

DE PENA DANTIB(US) DANNUM I GLANDIBUS ET FOLIIS ARBORUM ET AVELLANIS · R^ca XXI

It(em) statuimus et ordinamus quod si aliqua persona colligerit glandes de quercu aliena existente in de terra culturata recolligerit incidat in penam decem solidorum pro quolibet et qualibet vice si dampnum datum fuerit, salvis glandibus per animalia [illegible] que in [illegible] pascua [illegible] dominus ear(um) pro quolibet et qualibet vice solvere solidum unum. It(em) si aliqua persona dampnum dederit in [illegible] existentibus i terris culturatis de mense septembris et octobris vel colligendo folia incidat i penam quatuor solidorum pro qualibet persona et pro qualibet vice. It(em) si aliqua persona dampnum dederit in avellanis gentilibus existentibus i terris culturatis et prope vineas ear(um) colligendo incidat i penam quinque solidorum pro qualibet persona et vice.

DE PENA DANNUM DANTIUM IN VINEIS ET ALIIS TERRIS CULTIS ET INCULTIS V(ID)Z AUFERENDO PALOS ET ALIAS SPETIES LIGNOR(UM) · R^ca XXII ·

[S]tatuimus et ordinamus quod quelibet persona rationabilis [illegible] de dicta terra montis seu quam forensis habitans [illegible] terre supradicte que dampnum dederit i alterius vineis ordinibus et [illegible] culturato vel auferendo palos fiendulos perticas et alias spetiees lignorum incidat i penam viginti solidorum pro qualibet persona et qualibet vice. It(em) quod quelibet persona ut supra que ex silva alterius abstulerit ligna incisa et facta et i parculos collecta cadat i pen(am) [illegible]

DE PENA DANTIS DANNUM IN CANEPIS ET AUFERENDO VEL DEGUASTANDO · R^ca XXIII ·

It(em) statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat facere aliquod dampnum dare i [illegible] [illegible] [illegible] vel purgatum [illegible] et si dampnum datum fuerit per personas [illegible] auferendo [illegible] solidorum pro quolibet et vice qualibet [illegible] [illegible] generis [illegible] vel comedendo [illegible] [illegible] quolibet solvere solidos [illegible] patientis.

De pen. datis danu. i frumetis et vineis trasceudo. R[ubri]ca XXIV

Item statuimus et ordinamus quod si aliqua persona [illegible] dampni dederit in frumento ordeis et aliis generis [illegible] et leguminum [illegible] transeundo de mensibus Aprilis maij junij et julij solidos [illegible] pro qualibet persona et vice [illegible] solidorum. de aliis vero mensibus non [illegible] ad penam nisi fuerit [illegible] [illegible] rationabiliter [illegible] per [illegible] in [illegible] mensibus [illegible] maij junij julij aug[usti] septembris et octobris usque quo non fuerit vindemiata [illegible] solidorum pro qualibet vinea et persona et vice [illegible]

Quod unicuiq[ue] liceat colligere uvas et poma q[ue] remanet i vineis et arborib[us] postquam fuerit videmiatu. R[ubri]ca XXV

Item statuimus et ordinamus quod unicuique liceat quolibet anno a die vigesima ottobris usque ad mense Aprilis [illegible] colligere uvas et poma que remanent in vineis et arboribus postquam fuerint vindemiatum et a dicta die [illegible]

De pen. vallarii no[n] denutiat[is] quot[idie] die dominico. R[ubri]ca XXVI

Item statuimus et ordinamus quod quilibet vallarius electus et deputatus per generale consilium [illegible] [illegible] ut consuetum est [illegible] debeat vinculo sui prestiti juramenti quolibet die dominico [illegible] et notificare offitiali dampnorum datorum [illegible] et [illegible] pro quolibet vallario et quolibet die [illegible] non [illegible] et [illegible] offitiali [illegible]

Quod offitialis d[amnorum] d[atorum] possit precipere danu[m] datib[us] ne rec[edant] de palatio et pastori bestiar[um] ut idicet danu[m] bestiar[um]. R[ubri]ca XXVII

Item statuimus et ordinamus quod offitialis dampnorum datorum qui pro tempore erit possit precipere et mandare [illegible] personis [illegible] dampnum [illegible] bestiarum [illegible] supra [illegible] palatio donec [illegible] non solverint [illegible] [illegible] pena quadraginta solidorum et qui contra fecerit [illegible] predicta [illegible] [illegible] [illegible] tertia parte [illegible] tertia parte [illegible] parte offitiali predicto [illegible] per dictum offitialem fuerit [illegible] [illegible] [illegible] bestiarum [illegible] pastor [illegible] [illegible]

offitialis et si recusaret incidat in penam viginti solidorum. Item volumus et ordinamus quod offitialis dannorum datorum qui pro tempore fuerit possit conducere unum custodem et guardianum expensis bolonenos terre suprascripte et expensis illius cui contigerit facere dictam custodiam si eam facere neglexerit et non venerit in tempore debito et de mensibus junij julij et augusti ac septembris possit eligere dictam custodiam et expendere bolonenos sex pro quolibet die suprascripte expensis in supra ac conditione apposita quod custos qui per unam diem erit non possit esse custos die sequenti et si esset non credatur.

·DE·AUTATE·OFFITIALIU·D·D·ET·EOR·PENA· R^ca· XXVIII

Statuimus et ordinamus quod cuilibet offitiali dannorum datorum et eius custodi liceat sit impune transire per vineas et possessiones territorij dicte terre montis seu dummodo quod ipse offitialis et custos non colligant uvas poma agrestas neque frumenta vel aliquod genus leguminum et si per dictos offitiales et custodes contra factum fuerit predicta colligendo puniatur per potestatem dicte terre in duplum illius pene in qua esset puniendus si esset alia persona de dicta terra secundum formam presentium statutorum et similiter puniatur dicti offitialis familia si inventa fuerit facere dannum et facere contra formam presentium statutorum et similiter in duplum puniatur eius bestie et animalia et unicuique liceat sit eisdem offitiales custodes et familiam et animalia predicti offitialis accusare domino potestati dicte terre et credatur dicto accusanti cum uno teste et unicuique liceat eisdem offitiales custodes et familiam perquirere seu cercare si portaverint plures quam tres racemos uve et si predicti recusarent incidat in penam viginti solidorum pro quolibet et vice qualibet que pene exigantur ad ius dicti potestatis dicte terre et applicentur per medietatem comunitatis eiusdem terre montis sancti et pro alia medietate potestatis predicto. Item volumus quod si aliqua persona de monte sancto seu forensis recusaret et nollet permittere se ipsum perquirere et cercare offitialis dannorum datorum incidat in penam viginti solidorum et predicta statuta in presenti libro dannorum datorum contenta volumus inviolabiliter observari et habere locum in preteritis in presentibus et futuris.

·Finis quarti libri

In dei nomine Amen. Anno d(omi)ni Mill(esim)o quing(entesi)mo quinquag(esi)mo sexto [illegible] 18
Inditione quarta decima tempore pontificatus s(anctissi)mi in [Christo] patris et d(omi)ni n(ost)ri
d(omi)ni pauli divina providentia pp. quarti die vero decima [illegible] mensis [illegible]
dicti anni

Pub(li)ca generalis arenga coi(s) et hominu(m) terre medii s(upradict)i congregata et co(n)vocata in sala
magna palatij dicti co(mmun)is [illegible] sufficienti numero et admissione continua
generalis co(n)silij terre medij s(upradict)i ad mandatu(m) [illegible] bap(tist)a [illegible]
[illegible] p(er) petru(m) bap(tista)m [illegible] loco solito ad sonu(m) campane
[illegible] In qua arenga ego Ant(onius) [illegible] potestas [illegible]
[illegible] feci ac proposui [illegible] licere [illegible]

In primis super [illegible] utilitate dicti co(mmun)is [illegible]
[illegible] consulatoris [illegible]

Petrus Ant(oni)j [illegible] unus in dicta arenga existens surgens et ad solitum [illegible]
invocatione divina premissa super [illegible] utilitate co(mmun)is dixit [illegible]
arenga [illegible] omnes et singuli [illegible] in manibus d(omi)ni cap(ita)nei [illegible]
admissi fuerint in [illegible] officio [illegible]
[illegible] d(omi)ni [illegible]
[illegible] sub pena [illegible] et in capitulis [illegible]
[illegible] capitulo [illegible]
Quod quidem dictum consultum [illegible] in dicta arenga [illegible]
[illegible] nemine discrepante [illegible] contradicente

In quorum omnium et singulorum fidem Ego Ant(onius) [illegible] de Spoleto pub(licus) [illegible]
[illegible] not(arius) [illegible] ordinarius [illegible] pote(sta)s terre medii s(upradict)i [illegible]
[illegible] subscripsi et publicavi et solito signo signavi rogatus [illegible]

Sig(nu)m mei Ant(onii) [illegible] omnium no(tarii) et pote(sta)s [illegible]

Priores populi Civitatis Spoleti

Suprascriptam reformationem coram nobis et advocato [illegible] exhibitam [illegible]
utilitatem publicam et custodiam [illegible] [illegible]
generalis cons(ili)j sub die 2a Febru(arij) instantis anni celebrati confirmamus et [illegible]
inviolabiliter observari mandamus In quorum fidem [illegible]
[illegible] die [illegible] Julij 1557

Incipiunt capitula et ordinamenta gabelle pedagii communis et hominum terre Motis sancti.

Statuimus et ordinamus quod transeuntes per territorium terre Motis sancti cum aliquibus infrascriptarum rerum [illegible] debeant gabellario sive gabellariis infrascriptas quantitates pro debita gabella pro qualibet infrascriptarum salmarum etc.:

Imprimis pro qualibet salma zaffaranorum solidos sexaginta	ß	60
Pro qualibet salma drapporum de syrico solidos sexaginta	sol.	60
Pro qualibet salma spetiarie sive merciarie	sol.	10
Pro qualibet salma pannorum coloratorum	sol.	10
Pro qualibet salma panni lini et bombicis	sol.	3
Pro qualibet salma lane	sol.	6
Pro qualibet salma lini seu canape	sol.	6
Pro qualibet salma guarnellorum	sol.	16
Pro qualibet salma pellium	sol.	6
Pro qualibet salma zeciorum	sol.	4
Pro qualibet salma vini	sol.	4
Pro qualibet salma grani	sol.	6
Pro qualibet salma piscium	sol.	5
Pro qualibet salma olei	sol.	8
Pro qualibet salma lignorum actorum ad laborandum	sol.	4
Pro qualibet salma fusium a ligno	sol.	6
Pro qualibet salma radicum [illegible]	sol.	2
Pro quolibet equo ad capistrum	sol.	8
Pro quolibet mulo ad capistrum	sol.	8
Pro qualibet bestia bovina	sol.	4
Pro quolibet centenario caprarum et pecudum	sol.	16
Pro qualibet salma casei	sol.	6
Pro quolibet centenario castratorum	sol.	24
Pro qualibet salma carte bambacine et pecudine	sol.	5
Pro qualibet salma ferri	sol.	4
Pro qualibet salma canapilii	sol.	6
Pro quolibet centenario porcorum grassorum	sol.	80
Pro quolibet centenario porcorum parvorum	sol.	40
Pro qualibet salma leguminum	sol.	6
Pro qualibet salma nucum	sol.	4
Pro qualibet salma paraturarum	sol.	4
Pro qualibet salma cominini	sol.	10
Pro qualibet salma gradio	sol.	6
Pro qualibet salma carnium salatarum	sol.	6
Pro qualibet salma robbie	sol.	6
Pro qualibet salma lupinorum	sol.	6
Pro qualibet salma ficuum siccarum	sol.	6
Pro qualibet valisia seu fardello	sol.	4

Pro qualibet salma cuniaij ———————— sol. ——— 6
Pro qualibet salma nucleorum ———————— sol. ——— 3
Pro qualibet salma uve passule ———————— sol. ——— 3
Pro qualibet salma anatiorum ———————— sol. ——— 6
Pro qualibet salma metalli laborati et non laborati ———————— sol. ——— 3
Pro qualibet salma plumbi laborati et non laborati ———————— sol. ——— 8
Pro qualibet dicte ———————— flor. ——— 2
De aliis vero rebus de quibus non esset determinata gabella de forma presentis tabule volumus
quod solvatur secundum magis simile etc.

Item statuimus et ordinamus quod si quis fraudaverit dictam gabellam seu pedagium incidat
in penam medietatis rei defraudate. Item volumus quod admictat medietatem illius salme
de qua non solverit gabellam et pedagium de forma suprascripte tabule et fraus intelligatur si
aliquis transierit infrascriptos confines videlicet Crucem Canalium passum Setrij sanctam Luciam
Renarium et molendinum Communis dicte Terre Montis sui. Et unicuique liceat fraudatores arrestare
retinere et quicquid a predictis exigeretur occasione predicte fraudis de forma predicti statuti
volumus quod arrestator et detentor predictus habeat et habere debeat quartam partem si non
fuerit gabellarius, aliam quartam gabellarius, aliam quartam applicetur Communi dicte Terre
Montis sui et aliam quartam potestati Terre predicte. Et si gabellarius arrestaverit vel detinu-
erit fraudatores predictos, tunc et eo casu dicta pena et fraus dividatur pro equali portione inter
predictos Commune potestatem et gabellarium. Casu quo dictus gabellarius non posset per se
arrestare et detinere suprascriptos fraudatores volumus quod possit precipere hominibus dicte Terre
seu vicinis habitantibus et manentibus quod ipsum gabellarium adiuvent ad predictos fraudatores
detinendos et adducendos ad Terram predictam. Et qui spreverint mandatum et preceptum dicti
gabellarii circa predicta exequenda incidat in penam quatraginta solidorum pro quolibet et
qualibet vice que pena exigatur de facto per potestatem dicte Terre et applicetur Communi predicte.
Item volumus quod si gabellarius prefatus exigeret a transeuntibus ultra illud quod est in
hiis determinatum de forma presentis statuti et tabule predicte incidat in penam [illegible] solidorum
pro quolibet soldeno illius plus quod exigeret contra formam predictam, que pena applic-
etur pro medietate potestati et Communi dicte Terre et pro alia medietate querelanti et patienti.

49v

TABULA QUINTI LIBRI EXTRAORDINARIORUM

De pen: extrahentium grassiam et bladi et victualia	Car: 50	R.ca: 1
De pen: illorum qui disturbant vel dissuadent forenses ne veniant cum eorum mercantiis ad terram Montis sancti	Car: 50	R.ca: 2
De pen: mensurantium pannum bassum cum ulna seu braccio ferri	Car: 50	R.ca: 3
Qualiter ponderentur carnes	Car: 50	R.ca: 4
Quod nemo possit plantare arbores prope terram alienam	Car: 50	R.ca: 5
De pen: extrahentium terminos	Car: 50	R.ca: 6
Quod quilibet accordet vel solvat cum illo a quo emit	Car: 51	R.ca: 7
Quod nullus comedat vel bibat ex pen: comunis	Car: 51	R.ca: 8
De pen: donantis aliquid alicui sponse	Car: 51	R.ca: 9
De pen: ambulantium de nocte sine lumine	Car: 51	R.ca: 10
De armis non portandis	Car: 51	R.ca: 11
Quod nemo portet ignem per terram Montis sancti	Car: 51	R.ca: 12
Quod nemo lavet pannos prope fontes	Car: 51	R.ca: 13
De fontibus et imo lavatoro	Car: 52	R.ca: 14
De seminando omnia genera leguminum	Car: 52	R.ca: 15
De cursu et confluentia aquarum	Car: 52	R.ca: 16
De pen: extrahentis aquam de cursu suo consueto	Car: 52	R.ca: 17
De pen: devastantis aliquas vias	Car: 53	R.ca: 18
Quod fiat forum quolibet die lune	Car: 53	R.ca: 19
De pen: facientis corruptum ad ecclesiam	Car: 53	R.ca: 20
Qualiter manuteneri debeat fossa comunis	Car: 53	R.ca: 21
Quod nullus faciat sgomoramentum iuxta muros comunis	Car: 53	R.ca: 22
De pen: vendentium vel ementium cum falsis mensuris	Car: 54	R.ca: 23
De modo et ordine vendendi carnes	Car: 54	R.ca: 24
Quod arcse caciorum vendator modo infrascripto	Car: 54	R.ca: 25
Quod retinentes pecudes forenses in territorio Montis sancti solvant quoque singulos pro celinario	Car: 54	R.ca: 26
De pen: retinentium capras	Car: 55	R.ca: 27
Qualiter cooperiantur domus in terra Montis sancti	Car: 55	R.ca: 28
Quod elevetur sgomoramentum super domum alienam	Car: 55	R.ca: 29
Quod siquis fecerit via malitiosa	Car: 55	R.ca: 30
De vindemiis faciendis	Car: 55	R.ca: 31
De modo et ordine vendendi vinum ad minutum	Car: 55	R.ca: 32
De pen: capientium columbos	Car 56	R.ca: 33

INCIPIT LIBER QUINTUS DE EXTRAORDINARIIS

DE PENA EXTRAHENTIUM GRASSIAM VEL BLADI ET BESTIARUM R[ubric]a I

Statuimus et ordinamus quod nulla persona de Monte sancto vel eius districtu vel aliunde audeat
vel presumat extrahere extra terram montis sancti et eius districtus aliquod genus bladi vel farine quod
esset vel fuisset de dicta terra vel eius districtu ad penam viginti quinque librarum denariorum et perditio=
=nis salme et bestie in qua portaretur exceptis clericis et laboratoribus possessionum ecclesiarum sancti Nicolai
de aqua premula et sancti Petri de Bolono qui possint extrahere granum et aliud bladum de possessionibus
dictarum ecclesiarum extra dictum districtum et exceptis illis forensibus qui habent possessiones in districtu dicte
terre et laboratoribus qui laborant possessiones aliquas extra districtum dicte terre qui possint bla=
dum de dictis possessionibus extrahere extra dictum districtum sine pena et bando et quod nulla persona
debeat extrahere de dicta terra et eius districtu aliquam aliam grassiam sine speciali licentia Potestatis
defensoris et consiliariorum dicti Communis qui contra fecerit solvat bannum penes se dicte et de facto auferatur
exceptis qui irent ad aliquas nuptias vel cum animalibus vel cum alio munere et illis qui irent
extra districtum ad vendendum aliquas bestias quod non possint impune portare et ducere. Voli=
mus et quod licitum sit illis qui venirent ad molendina communis ad macinandum quod possint
impune reportare farinam et illis qui venirent ad forum cum blado forensi quod possint extra=
here extra districtum si vendere non possent et quilibet possit denuntiare accusare et probare contra=
=facientes et sufficiat probatio quinque hominum et publica fama ubi dictum delictum commissum fuerit.

DE PENA ILLORUM QUI DISTURBANT VEL DISSUADENT FORENSES
NE VENIANT CUM EORUM MERCATIIS AD TERRAM MONTIS SANCTI R[ubric]a II

Statuimus et ordinamus et prohibemus quod nemo de dicta terra montis sancti vel eius comitatu
territorio et districtu audeat vel presumat persuasione consilio vel minis maioribus vel terrore
aliquo verbo vel facto vel cum aliquo quesito colore publice vel occulte tacite vel expresse
directe vel indirecte disturbare vel amovere agere facere vel attemptare quoquo modo quod mer=
=catores et homines forenses quicumque non veniant ad dictam terram montis sancti cum eorum mercantiis et
victualibus scilicet cum grano ordeo et omni genere frumenti et cum leguminibus omni genere leguminum cum
vino et oleo et cum pomis et herbis et omnibus fructibus et cum porcis et castronibus et pecudibus et cum agnis
et cum capris et cum caprettis vel hedis et cum carne et cum bovibus et [illegible] equis vel caballis
et cum omni genere animalium et cum panno et lana canapa vel lino et cum aliis rebus singulis

Rebus et bonis quibuscumque ad vendendum vel etiam ad emendum ... pretium palam et alias res et bona ... in dicta terra Mutine sive sub pena et ad penam decem librarum ... cuius pene applicandum Communi ... pro medietate et pro quarta parte ipsi accusatori et pro alia quarta parte ipsi ... quam penam volumus ipso facto incurrere.

De pena mensurantium pannum bassum cum ulna seu bracchio ferri. Rubrica iii.

Statuimus et ordinamus quod siquis vendiderit pannum de lana bassum et mensuraverit cum ulna seu bracchio ferri mercatis et non cum bracchio ligni ulna et mensura terre ... ipso facto cadat in penam viginti solidorum pro quolibet bracchio seu ulna et perdat pannum qui applicetur Communi Mutine sive ... pannus perditus applicetur ipsi emptori et panno ... intelligatur omnis panni non colorati exceptis pannis lombardis.

Qualiter ponderentur carnes. Rubrica iv.

Statuimus et ordinamus quod quicumque vendiderit carnes recentes ad minutum ... teneatur ponderare et vendere cum bilanciis usque in quantitatem quatuor librarum carnium et teneatur et debeat habere libram mediam libram et duas libras per se divisas ad penam quinque solidorum pro qualibet vice et persona que pena auferatur de facto perpetrantibus ... Communi et nulla persona vendens carnes possit nec debeat cum aliis carnibus ponderare capita alicuius bestie nec ... generibus infra ad dictam penam quibus possit ... accusare et teneatur secretum.

Quod nemo possit plantare arbores prope aream alicuius. Rubrica v.

Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat ponere vel plantare arbores prope aream alicuius ... vel ... propter quod vel que impediretur vel impedimentum faceret alicui ad ventilandum et qui contra fecerit solvat bannum viginti solidorum pro qualibet vice et persona et insuper ... debeat elevare et nulla persona debeat plantare aliquas arbores prope vineam alicuius ad unam perticam ... ad dictam penam ... arbores ... et hoc capitulum non intelligatur de arboribus ... edificandis.

De pena extrahentium terminos. Rubrica vi.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat extrahere ... vel ... alicuius terminum de terra et possessionibus alicuius vel ... possessionem suam ...

Et qui contra fecerit sol. bannum viginti quinque librarum pro qualibet vice et persona et terminum in pristinum statum reducatur etc.

Quod quilibet accordet vel solvat cum illo a quo emit. Rubrica vii

Statuimus et ordinamus quod quilibet qui emerit mobile ab aliquo et id receperit quod non secedat de loco vel de presentia venditoris nisi primitus solvat vel accordet pretium rei empte absque licentia venditoris et nihilominus tamen quod venditor ad minutum suffitiat et pignorat duplo valente concordat et qui contra fecerit sol. bannum quinque solidorum pro quolibet et qualibet vice etc.

Quod nullus comedat vel bibat expensis comunis. Rubrica viii

Statuimus et ordinamus quod si contigerit aliquem honorem facere vel fieri facere expensis comunis alicui domino de comestione vel potu quod nullus de nobis seu vel eius districtu debeat aliquid comedere vel bibere cum dicto tali domino vel dominis de bonis comunis nisi qui fuerit convitatus cum deliberatione consilii et qui contra fecerit in comedendo solvat comuni pro scotto quinque solidorum pro qualibet vice et qui contra fecerit in bibendo sine comestione solvat comuni pro potatione vice qualibet duodecim denarios et si quis subtraxerit aliquid de comunis predicto solvat bannum decem solidorum et restituat quod subtraxerit etc.

De pena donantis aliquid alicui sponse. Rubrica ix

Statuimus et ordinamus quod nullus vel nulla persona audeat vel presumat dare vel donare aliquas mancias donamenta vel res infra mensem postquam sponsa iverit ad domum viri alicui sponse et qui contra fecerit sol. bannum centum solidorum pro qualibet vice et nulla persona nec aliquis persona possit vel debeat dare vel donare alicui aliqua donamenta vel res et qui contra fecerit sol. bannum pro qualibet vice et cuilibet persone cui dederit quatraginta solidos. Volumus tamen quod sponsa et quilibet de domo sponse possit dare et donare sponso et omnibus de domo sponsi et sponsus et omnis de domo sponsi dare sponse et omnibus de domo sponse quicquid voluerit sine pena et de domo sponsi vel sponse intelligatur omnes illi qui stant et habitant insimul in una domo et ad unum ignem et ad unum regimen et nullus possit petere vel accipere ab aliquo sponso qui duxerit uxorem aliquam parchetta denariatam vel aliquid aliud aliquo quesito colore et qui contra fecerit solvat bannum pro qualibet vice quinquaginta solidorum et nullus possit facere aliquam corciatam vel leticiolum causa portandi ad nuptias sub dicta pena etc.

DE PENA AMBULATIVI DE NOCTE SINE LUMINE. R[ubri]ca X

Quia qui ambulat in tenebris odit lucem statuimus et ordinamus ut nulla persona cuiuscumque condi-
tionis existat audeat vel presumat ambulare de nocte post tertium sonum campane vel tertia hora
noctis sine lumine lucerne seu candele vel alia luce ignis sub pena decem solidorum quam penam ipso
facto incurrat sed hec pena non tenetur neque sint obligati minores quatuordecim annorum quia eos
non volumus dictam penam incurrere prohibemus etiam dicta lumina lucernarum candelarum seu alia luce ignis
portare sine laterna in et per circa loca suspecta et circa ea loca in quibus est palea seu stamina
stacche et frascine vel alia genera lignorum combustibilium et facilium dispositorum ad capiendum ignem propter
que innumera pericula ignis et incendii quibus ut deus advertat solet aliquando diverti et distrui civitates civi-
tates et oppida prohibemus autem sub pena predicta decem solidorum quam volumus ipso facto incurrere etc.

VII

DE ARMIS NON PORTANDIS. R[ubri]ca XI

Cum ex delatione armorum multa committantur scandala propter que turbatur quies et pacificus status terre
Montis sancti statuimus et ordinamus quod nullus de dicta terra Montis sancti seu habitator eiusdem audeat
vel presumat aliquo quesito colore per dictam terram Montis sancti portare arma cuiuscumque generis existant
nisi contingat ire vel redire extra dictam terram sub pena unius floreni monete ad rationem quatraginta
bolonenorum pro quolibet floreno de facto sine aliqua processu exigenda a quolibet contra faciente et qualibet vice
et camere dicte communitatis Montis sancti applicanda de qua nulla possit fieri gratia et potestas qui pro tempore
fuerit dictam penam exigere teneatur et si dictus potestas vel eius officiales fuerint negligentes in exigendo
dictam penam et in explorando et inquirendo circa predicta incurrat penam decem librarum denariorum de suo sa-
lario retinenda et nihilominus predicta observari facere teneatur et arma ipsa applicentur execu-
tori volumus autem hoc presens statutum habere locum et sortiri effectum etiam in forensibus qui volunt presump-
serint arma predicta portare et observari in omnibus et per omnia etc.

QUOD NEMO PORTET IGNEM PER TERRAM MONTIS SANCTI. R[ubri]ca XII

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat portare ignem discopertum per
dictam terram Montis sancti de una domo ad aliam et qui contra fecerit de facto solvat bannum quinque solidorum
pro qualibet vice et persona exceptis candela et lucerna accensis que possint in publicum portari et
bandiatur etc.

QUOD NEMO LAVET PANNOS PROPE FONTES. R[ubri]ca XIII

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat lavet vel lavari faciat
in fonte vel prope fontem communis nec aliquam aliam immunditiam facere in fonte predicta vel prope ipsum fontem

Nec aliquid ... per tres perticas ad perticam iusto ... sol. damni quinque
solidorum pro qualibet vice et persona et quilibet possit contra facientem accusare et credatur sacramento
accusatoris et teneatur in credentia et nemo debeat macerare vel mictere ad macerandum linum
vel canapam nec mittere coria vel corium vel coria prope dictum fontem ad dictam penam per ingressum
... lavanderia et bructumen fecerit prope alios aliquos fontes de districtu dicti comunis pe[r]
unam perticam solvat medietatem dicte pene et quod quicumque devastaverit vel destruxerit
fontem ... dicti comunis in aliqua parte quod ... sol. damni centum solidorum et si ... seminavit secun-
dum ... post devastationem predictam teneatur suis expensis reactare et in statum pristinum reducere
ad dictam penam et potestas possit procedere per accusationem et omni via qua potest et bandiatur qui-
libet ... per potestatem qui pro tempore fuerit.

DE FONTIBUS ET UNO LAVACRO. R[ubri]ca XIV

Statuimus et ordinamus quod potestas vel vicarius defensor et consiliarii ... qui
pro tempore fuerint omnes et singuli teneantur et sint obligati pro illo tempore quo durabit
eorum offitium unam operam ordinare quod quilibet focularis det unam operam costruendum reformandum
et manutenendum infrascriptos fontes et unum lavacrum bene sint bene costructi fundati et
reformati et primo aliquem fontem civitatis secundo fontem sancti Angeli tertio unum fontem apud ...
vince ecclesie sancte Marie et prope viam ubi est vena surgens scaturiens aque quarto unum
alium fontem a capite vince domini Hectoris de ... prope viam ubi est et vena surgens
scaturiens aque quinto quod debeant emere unum stadium terre de pecuniis dicti comunis in aliquo
loco habili prope fontem aliquem dicte civitatis ad quem locum habeat facile decursum aqua exiens
et fluens de dicto fonte et ibi faciant fieri amplum lavacrum in toto dicto stadio terre pro uno lavacro
in quo possint omnes mulieres lavare pannos et omnes homines ducere pecudes et cetera omnia animalia pro-
pter magna ad bibendum et habere ceteras commoditates et hec teneantur facere potestas vel vicarius
defensor et consiliarii suis dictis qui pro tempore fuerint sub pena centum solidorum quam incurrant
ipso facto si tempore durantis offitii eorum dicta opera non fecerint circa predicta et potestas tene-
atur cogere defensorem et consiliarios suos dictos ad omnia et singula suis dictis sub pena decem librarum denariorum.

DE SEMINANDO OMNIA GENERA LEGUMINUM. R[ubri]ca XV

Statuimus et ordinamus quod omnes homines de terra ... qui habent boves ... [illegible]
culturas agrorum et omnes qui non habent boves si super agros suos et terras suas seminant ordinarie
duas salmas grani sive per se ipsos sive per alios faciunt seminare quod teneantur et sint obligati
singulis annis seminare de omni genere leguminum et seminum infrascriptorum lentegna et ...

Cum vitare peccata eis videtur et placebit et si non de omni genere ad minus de quinque generibus
vz seminare fabas ciceres lentes cicerchias bisellos roveglias milium rapas canna-
pes linum et ponere cepas vel cepollas crochi seu zaffaranj sub pena decem solidorum pro quolibet
et quolibet anno qui non adimpleverit vel qui contra fecerit sed qui seminaverit de quinque
IIII · generibus de seminibus et fructibus supradictis intelligatur satisfecisse prius statuto ad socu-
rsum fratribus et cetera possimus facere vigilias et quadragesimas et observare ie-
iunia et ut vita nostra sit vita innocens sicut columba que vivit ex frugibus terre
et non sicut corvus qui vivit ex cadaveribus mortuorum etc.

· DE CURSU ET CONFLUENTIA AQUARUM · R[ubri]ca XVI ·

Statuimus et ordinamus quod aqua pluvia vel vena surgens vel aqua cotidiana et extima
non possit moveri de cursu suo aliquo et naturali sed si in agro alicuius ubi incipit fluere et ubi
cursum incipit vel ubi nascitur vel et in aliis prediis per que decurrit et haberit facere aliquod
dampnum ex eo quia aqua predicta ubi dormiret et quiesceret et cursus eius et confluentia ibi
arcentur et impedirentur propter que impedimenta circum circa dilatando se inundaret cum dampno
et iactura agrorum et prediorum supradictorum vel et si quis vellet dictam aquam ducere ad agros
ortos prata vel predia sua ut herba frumenta et segetes magis crescant et propter maiorem
fertilitatem volumus quod omnes convicinj et non solum contigui et proximiores sed primi et secundi
et tertij et vicinij vicinorum et omnes unus post alium successive de agro in agrum et de predio in
predium et si essent numero centum et si per centum diversos agros et centum diversa predia oppor-
teret transire teneantur et sint obligati dare cursum dicte aque et eam ducere per loca magis
naturalia et per cursum magis habilem et magis accomodatum et quilibet per agrum suum et pre-
dium suum et terram suam et per loca minus dampnosa usque ad aliquod flumen vel foveam vel
locum ubi non possit amplius dampnum et iacturam alicui facere Si quis autem contra fecerit
volumus quod incurrat penam viginti quinque ~~librarum~~ denariorum dicto Comuni applicandorum toties
quotiens contra fecerit qua pena soluta vel non volumus quod ad omnia et singula supradicta
omnimode teneantur et obligati sint etc.

D[e] PENA EXTRAHENTIS AQUAM DE CURSU SUO CONSUETO · R[ubri]ca XVII

Statuimus et ordinamus quod nemo sit ausus trahere aquam de cursu antiquo vel consueto nec impedire
aliquem cursum nec mictere vel dirigere aquam per locum non consuetum propter quod faciat dampnum alicui
consorti seu vicino ad penam viginti solidorum pro quolibet vice et persona et nihilominus teneatur

[illegible] dictam aquam per locum consuetum et solitum pollicis [illegible] salvo si esset de voluntate consortis sive adiacentium. Et si quis rehaberit vel prohibuerit aliquam ventam aque ad quam irent ad bibendum bestie vel ad colligendum aquam teneatur ipsam aquam reducere ad pristinum statum et solvere bannum centum solidorum. Et hoc locum habeat [illegible] ordinis predictis fuerint et vendiderint.

DE PENA DEGUASTANTIS ALIQUAS VIAS. R[ubri]ca XVIIII

Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat cavare seu [illegible] zappare vel deguastare aliquam viam publicam vel communalem vel vicinalem et qui contra fecerit [illegible] dictam viam infra terminum per potestatem com[unis] sive eius vicarium statuendum [illegible] teneatur et potestas sive vicarius dicti com[unis] possit procedere per accusam et inquisitionem tenorum testium credibilium qui testentur [illegible] secundo die [illegible] dictam viam esse deguastatam occasione zappationis vel [illegible] per dictum guastatorem factum vel probationem per duos testes dictum bannum solvere teneatur. Et quod testes non teneantur accusatori in primo vel secundo gradu. Et non [illegible] sit licitum [illegible] dictam viam per suam possessionem non [illegible] alicuius cum licentia [illegible] maiorum et adiacentium. Et potestas sive vicarius dicti com[unis] una cum viariis dicti com[unis] teneantur vinculo iuramenti ire et discurrere dictas vias publicas com[unis] infra duos menses [illegible] sui offitii et ubi invenerint eas deguastatas cavatas vel occupatas vel [illegible] apprehensas facere relaptari et reactari per deguastatores dictorum viarum et eis dictam penam facere solvere teneatur. Et potestas dicti com[unis] teneatur et debeat infra mensem post ingressum potestatis sui vinculo iuramenti et pena centum solidorum per maiores dicti com[unis] [illegible] eligendos per ipsos viarios facere terminari secundum modum consuetum vias infrascriptas videlicet a porta sancti Iohannis dicte terre usque ad ecclesiam sancti Iohannis de Vollana et usque ad viam que vadit per [illegible] eundo a [illegible] et a porta fontis dicte terre usque ad villam Petrigravi et per ipsam villam usque ad fossatum [illegible] et a dicta porta [illegible] usque ad villam [illegible] et usque ad [illegible] et usque ad [illegible] vallis [illegible] Cruce Collis [illegible] usque ad aquam [illegible] et alias vias districtus dicti com[unis] ad [illegible] dicta terminatio [illegible] teneantur [illegible] possessionem dictas vias ad terminum assignandum per [illegible] et teneatur potestas sive vicarius [illegible] cum [illegible] Cinelli usque in capite ville [illegible]

[illegible]IAT FOR[UM] QUOLIBET DIE LUNE R[ubri]ca XIX

Statuimus et ordinamus quod [illegible] die lune [illegible] dicte terre et eius [illegible] teneantur [illegible] ad dictum forum ad [illegible] pro [illegible] vel [illegible] pro quolibet [illegible] per potestatem dicti com[unis] [illegible] alicui [illegible] per [illegible] forum ad [illegible] vel [illegible]

DE PENA FACIENTIS CORRUCTUM AD ECCLESIAM. R[ubri]ca XX

Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat dum portantur ad aliquam ecclesiam aliquis mortuus sive mortua vel dum stant apud ipsam ecclesiam faciem suam vel pannos lacerare vel cappucium extrahere percutere manus vel plorare quod audiatur vel aliquod corrotum facere de ipso mortuo vel mortua nisi ad domum vel ante domum in qua commorabatur dum viveret vel decesserit ad penam decem solidorum pro quolibet contrafaciente et

QUALITER MANUTENERE DEBEAT FOSSA COMUNIS. R[ubri]ca XXI

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat facere aliquod ingomoramentum vel aliquid proicere in strata inter murum et fossum novum comunis nec in fossis novo vel veteri dicti comunis aut inter ambos fossos et qui contrafecerit solvat bannum decem librarum denariorum pro qualibet vice et persona et ipsum ingomoramentum debeat elevare et resarcire omne et quicquid deguastaverit occasione ingomoramenti predicti et quod nulla persona audeat bannum dare in locis predictis personaliter tagliando vel incidendo spinas vel alia ligna nec herbas facere et qui contrafecerit solvat bannum decem solidorum pro qualibet vice et persona et quod nulla persona audeat vel presumat dare bannum in locis et fossis predictis cum aliquibus bestiis bovinis asininis caballinis mulinis caprinis et porcinis eundo stando et pasculando per loca predicta solvat bannum dominus bestiarum pro qualibet vice et bestia quinque solidos. Si vero aliquis bannum dederit in locis predictis cum bestiis pecudinis pasculando eundo et stando per loca predicta solvat bannum dominus bestiarum pro qualibet vice et bestia duodecim denarios et quilibet de predictis possit accusare et duplicetur cum iuramento et teneatur in secreto et potestas qui pro tempore fuerit possit de predictis inquirere contra delinquentes procedere per omnem modum et viam quibus melius poterit et repertos culpabiles punire et habeat dictus [illegible] per [illegible] eo quod ad manus camerarii comunis fuerit pervenit occasione predicta et

QUOD NULLUS FACIAT INGOMORAMENTUM IUXTA MUROS COMUNIS. R[ubri]ca XXI

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat facere vel fieri facere aliquam foveam vel aliquod aliud ingomoramentum in viis et iuxta murum comunis propter quod sive quem murum seu viis possit [illegible] extra murum comunis deguastarentur modo aliquo. Quod faciens dictam foveam vel ingomoramentum teneatur reactare dictum murum ad eas vias omnibus suis expensis ad petitionem potestatis et consilii dicti comunis et potestas sive [illegible] dicti comunis predicta executioni mandare teneatur

Ad penam ... comittentes predictas pro qualibet vice ... qui fuerit ...
vel plenarii ... non ... per ... potestatis sive eius vicarii et pro ...
dicti ... se aliquem modo predicto ... sufficiat probatio unius testis ...
cum quinque testibus et publica fama ... bandiatur ...

·D· PENA VENDENTIUM VEL EMENTIUM CUM FALSIS MENSURIS· Rubrica XXIIII·

Statuimus et ordinamus quod omnes mensure cum quibus venditur vel emitur aliquod genus bladi et
vini sint et esse debeant ad iustam mensuram iustam mensuram . Que mensure sint et esse
debeant sigillate sigillo communis dicte terre Montis ... in hoc modo scilicet quod mensure bladi sit sigillate cum
sigillo sive stampa ad modum ... insignita que ... apparata que stampa retineatur per
massarios communis et mensure vini vel debeant medium foglietta et medium foglietam cum sigillo plumbi
cum simili stampa parvula similiter modo ... cum quibus venditur et
emitur sint sigillate et stampate cum simili stampa communis et similiter modo pondus florenorum et aliarum
monetarum sit et esse debeant ad iustum pondus et modum . Floreni vero parvuli et omnes
alie monete magne et parve expendantur ad iustum et modum . . In modo et eius
districtu volumus et quod oleum vendatur cum mensuris consuetis dicto modo sint sigillate cum plumbo
ad modum stampe ut supra et predicte mensure et pondera semper debeant esse iusta et recta que mensure et
pondera sigillentur per potestatem seu vicarium dicti communis vel per ... ipsius et quilibet
qui fecerit sigillari cum sigillo plumbi pro quolibet sigillo solvat et mictat in cippo communis quatuor
denarios de sigillatura nihil accipiat sigillator et camerarius communis semper habere debeat de
dictis bullis plumbi ad sufficientiam expensis communis si quis autem contra fecerit in vendendo vel emendo
vinum bladum vel oleum cum mensuris non iustis et non sigillatis modo predicto solidos ... pro qua-
libet vice ... solidos ... facto. Et si quis contra fecerit in ponderando cum ponderibus
iustis et sigillatis vendendo vel emendo solidos ... pro qualibet vice quinque solidos ... facto
et potestas sive vicarius dicti communis teneatur et debeat supradictas ... mensuras omnium
... ... melius ... tabernariis ... omnes mensu-
ras ... semel ... ebdomada ... repertas culpabiles puniat secundum formam presentis statuti
... potestas sive vicarius fuerit negligens in premissis solidos ... pro qualibet vice qua
contra fecerit ... solidos. Maior sindicatus ... teneatur ... de ... ipsius
... facere ... semel
[illegible]
[illegible]
[illegible]

De modo et ordine vendendi carnes. Rubrica XXIV

Statuimus et ordinamus quod quicumque voluerit vendere carnes recentes ad minutum possit vendere ipsas in platea iuxta plateam communis et bar(?) pro illo pretio et secundum formam danda per consilium dicti communis. Volumus etiam quod omnes carnes recentes que vendantur in terra Montis sancti veniant nunc(?) in platea communis et occidantur et interficiantur super platea et colligantur ... bestie ... ita quod in platea nec alicuius faciant aliquam bruturam(?) inconvenientem et qui contra fecerit solvat bannum decem solidorum pro qualibet vice et persona. Volumus quod nulle carnes mortaticine possint mitti in terra Montis sancti causa vendendi sed vendantur extra portam terre predicte et qui contra fecerit solvat bannum pro qualibet vice et bestia quadraginta solidos et predictis non possit aliqua licentia concedi vel obtineri possit, tamen quilibet extra dictas portas possit vendere dictas carnes pro suo libito et voluntate.

Quod circha cinciorum vendatur modo infrascripto. Rubrica XXV

Statuimus et ordinamus quod in arengo dicti communis eligatur quidam syndicus qui syndicus sic electus iuratus et debeat vendere circam et questam cinciorum consuetam pro illo tempore quo dicto arengo videbitur et placebit hoc modo quod circa bandiatur in platea communis ac etiam in arengo diversis diebus et plus offerenti detur dummodo dictus syndicus dictam circam vendere non possit nisi prius deliberatum fuerit per arengum dicti communis et obtentum per duas partes hominum stantium in dicto arengo et si aliter fieret non valeat ullo modo.

Quod retinentes pecudes forenses in territorio Montis sancti solvant quinque florenos pro centinario. Rubrica XXVI

Statuimus et ordinamus quod omnes forenses retinentes pecudes in territorio Montis sancti teneantur et debeant et sint obligati solvere camerario communis Montis sancti quinque florenos monete ad rationem quadraginta bolonenorum pro quolibet floreno pro quolibet anno vel pro qualibet statione videlicet pro spatio sex vel septem vel octo mensium pro quolibet centenario ipsarum pecudum. Hominibus vero terre Montis sancti et omnibus et singulis de dicta terra et eius districtu et territorio non tamen omnibus et singulis de una domo et una familia sed omnibus simul habitantibus in una domo et in una familia et [illegible] communiter quod omnes pro uno reputantur videlicet uno patre familias liceat pro eorum usu et totius domus et familie sue retinere centum pecudes ... et lactantes una cum agnis et filiis et filiabus suis et toto fetu et [illegible] annorum

S. ... cxx...

pasculare et pasculantibus in toto districtu et territorio dicte terre Montis sancti sine aliquo pretio sine aliqua mercede et sine aliqua solutione pascui. Hoc addito quod retinentes certum pecudum supradictarum non possint eas coadunare cum alia persona in uno stabulo sub uno pastore aliarum aliarum pecudum sed debeant separatim et per se retinere easdem sub proprio pastore et in proprio stabulo. Contrafacientes vero teneantur solvere sicut forenses quinque florenos pro centinario ipsarum pecudum que solutio pro forensibus tamen intelligatur de pecudibus agnis matonibus et castronibus et de omnibus cuiuscumque generis utriusque sexus si non tamen essent natis in illo anno pro quibus nihil solvere teneatur qui matrem lactantem eius ubera sequuntur etc.

De pena retinentium capras. Rubrica XXVII

Hoc presens capitulum fuit sublatum per generale arengam manu mei ... notarii et ... :

Statuimus et ordinamus quod nulla persona de Monte sancto vel eius districtu audeat vel presumat in dicta terra vel eius districtu capras aliquas retinere ad penam viginti solidorum pro quolibet et qualibet capra et vice qua fuerit per aliquem quocumque modo contrafactum. Liceat tamen in villis Perugii et Retinarii ipsas capras in perpetuum retinere prout voluerint pro eorum libito et voluntate etc.

Qualiter cohoperiatur domus in terra Montis sancti. Rubrica XXVIII

Statuimus et ordinamus quod si aliquis recohoperire vel recohoperiri voluerit in totum vel in parte aliquam domum in terra Montis sancti debeat cohoperire ad cuppos vel ad manias et bene maltatas et terra et aliter non et qui contra fecerit aliter cohoperiendo solvat bannum centum solidorum pro quolibet et qualibet domo etc.

Quod levetur ingomoramentum supra domum alienam. Rubrica XXIX

Statuimus et ordinamus quod quicumque habet aliqua ligna seu ingomoramentum super domum muro vel casarenum alterius quibus impediretur aliquod edifitium vel elevando domum ipsius vel domini vel casarenj teneatur ipsa ligna seu ingomoramentum quandocumque ad petitionem eius cuius esset domus murus vel casarenum elevare ex toto et tollere ad penam ... solidorum bannum ... non in preiudicium cuius essent dicta ligna seu ingomoramentum etc.

Quod si quis fecerit viam malitiosam. Rubrica XXX

Statuimus et ordinamus quod si quis fecerit viam malitiosam per possessionem alterius solvat ... solidorum pro qualibet via qualibet et credatur sacramento accusatoris ... non sit familiaris dicti accusatoris que pena ... [illegible]

De vindemiis fiendis. R(ubri)ca XXXI.

Statuimus et ordinamus quod omnibus et singulis dicte terre Montis sancti [illegible] eius Comitatus territorij
et districtus et [illegible] habitatoribus liceat et sit a prima die lune mensis ottobris et
postea diebus sequentibus quandocumque vindemiare et vindemias [illegible] suis facere
et colligere omnes uvas et asportare in domibus suis quolibet anno sine pena [illegible] quod dicta,
dicta die prima lune mensis ottobris predicti quomodolibet occasione vindemiarum faciendarum,
nullo possit aliquis impediri ideo vindemiis neque pro eis molestari nec in judicio nec extra
nec a Potestate dicte terre vel eius vicario et eius curia nec ab alia persona quacumque et [illegible]

(In margin: vedi in fine a c. 79)

De modo et ordine vendendi vinum ad minutum. R(ubri)ca XXXII.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat vinum vendere ad minutum
in terra Montis sancti et eius districtu sine licentia et apodissa potestatis dicti Comunis vel eius vicarij
in qua contineatur pretium ipsius vinj quod deliberatum est in Consilio dicti Comunis que apodissa
debeat poni et affigi in vegete carrato sive vaso illius vinj quod venditur vel vendere
voluerit et habeat et habere debeat vendens vinum predictum in eius taberna petittum medium
petittum foglietta et media foglietta iustas et sigillatas sigillo dicti Comunis et qui contra fecerit in
vendendo vinum sine apodissa predicta solvat: bannum pro qualibet vice qua contra fecerit viginti
solidorum et si aliquis contra fecerit in non retinendo dictas mensuras et qualibet ipsarum dicto modo solvat
bannum pro qualibet vice et mensura quinque solidorum et quod nullus possit in una domo sive taber=
=na vendere nisi de uno vino tantum et de uno vegete vel vase et qui contra fecerit solvat bannum
pro qualibet vice quadraginta solidorum et quilibet de predictis possit denumptiare et accusare et te=
=neatur in credenza et [illegible] predictos vendentes vinum [illegible] forma predicta teneatur et debeant
dictas mensuras [illegible] ad vendendum duorum solidorum pro quolibet et qualibet vice qua contra fecerit
fuerit et quilibet possit denumptiare [illegible] et eius nomen teneatur secretum. Et insuper volu=
=mus et ordinamus quod nullus possit vel debeat in terra Montis sancti [illegible] incipere [illegible] vendere
aliquod vinum emptum vel quod [illegible] ab aliquo [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec
aliquis de dicta terra vel [illegible] [illegible] [illegible] terra vendiderit [illegible] vinum quod [illegible]
de vinea sua propria vel de qua [illegible] [illegible] ad laboritium et potestas dicti Comunis predicti
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] denegare et tradere apodissam [illegible] petenti, et [illegible] vendere vinum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vinum vel ipsum emerit et
[illegible] emptum ipsum [illegible] [illegible] [illegible] apodissam [illegible] possit nec debeat [illegible] [illegible]

Apodissa dar nec licentia concedere donec aliquis vendiderit vinum suum ut predicitur et si
aliquis contra fecerit in vendendo vinum emptum contra formam et ordinem supradictos solvat bannum pro
qualibet vice qua contra fecerit centum soldorum. Et potestas qui concesserit licentiam vel dederit apodissam
contra formam presentis statuti pena simili puniatur et ipsa licentia concessa et apodissa non teneat
ullo modo et potestas qui pro tempore fuerit possit et teneatur et debeat in predictis et quolibet predictorum
in presenti capitulo contentorum summarie procedere et punire. Et quod vicarius teneatur et
debeat pena quadraginta soldorum ad minus semel in suo tempore suo memorare et recordare
omnes tabernas et vendentes vinum oleum salem et carnes et alias res ad minutum et diligenter
videre mensuras ipsorum cum quibus vendunt et pondera si sunt iusta et sigillata secundum formam
et affectum quod fiet per consilium dicti comunis et predicta teneatur executioni mandare ad petitio=
=nem cuiuslibet petentis.

De pena capientium columbos. Rubrica xxxiiii.

Siquis ceperit vel interfecerit columbos cum archiburio vel aliqua alia maccina vel instrumento
incidat in penam quadraginta soldorum pro quolibet columbo et procedatur contra transgressores per potestatem
dicte terre per inquisitionem et per accusam et credatur accusatori cum uno teste ac etiam possint trans=
=gressores ut supra puniri per offitiales bannorum datorum per iunctionem et similiter in predictis puniantur
venatores qui reperti fuerint tendere retia et laqueos columbis.

Finis quinti et ultimi libri
et laus deo amen

Contra [illegible]

56v

Infrascripta est copia cuius supplicationis cum rescripto obtent(a) a
mag(nifi)co consilio sp(ectabi)lium d(omi)norum antianorum Gibellinum ad primos potentis terre medicis s.
cum suo proprio originali de verbo ad verbum copiatam et talis est videlicet

Molto Mag(nifi)ci SS. et honorati consiglieri La universita et homini della
vostra terra di modesanto humili figlioli et subditi di VV. SS. magnifiche
esponeno nel odierno consiglio che havendo essi per la publica utilita alli
xi de aprile del presente anno 1563 nella loro gratia havenga ottenuto per
solenne decreto per mano de ser Gioanni campano a quel tempo loro [illegible]
e confirmatore per li magnifici SS. de quel tempo, che quelli sono soliti andar
alle [illegible] sop(ra) 25 anni possano e vogliano andarvi overo restarsene al loro
beneplacito e che sotto a detti 25 anni a misura di detta terra overo suo
territorio sotto qual si voglia quesito colore o pretesto sia licito ne manco possano
overo possa andar a dette [illegible] ne per padrone ne per garzone sotto pena
di cento scudi per ciascheduno che contravenesse et per ciascheduna volta
d'applicarsi alla magnifica Corte di [illegible] la mita et l'altra mita al comune
de detta terra, et al essecutore per egual parte al quale de [illegible] piacia per la verita
del fatto haver relatione et per che la intention loro non fu mai di fare
decreto che quelli non vi erano andati almeno per 25 anni non vi potessero andar
ma si bene che quelli che al hora erano soliti d'andarvi o maggiori d'anni
25 vi potessero andar e che li minori de 25 anni ancora che vi fossero andati
altre volte non fosse licito in modo alcuno andarvi, et trovandose altramente
stato per che el consultore sia stato male inteso o, non habbia saputo esprimere
bene la sua intentione supplicano le SS. VV. MM. che li piacia dechiarare
che detta reformanza s'intenda che quelli che non fossero maggiori di 25 anni
et soliti de andarvi non possano in modo alcuno andarvi et che li minori de
detti 25 anni a qual tempo che detta reformanza fu fatta non possano andarvi
se che dopo havessero passati detti 25 anni et che detta reformanza nel altre
cose habbia la sua forza et si osservi inviolabilmente non obstante qual si
voglia cosa in contrario, il che quantunque loro paia ragionevole nondimeno
reporteranno da VV. SS. MM. a gratia singulare le quale nostro S. Iddio conservi
felicissime. Attentis narratis audito [illegible] consilij concedat decreto con
gratia petita [illegible] et sic intelligatur confirmatam aliis in contrarium non
obstantibus — datum [illegible] sub die xiij decembris 1563

BĀDIMĒTA GENERALIA MAGNIFICE CIVITATIS SPOLETI CONTRA RECEPTANTES EXBANDITOS

Essendo per altri bandi ordinato per ordine del gnale Cōsiglio che nisciuna persona delli loghi del dominio della nostra Citta recepti alcuno bandito o Cōdēnato et Rebello de N. S.re et de dicta Citta et mino gli dia da magnar ne bever ne qual si voglia subsidio sotto pene che In detti bandi si contengono quali per Il pnte se Intendano esser Cōservati Per tanto volendo per lo advenir nisciuno de cio possa pretender Ignorātia li Mag.ci S.ri li S.ri priori del populo della Mag.ca Citta de Spoleti prefata et per ordine ancho del gnale Cōsiglio se cōmanda et prohibisce In la nostra Terra de Mōte scō. scō Iohānj e sano o Montecasir che nisciuno ardisca ne presume sotto qual si voglia quesito Color darj recepto bever magna=re o in qual si voglia mō subsidio. A banditj cōdēnatj et Ribelli de S. S.ta et de essa citta de qual si voglia sorte o cōditionē tanto Cittadinj como Contadinj districtuali Come anche forastierj de qual si voglia loco sotto pena alla pena de Vinticinq̄ scutj doro per ciascuno mancasse, o facesse quel che de sopra se cōtiene et altre pene secōdo che la Clementina se cōtengono Et le Communita officiali et Podesta siano obligati dal banditj Cōdēnatj, o, Ribelli capitādonj In detti lochi pigliarli et darli In mano della Corta de Spoletj et alli priorj che serranno per li tempi sotto pena Circa alle Corta de perdita de tutti suj privilegij et altre pene ad Arbitrio del gnale Cōsiglio quanto al podesta o officiale de perdita del suo salario et anche lu offitio et nō possendoli pigliar siano obligati subito farlo Intender alli prefatj Mag.ci S.ri che serranno per li tempi &

ALIA BANDA SUPER PREMISSIS

Al nome de Iddio Amē Anchora che per altri bandi sotto Il decimo terzo de Aprile 1539 per ordine del gnale Consiglio della Mag.ca Citta de Spol.to sia stato provisto Contra li recepta=turj de bānitj o Ribelli de N. S.re et Mag.ca Citta de Spoleto Nō dimeno per qualche ragio=nevoli effectj et ad fine che essi serra trovato delinquente nō possa allegar alcuna ex=cusationē Cōfirmando et approbando li medesimj bandi per tal Causa mandatj et penē che in essi si cōtengono nō preiudicando In modo alcuno se per Il passato alcuno fusse contravenuto Ma reservandone la actionē gnale de essi provveder Como la ragione permette desiderosi che per quanto se specta alla nostra Corta In lj lochi subiectj al dominio de questa Citta se mina Iustamente et che nō siano receptaculi de banditj et altri facinorose persone

Per tanto li mag.ci S.ri li S.ri priori del populo della mag.ca Citta de Spoliti per ordine et decreto del generale consiglio de essa prohibiscono vietano et commandano che non sia persona alcuna de qual si voglia stato grado, o, conditione si voglia essa et de qual si voglia modo de consanguinita affinita overo attinentia et cõniuntione ardisca ne presumi In le terre et castella che sono sotto Il dominio della detta mag.ca Citta come sono predicti S.ti Josarij et Jano et ne delli ... praticare, o, in alcuno altro modo dare recepto magnare bevere ad Iuto subsidio favore et come si voglia subvenire anchi sotto colore che vendite, o, che ogni altro contrario i loro case posses=
=sione A banditi et condennati In pena capitale, o, rebellione Jorrito dello stato ecclesiastico quomodo et da qual si voglia altro loco et del dominio et stato de Camerino et Ancora che sia cittadino cotadino, o, destrectuale de essa citta et In qual si voglia modo con essi co=
=versare scrivere ne fare scrivere sotto le pene et condennationi che sono tenuti ipsi banditi et Ribelli et condennati et piu et mino considerata la qualita delle persone et delli casi secondo lo arbitrio de loro signorie mag.ce et generale consiglio et se serra Citta sotto pena de ducati quattro cento et piu et meno ad arbitrio de loro M. S. da applicarse alla Camera della Citta de Spoliti dechiarando che qualuncha havera notitia della Contraventione del presente Bando incorrera in la predetta pena pecuniaria In caso che infra doi giorni dalli di della con=
=travent. non ne darra notitia et piena informatione alle loro S. M. et de piu se fa Intendere ad ogniuno che appalesando li detti contravenitori et non vorra essere nominato serra tenuto secreto gli serra usa=
=ta honorevole cortesia et se oltre gli detti adavisi opera con effecto che delli homicidij banditi Rebelli et condennati, o, alcuni de loro venghi in le mane et forze della corte serra gratificato della sesta parte de beni confiscati del predetto che fosse preso notificando che senza altro adviso vessi ... Il barigello del mag.co S.re loco tenente che In ciò li podesta delli detti locis serranno negligenti, a procedere et farne rigorosa ... ... de=
=chiaratione serranno et stanno privati del loro offitio et perdranno Il loro salario et non se sara in tali casi alcuno respecto et ogniuno se guardi dalla mala ventura In quorum fidem et ... Spoleti ex nostro Populari Palatio die ... maij 1542 et omisso sigillo

... Consilij ...

ALIA BANDA MAGNIFICE CIVITATIS SPOLETI

Al nome de Iddio Amen. [illegible] De ordine del generale Consiglio della Mag.ca Citta de Spoleto
sia stato expressamente prohibito alle terre e castella del dominio de dicta Citta lo receptar
Banditi e condennati de detta Citta e suo territorio e ancora delli altri lochi suggetti e non
suggetti alla sede apostolica e sopra cio siano facti e mandati bandi in detti lochi si come
appariscono [struck: [illegible]] la Cancellaria de detta Citta per maior cautela de novo se ordina
e confermano detti bandi. A cautela che nisciuno possa pretendere ignorantia e di novo per il presente
Bando li Mag.ci S.ri del populo della detta citta de ordine et decreto del generale consiglio
ordinano e comandano che nisciuna persona come de sopra ancorche fusse padre figliolo fratello
e in quale se voglia grado congiunto parente o attinente ardisca ne presuma in alcun modo
e sotto alcuno quesito color nelle loro case ville e possessioni o qualsivoglia altro loco dare
recepto, con per qualsivoglia breve spatio de tempo bevere magnare da dormire ne dare ad niuno
subsidio consiglio favore, o altra subventione con sotto color de cohabitatione comporre simili
ne parlare, o praticare sotto color de beni officij e usare alcuno acto, o termine sotto
pena e alla pena de ducento scudi d'oro da applicarsi ipso facto alla Camera della
detta Mag.ca Citta per ciascheduno et ciascheduna volta. Anchora chel se trova
Bandito, o condennato, o rebelle sera veduto publicamente o occultamente intrare in
qualsivoglia loco subiecto al dominio de detta Mag.ca Citta sia tenuta la Comunita
de quel loco sotto le medesime pene expresse de sopra nel presente capitolo a requisitione de qual
si voglia officiale e ministro de Iustitia pigliarlo e darlo in mano della corte et se
essi banditi condennati homicidi, o rebelli come de sopra se mettessero in defesa sia licito
a tutti de offendereli e ammazzarli con atendimento sine e [illegible] pena alcuna
e lo officiale del loco sia tenuto sotto la pena de XXV scudi de pigliarli o usar
le sue diligentie non facendo et contra tali delinquenti se procedera con ogni rigore
de [illegible] e informatione inquisitione sive accusa o ogni meglior modo [illegible]
In quorum fidem [illegible] Dat. Spoleti in nostro populari Palatio. Die XIIJ [illegible]
con nostro sigillo
Anelo Canc.

58v

Primae causae debent cognosci a potestate, tam in civili quam in criminali;

Decretū q prime cāe cognoscant per iudicē ord.m motis sancti

In dei nōie amē. Anno dñi Mill.mo quing.mo quinquag.mo tertio indictione undecima die uero secunda mensis iulij pont.s s.mi dñi N. D. Iulij diuina prouidētia pp. iij anno 4.o Congregato et coadunato in sala magna pp̄tris palatij sp.ni ad sonū campane et prout moris est, consilio populi ciuitatis sp.ti pro aliquib. negotijs cōis peractōn ... p M. D. priōis in dcō consilio facte nōnulle proposite quoz plurib. hic omissis inter alias fuit et facta proposita sup capitlis productis in dicto consilio p bagtum mathei ioannē sanctis et franciscū marinangli ōres et nuties ad dcm consiliū destinatj a cōe terre motissācti quoz quidē caplorz tenor talis est v3. Memoriale a uoi ambassatori Imprimis se parli delle prime cāe tanto ciuili quanto criminali se debbiano cognoscer p il nostro podesta omissis alijs capitlis de uoluntate extrahi facientis etc. fuit tandē sup premissis petitū salubriter consuli etc. et ideo super primo cap.o supradcto etc. M.cus et excellens dns saluator guelfus unus ex cōsiliarijs in dcō consilio existen. consuluit sub istis uerbis v3 quod in omnibus et per omnia sit concessū et confirmatū id quod alias obtinuerut et secundū eoz statuta sine preiudicio quinq. artium reseruat. p.te coitatis sp.ti quod dictū et consultū misso solito partito in dicto consilio decretū est unā uoce et nemine dium penitus discrepante etc.

Et quia ego christophorus leoncillus de sp.to p.cus ap.lca auct.e not.s et iudex ordinarius et not.s in off.o archiuij Ro. Cu. descriptus de premissis rogatus fui in locū dñi bernardini leoncilli canc.ri M.ce coitatis sp.ti ideo hoc pūs instrū scripsi publicaui omisso hic signo notl. etc. Registratū p me eundem p.sicū de sp.to ... exord. archiu.

In Dei noīe Amē, Anno Dñi nri Yhu Xpi Millio quingētesimo quinquagmo sexto Indictioē xiiija
die vero vigma sexta mens Aprilis Pontus Smi In Xro pris et D. N. Dñi Pauli divina pvidentia pp iiij Anno pmo
Publica gnalisq Arengha cois et hoium Terr' Montis Sti Mij et Dioc Magce Civitas Spli In valido
et sufficienti numero Congregata et coadunata In sala magna Palatij cois dicti Terr' Ubi pro
quibuscumq negocijs dicti cois pertractan' congregari solet, de comissione et ordine gnalis consilij
dicti Terr', et ad mandatu Egregij Viri Jo: Bapte Marinij Moderni Defensoris eiusd Terr' per petrum
Mer.d pubcum bayum et precone dicti cois Banita et preconizata more et loco solitis, et ad sonum
campan' ut moris est, In eadem Arengha Ego Dictus Vics Vic. et notus Infrus de voluntate
et comissione prefati Defensoris feci Infras propositas videlz et obtentus In gnali concilio vz
Imprimis super evidenti Utilitate dicti cois, q unicuiq consuler' liceat et omissis alijs ppositis
subsequentibus, sequitur; super quibus omnibus premissis petiuit fuit salubri Consilio &.
Prudens Vir Magr Sinibaldus Dñici Unus In dca Arengha ecois, surgens et ad solitu consu-
lendi Rostru Accedens, Aio Recte consulen', facta prius divini numinis Invocatione, dixit
et consuluit prout Infra vz, super pra proposita de evidenti Utilitate dixit et consuluit
q Imposteru pro quibuscumq necessitatibus et occurrentijs dicti cois non possit quovis mo vel
pretextu per gnale Conciliu dicti Terr', minusq per aliquos hoies ab ipo Concilio deputan' Im-
poni aliqua colla seu Datia extraordinaria, et q oes colle predce extraordinarie debeat
tm Imponi et deliberari In gnali Arengha dicti Terr' et alr Imposita non valeat nec exigi
possint vel debeat, Item q decetero futuri pro tpre Ratiocinatores deputandi ad faciend.
Computa Camerarijs pro tpre existentibus, debeant In fine cuiuslibet extractus collectam calculatam descr-
iber' et extractu facer' de omnibus et singlis Debitoribus dicte Colle, ut premittitur exact et exhonorati,
Item q pns Defensor debeat procurar' ut fiat Unus liber speculi sive extractus In quo scribi et
annotari debeant oes et singli Debitores collectar quarumcumq hactenus Imponen', ad quem libru
speculi habeat recursus, eidemq fides plenaria adhibeat' et stari debeat ac si esset originalis liber
et extractus cuiuslibet colle predicte Imponen', Item q nemo q Imposteru assereret se ex quavis causa
vel occone Creditore dicti cois possit aliquid consequi perciper' vel hre a dco coi de asserto eius credito
nec ei In aliquo quicq excomputari, nisi de pnso credito appareret In libro Creditoru et Debitoru cois
et q Defensores qui pro tpre contraxerint aliqua debita pro dco coi, debeant ea describi facer' et curar'
in effectu In dco libro stantiamentor creditoru et debitor eiusd cois per Dños Potestates seu Vics
pro tpre existentes, sub pena quatuor scutos aplican' coi et curie dicti Terr' equis portionibus pro quolibet In
faciens et qualibet vice, desupq obtineant lre confirmatione a Magcis Dñis Prioribus prefate Magce
Civitatis Spli pro maiori Robor' et perpetua observantia pntis Reformationis.
In cuius consilij reformatione misso solito partito ad bussulas et fabas de comissione pt. Defensoris
dalisq et recollis fabis per petru bayum pntum et per me Vicm et notum bn numeratis ut moris est
victu et obtentu fuit per fab. nro nonaginta duas reperti In bussula Albe de sic tenuam consulen
confirman' et approban', duabus tm fab. repertis In contrariu non obstan', omnibus et
pluribus alijs consultationibus subsequentibus. In quorum omnium et singlor fidem et
... premissor, Idem ego Vics pub.s utraq auctate notus Spoletan', et nunc Vic. ...

59v

dicti Terr et cancell. Antedictus pns publicu Instrum exinde Confeci subscripsi et publicavi signoq et noie consuetis signavi rogatus.

Signum mei Tidei notarij predicti

Quod quidem preinsertu Reformationu publicu Instrum In folio cart bombacin per me notariu et Vic. antedictum scriptu et publicatu, et per supradictum Defensore In capsa magna scripturar dicti cois repositu et reconditu, fuit per Mag.cos Dnos Priores et Concilium prefate Mag.ce civitatis Spoleti confirmatu et approbatu huiusmoi sub tenore vz.

Priores Populi
Civitatis Spoleti.

Preinserta Decreta seu Reformationes gnalis Arenghe Terre nre Montis Sti Coram Nobis exhibita, et In gnali consilio lecta, ex Decreto dicti Consilij et auctate qua fungimur In premissis Confirmamus et approbamus, et Inviolabiliter ab omnibus observarj mandamus, Contrariis non obstan. quibuscumq. Dat. Spoleti ex nro popularj Palatio Die xiiij Junij M. D. lvj.

omisso sigillo

B. Leoncill. Canc.

In dei Noie amen Anno a Nativitate dni Mill.o quingen.o quinquag.mo quarto Indictione duo decima seden. Iulio Tertio pon. max. die vero prima Iulij

Pub.ca et generali arengha universitatis et hominum Terr. Mōtis S.ti domini ... in populari palatio ac in sufficienti et valido numero sono campan. et banimento solitis et consuetis premissis congregata convocata et cohadunata in qua ex ordine consilij et de commissione ... arenghe dicte Terr. defensores inter alia fuit ppositu An videatur revocar. exemptiones concessas hominibus ... super qua quidem ppositione

Exurgens vir Acchilles Fran.ci ascendens solitu consulen. locum dixit et consuluit quod dicta pnts Arenghe sit et intelligantur revocate et ex nunc revocentur et ... astringantur ad solutionem collecte et aliarum impositionum quibuscumque personis et alijs solvere solitis ... et observentur ... reformatum fuit ... fabas ... repertis in bussula alba ... quatuor in contrarium repertis non obstan.

Et ego Benedictus ... de ... publ. utraque auct. not. et ... interfui ... scripsi et pub.ta apposui insigne ... loco sigilli ... Felici...

Priores populi & civitatis Spoleti

Retroscriptam Reformantiam coram nobis in pleno consilio exhibitam et publicatam sub die XV Iulij instantis anni anno quo fungemur et vigore decreti dicti consilij habito et consilio advocati communis dummodo contra eccl(esi)asticam libertatem et iura communis Spoleti non tendat tenore presentium confirmamus et approbamus contrarijs non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem ad hanc est(?) ex nostro populari palatio die XXIJ Augusti M. D. LIIIJ

Loco sigilli

B. Leoncillus can(cellarius)

die XV Iulij 1554

Io. cancellarius

60v

Stabat Mater dolorosa Juxta crucem lacrimosa d[um] pendebat f[ilius]

Stabat mater dolorosa Juxta crucem lachrimosa dum pendebat filius

Stabat Mater lacrimosa iuxta crucem dolorosa dum pendebat filius

Copia litterarum Ill. dnorum Priorum Comunitatis Spoleti super [illegible]

Al spectab. nro car.mo il Podestà della nra Terra di [illegible]

Spett.le nro car.mo Concedendo [illegible] mandati [illegible] Ill. Consiglio a noi [illegible] A [illegible] per ottenere [illegible] potere come [illegible] vendere [illegible] detto [illegible] et [illegible] parso [illegible] espediente all' Mag.co Consiglio concederli questa gratia et dar licentia alla detta [illegible] di potere [illegible] e [illegible] detto [illegible] pregiuditio [illegible] solito [illegible] nella nra [illegible] con conditione che quel tale [illegible] glio Cond.re [illegible] esecutione tale [illegible] venti scudi d'applicarsi alla [illegible] della nra [illegible] senza [illegible] dallo Arengo Generale di Cotesta Terra et [illegible] dall Ill. Conseglio nro e da noi [illegible] farete dunque [illegible] et così permetterete [illegible] seguito [illegible] Registrando questa nra nel Volume delli Statuti di Co[illegible] [illegible] sano di Spoleti li 19 di 9bre 1583

Vostri [illegible] Priori di Spoleto

Suprascripte litterae [illegible] per me Augustinum [illegible] de Spoleto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die sub die 25 mensis [illegible] 1583 in [illegible] [illegible]

Aug. [illegible] qui [illegible]

Li Priori del Popolo della Città di Spoleti

Havendo il mag.co e gen.l Consiglio de la mag.ca Città di Spoleti ordinato che se riveghino e publichino da nuovo li bandi qui sotto notati, e che se faccino ancora li altri novamente deliberati p[er] vigore della bolla di S. S.tà per tutti li luoghi del distretto, e ne quali altri spetta il governo, e però volendo eseguire tal ordine ordiniamo e comandiamo alli podestà et offitiali de detti luoghi che subito debbiano farli publicare de parola in parola p[er] li luoghi soliti de lor Castelli, et anco registrare et annotare quelli nel volume de loro statuti, acciò che mai se ne possa pretendere ignoranza, e ciò fatto rimandarceli con la fede autentica che siano stati banditi e publicati, e non manchino de ciò p[er] quanto stimano la gratia de la Città, et anco de pigliar sopra de se un Carico de tanta importantia et [illegible]

Il tenor delli bandi è questo che seguita

In Nome de Dio amen, Avenga che dovendo del gral Consiglio della mag.ca Città di Sp.ti sia stato espressamente prohibito alle terre e Castella della Città lo recettare banditi e Cond.ti de d.a Città e suo territorio, et ancora de ll'altri luoghi si come appariscano in la Cam.a di d.a città p[er] maggior cautela di nuovo s'ordina e confermano detti bandi a causa nissuno possa allegar ignorantia, e da nuovo p[er] il pre[sente] bando li mag.ci S.ri Priori del p[o]p[o]lo de detta Città p[er] ordine e decreto del general Consiglio ordinamo e comandamo che nissuna persona come de sopra, ancor che fusse padre, figliuolo fratello et [illegible] qual se voglia grado congiunto parente et affine ardisca ne presumi in alcun mo[do] e sotto alcuno quesito colore, nelle loro Case ville o possess.ni o qualsivoglia altro luogo dar ricetto et p[er] qualsivoglia breve spatio di tempo, bere magnare dar dormire ne dare agiuto sossidio Consiglio favore o altro simile ne prestare ne praticare sotto Colore di bene effetti, et usare alcuno atto o ter.mine sotto pena et alla pena di ducento scudi d'oro da applicarsi ipso facto alla Cam.a della mag.ca Città di Spoleti per ciascheduno contravveniente [illegible]

Ricordiamo et sotto Colore de Contratti di vendere comprare

Et ancora che se alcuno bandito o Cond.to o ribello fusse andato palesamente o occultamente [illegible] in qualsivoglia luogo soggetto al dominio della detta Città sia tenuta a [illegible] et [illegible]

sotto le medesime pene espresse de sop.a nel precedente Capito a richiesta
di qual si vogli offitiale et ministro de giustitia pigliarlo, e darlo in mano
della Corte, e se essi banditi Cond.ti homicida e rebelli come de sop.a se ma[illegible]
trasseno in defesa, sia licito a ditti de offenderli et amazzarli et a [illegible]
senza incorrerne in pena alcuna, e l'offitiale del luogo sia tenuto sotto la
pena de vinticinq scudi, de pigliarli et usar la sua diligentia, notifi-
cando esse contra tal delinquente se procedera con ogni rigore, e via de
denuntia de informatione inquisitione inventione accusa et in ogni mi-
glior mo et via sumaria, et in fede ec. Dat. nel sop.ta palazzo el di
[illegible] de marzo 1560. Omisso sigillo loco cuius +.

[illegible] Al nome del omipotente dio am. Essendosi p ordine de S.ri soprenoj publi[illegible]
p li luoghi p.ci de la mag.ca citta de sp.to la bolla del s.mo s.r nro Pio papa iiij
novamente fatta et data sotto il dj sei del mese de gen.o 1561 contra tutti
homicidia et Capital.te Cond.ti et altre simili psone facinorose, et volendo
il mag.co et gnal Consiglio de la medesima citta con la solita obedientia
provedere che detta bolla e tenor d'essa se osservj, inviolabil.te per l'univ-
ersita et homini de le Castella et luoghi del suo dominio p nelli quali spetta
a loro il governo imperio p parere delli mag.ci S.ri prioj del p.nte della
prefata mag.ca Citta et p ordine et decreto del su detto mag.co Consiglio
et numero sopra cio deputato p il p.nte p.co bano se dechiara a notitia
de ciascuno de dj luoghi del dominio d'essa citta d.a bolla impressa
et affissa nella Canc.ria della mag.ca Corte di detta Citta de sp.to che ni-
siuno tanto universita come qual se vogha psona particolare ardisca
ne psuma recettare tenere o dare agiuto conseglio over favore tacit-
amente o expressamente directo over indirectamente homicida banniti
rebelli o forusciti o p qualunq delitto in pena Capitale Cond.ti [illegible]
assasini far pace, violatori de tregue, e paci, overo quelli che per se
stessi se fanno ragione contra altrui, ne in mo alcuno contravenire
alla detta bolla, sotto le pene che se contengono in essa La quale
e notificationi e publicationi fatte in detti luoghi del stato nel [illegible]

deve esser notificata e che ciascuno sia tenuto e debbia osservarla notificandoli che
se procederà contra tutti li contravenitori senza rispetto alcuno, e con quel rigor
che se ricerca in simil caso, volendo che detta bolla se habbia per expressa et
notificata nò altrimente che se nel presente bando da parola in parola fusse
registrata e bandita. Et in fede etc. Dat. in Spoleto nel nostro palazzo alli
14 de Febr. 1561. Omisso sigillo loco cuius + Tiberio Cyclonio Canc.^o

Copia litterarum Mag.^{corum} D. priorum super extraditione potestatis

Alli Spett.^{li} mi Char.^{mi} il Defensor e Conseglieri della ma terra de monte santo
Col solito sigillo.

Spett.^{li} mi Char.^{mi} Per ordine e decreto del quale consegli se commettemo che la
prima domenica dopo la venuta de questa debbiate cavare il successor al presente vostro
potestà, e il avvenire volemo siate obligati la prima domenica dopo l'entrata di
ciascuno potestà cavare il successore senza alcuna intermissione et accio restare
meglio a memoria questo decreto volemo farlo scrivere nel vostro statuto per ho
che lo mandarete alla prima occasione accio il nostro Canc.^o nel possi scri-
vere, e di tanto nò mancate per quanto havete cara la gratia nostra
e state sani. Spoleti il dì 4 de Febr. 1562.

Li priori del popolo
della città de Spoleti

Supra vir de milit.

In Dei nomine amen. Anno domini nostri Iesu Christi ab eius salutifera nativitate millesimo quingentesimo
sexagesimo tertio, indictione sexta, die vero vigesima quinta Ian.^{rii}, pont. S.^{mi} in Christo patris
et domini nostri domini Pii divina providentia papae quarti anno eius quarto etc.

Publica generalis arengha comunis et hominum terrae montis Sancti divisi ut dicitur [illegible]
et sufficienti numero congregata et coadunata in sala magna palatii dictae terrae
ubi et quibus negotia dicti comunis pertractantur congregari solet de commissione et ordine [illegible]
consilii dictae terrae et ad mandatum egregii viri Maximiani Pandulfi moderni [illegible]
eiusdem terrae, precedente publicum banno et preconem dicti comunis bandita et pronuntiata more [illegible]
solitis et ad sonum campane Leonis et Incaretae? Arengha [illegible] Campanarii [illegible]
publico spoletani dictae terrae potestas de voluntate et comitis [illegible] [illegible] fecit [illegible]
positas, Secundas quod unicuique liceat arengare et consulere super providentis [illegible]
comunis omnia prima res super quibus omnibus premissis petitum fuit salubriter consuli [illegible]

Egregius vir ser Fabritius Sestorens? unus ex dictis hominibus dictae terrae [illegible]
sancti [illegible] accedens divinoque numine implorato [illegible]
proposito quod pro augmento militiae quod infesto [illegible]

62v

tenore banditi et locis solitis per publicum bay.m ut quod nemini liceat [illegible] a
festo omnium sanctorum usque ad festum sancte lucie accedere ad aliquam vineam que
fuerit a decem milliaribus intra a terra meridiani neque intrare seu ad eas accedere
asportare neque asportari facere sub pena decem solidorum communi meridiani exequenda
et accusatori qui habeat secretus et ei in solidum credatur et quod [illegible]
et quod [illegible] habeat sub pena duorum solidorum [illegible] a [illegible]
personis [illegible]. Quod dictum [illegible] adbussulas et palluctas
de con.ne [illegible] datis et recollectis factis per loco [illegible] publicum [illegible]
[illegible] me [illegible] bene numeratis [illegible] et obtenta fuit [illegible] fabas n.o 57 in
pussula alba del sic [illegible] fabis 31 [illegible] in bussula nigra del no, de
quibus omnibus et singulis [illegible] ego Joes Campana
[illegible] spoletanus et [illegible] publicum instrumentum [illegible]
[illegible] et publicavi signumque meum apposui [illegible] rogatus et requisitus
omisso signo Ioes campanus

Priores Populi spoleti
Civitatis

Prainserta reformatione de more coram nobis exhibita tanquam iusta et rationabili
[illegible] quam [illegible] confirmamus et approbamus et inviolabiliter
observari mandamus contrariis non obstantibus quibuscumque in quorum fidem dat.
spoleti et [illegible] palatii die 19 aprilis 1563

omisso sigillo Ber.s Leonellus Cancell.

Registrata per me [illegible] publicum [illegible] et [illegible]
et [illegible] ex suo proprio originali etc.

Die 8 9bris 1563

[illegible] publicus bay. [illegible] in [illegible] sancti [illegible]
[illegible] et locis solitis et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] reformatione contenta etc.

palombi 63

Copia

Al nome d'Iddio

Desiderando li molto mag.ci et Ill.ri sig.ri del Popolo della Mag.ca città di Spoleti provedere al grave danno, che fanno alchuni della terra di Montesanto Dominio della detta Città alle Palombari della suddetta terra et suo territ.o Ammazzando di quelle con Archibugi Balestre overo quelle pigliando con lacci et altri modi in grave danno delli Patroni di detti Palombari Per presente publ.o bando da valere perpetuam, et per decreto solenne del gnal Consiglio di detta Città ordinano et espressam. commandano che non sia alcuna persona di detta

Palombe

terra et suo contado habbi ardire in qualsivoglia modo o quesito colore tirare con schioppi o con balestre à Palombi di palombari ne quelle in qualsivoglia modo ammazzare et con qualsivoglia laccio o altro modo insolito overo insolito pigliare sotto pena cioè pena di Venti fiorini d.o per ciascuno et ciascuna volta se contravenirà d'applicarse per la mità alla Mag.ca Città di Spoleti et per l'altra mità alla Com.tà di detta terra et all'esecutore overo accusatore per egual parte, al quale si crederà con un testim.o degno di fede

Volendo che li Poti saranno per li tempi possano procedere con li transgressori per inventione accusa et in ogni altro m.do megliore. In fede de che ci siamo sottoscritti nel Popular Palazzo il dì xxiiij di Xbre 1563

Berard.o Leoncilli Canc.re

loco sigill.

Die 13 aug. 1578 producta [illegible]

Die 6 Jan. 1564 [illegible] Publ. [illegible]

In dei nomine Amen. Anno domini Millesimo quingentesimo sexagesimo tertio Inditione
sexta die vero vigesima prima obris pontificatus sanctissimi in Christo patris
et domini nostri domini Pij divina providentia pape quarti anno quarto

Publico ac generali consilio communitatis et hominum terre montis sancti congregato
et coadunato in palatio solite residentie mei potestatis de commissione
et mandato Amorosi pasqualis defensoris et locum tenentis publicum baiulum
eiusdem terre hic presente hodie requisito more solito et consueto ad
sonum campane ut in valido et sufficienti numero in quo quidem
consilio Ego petrus [illegible] notarius publicus propositus ad presens dicti
consilij de commissione et voluntate predicti defensoris feci
infrascriptas proposita videlicet

Si placeat presenti consilio aliquam provisionem facere quod capre in
dicta terra et territorio montis sancti retineantur et ne ab aliquo potestate seu
officiale in futurus retentores earundem molestentur

Laurentius domini di dicta terra unus ex dictis consiliarius surgens et
invocato divino numine dixit et consuluit super dicta proposita
ad audita presentis consilij omnibus de terra montis sancti et eius territorio liceat
retinere decem capras dumtaxat licite Et in isto numero decem
caprarum non intelligantur fetus unius anni, Et si aliquis terrigena dicte
terre montis sancti quaudocumque velllet retinere ultra predictum numerum
decem caprarum possit et liceat dummodo non debeat pascular nisi baston[?]
in strada confinia videlicet   La villa dello Renaro non possa passar
la strada della via piana verso la villa della piagia et in contratto
di mano sinistra possano passar la strada della calle [illegible]
[illegible] alla fonte [illegible]
La villa della piagia non le possa [illegible]
non [illegible] menar [illegible] ritornarle
a casa

La villa di cerritella che no[n] li possa transferir del monte di ciulo et ceppo
no[n] le volessero menar' a beverar' alla vena di sclre et p[er] menarle
a casa   La villa di sclre che no[n] le possa tener' senò p[er] lo monte
verso perreggio et li sceppi sino al fiome — no[n] passando il fiome
senò p[er] abeverar'   La villa di perreggio possa pasculare sino al
fiome delle rote di un tratto di mano in su verso treste et no[n]
possano passar' dalla via grande in giù cioè dalla fonte delle cose
in giù sotto alla strada che va al ceal di tensa et che li sia licito gir'
p[er] sino alla cima del monte loro   La villa della piagiarola no[n]
li sia licito tener' più di dieci et un becco
La villa di pelegniano no[n] possano passar' il rivo verso monte s[an]to et ceppo
p[er] andar' alle case loro   La villa di ciseggio et celle messo no[n] possano
passar' il rivo cioè dalla prata di pantanito in su et possano andare
p[er] tutto il monte di morro dove li piace et menandole a beverar' al
pantanito overo rivo no[n] sieno tenute a un tratto di mano in su
La terra di monte s[an]to che no[n] possano passar' la prata di pantanito la valle
di picasa et la valle di san Nicolo et ceppo p[er] uso di [illegible] et [illegible]
alla stalla di mengniano et insino a scalella et tirando oltre la strada al
usio' apresso quelle di [illegible] che li ha renduto [illegible] dal
la [illegible] in giù dalla strada del molino in giù verso il fiome di [illegible]
Et illis stando [illegible] terra [illegible] eorum villis [illegible] capras
[illegible] terra [illegible] in stabulis sive mandriis clausas
[illegible] capra [illegible]
[illegible] contra [illegible] capras [illegible] ad pascendum [illegible]
[illegible] capras [illegible]
de la porta della fonte [illegible] memoria [illegible] ad [illegible]
[illegible] illi qui habebunt [illegible] capras [illegible]
[illegible]
pro qualibet capra [illegible] exceptis [illegible] capris [illegible]

64v

penam minime remanere et insuper pro tempore existentes Cancellarius dicte terre teneatur
dictam reformationem confirmari a magnificis dominis prioribus spoletanis sive a magnifico con-
silio eiusdem civitatis et demum facere in volumine statutorum dicte terre registrari
et si in hoc fuerit negligens incidat in penam ducatorum quinque camere dictorum
terre applicandam licentia [illegible] habentes ultra decem capras et unum hircum in
[illegible] ipsas mittere ultra dictum numerum decem caprarum vendere et extra terram
terrenorum suorum levare dummodo non dent aliquod dannum et si aliquod dannum dederint
incidat in penam predictam   super cuius consilii reformatione misso
eorum partito ad bussulas et fabas et de commissione prioris et defensoris dicti
recollectis fabis per laicum ipsum Quibus et in ipso ipsarum [illegible] numeratis
inventis fuerunt omnes obtenta fuit per fabas numero duodecim nigras in bussula
del sic [illegible] consulentes et approbantes una tamen faba nigra in con-
trarium non obstante in quorum omnium et singulorum fidem et testimonium Ego notarius infra-
scriptus petitus per dictos prius publicum instrumentum exinde confici subscripsi
publicavi signoque meo consueto signavi rogatus et commisso ser
[illegible] signum meum proprium notarii predicti

Priores populi spoletane
civitatis

Presentem insertam Reformationem coram nobis exhibitam tanquam iustam et rationi
consonam auctoritate qua fungimur in premissis confirmamus et approbamus
ab omnibus observari mandamus contrariis non obstantibus quibuscumque In quorum
fidem Datum Spoleti nostro populari palatio die xxiiii Iulii 1564
commisso sigillo   Bernardinus Cornicius cancellarius

Rogatus fuit Antonius Gmoboni notarius publicus spoletanus [illegible] ad [illegible]
[illegible] publicate [illegible] proprio originale

In Dei nomine Amen. Anno Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto Indictione nona tempore Pontifi-
catus Sanctissimi in Christo patris et Domini nostri Domini Pij divina providentia Pape V. Die vero decimatertia
Januarij dicti Anni.

Publica et generalis Arengha communis, et hominum dicte terre Montis Sancti Dominij Magnifice Civitatis [illegible]
decreto generalis consilij ac de mandato et commissione prudentis Juvenis Domini [illegible] mo-
derni defensoris eiusdem terre diebus preteritis et heri pro hodie per suprascriptum [illegible]
publicum bajulum et bannitorem Monita et bannita in locis solitis, et consuetis et hodie [illegible]
sonum Campane ut moris est in sala magna palatij dicti communis ubi coadunari, et congregari
solita est congregata et solenniter coadunata

[illegible] bandimenta [illegible] posint [illegible]

Omissis nonnullis alijs propositis, et consultationibus. Maximianus Pandulfus unus ex hominibus in dicta A-
rengha existens stans in solito Arengandi loco et suum continuando dictum consulendo dixit super proposita eiusdem
utilitatis quod in futurum fiat decretum et reformantia quod non liceat alicui fieri facere aliquod exbannimentum de
terris et possessionibus suis nisi in die Dominico [illegible] hoc ut omnibus notum sit. Et insuper exbannimentum [illegible]
fieri non posse nec debere nisi de terris cultis et in quibus damnum [illegible] inferri potest et maxime ad [illegible]
et sint quinque vites et Arbores fructifere domestice iuxta solitum et [illegible] formam statutorum et ordinationum
dicte terre: Item dixit quod autem [illegible] generalis Arenghe communis [illegible] dicte in futurum non liceat nec licitum
sit affidare nec aliquam [illegible] quovis [illegible] vel colore concedere alicui advene et [illegible]
eius animalia in territorio dicte terre Montissancti. Et defensor qui pro tempore erit [illegible]
sis: Et quod in posterum nemini liceat, nec licitum sit nec possit vendere salmam [illegible]
ultra duos bolonenos, et salmam equi et muli ultra tres bolonenos, et salmam [illegible]
bolonenos, et quod opera bovum pro quolibet die solvi non possit ultra tres carolenos, et ultra [illegible]
possit sub pena infrascripta. Et quod granum et alia blada et legumina vendi [illegible] possit in dicta
terra et eius comitatu nisi ad illud met pretium et valorem quo vendi solet in platea publica Magnifice
Civitatis Spoleti et non ultra dictum pretium nec venditores petere possint ab emptore ultra [illegible]
pretium, et valorem nec sibi dari vel refici aliquam solutionem [illegible] stuyabelle [illegible]
computatis tantummodo habeant pretium quod dictum currit in dicta platea, Et qui contra [illegible]
cui predictorum incurrat ipso facto et ipso iure penam duorum scutorum pro quolibet et qualibet vice [illegible]
candorum Camere Magnifice Civitatis Spoleti communis dicte terre et cetera. et [illegible] exequenti [illegible]
in premissis et quolibet premissorum procedi possit per accusam denuntiam, inquisitionem et [illegible]
omnem alium modum, et viam, Quod decretum et Reformantia modernus defensor [illegible]
quantra confirmari et approbari faciat quod [illegible] Magnificos dominos Prioribus Magnifice Civitatis Spoleti

Que quidem omnia supradicta consulta reddita per supradictum Maximianum [illegible]
partito ad bussulas et fabas de voluntate et commissione supradicti Domini defensoris [illegible]
ctas fabis per locum [illegible] bajulum et per me [illegible] et alia [illegible]
[illegible] fabis [illegible] nonobstantibus [illegible] novem fabis in contrarium [illegible]
Maximianus consultor [illegible]
[illegible] Ego Marius [illegible] gallus [illegible]
[illegible] omnium et singulorum fidem [illegible]
[illegible] terre Montissancti [illegible] publicum [illegible]
[illegible]
[illegible] meis consuetis [illegible]

[illegible] notarius [illegible]

650

Priores Populi Civitatis Spoleti.

Retroscriptam Reformationem Coram Nobis de More exhibitam auctoritate qua fungimur confirmamus dummodo Contra Ecclesiasticam libertatem et Iura Comunis Spoleti non tendat Confirmamus et approbamus ac observari mandamus. In quorum fidem Datum Spoleti ex nostro Populari Palatio die Secunda Martij 1566.

Ber.d Leoncellus Canc.

Copia [illegible] mag.ci priorum super residentia potestatum [illegible] [illegible]

Alli sp.li à nos Car.mi li Defensore i conseglieri de la nra terra de Mo[illegible]

ommisso solito sigillo

Sp.li mi sar.mi Hauendo il g.ral conseglio ordenato per solenne decreto che s'habbi à osseruare per l'aduenire il decreto fatto da la g.ral Arenga ne li anni passati cioè che ne li luoghi del dominio di questa [illegible] non si possa seruire per sostituto ma che li podestà che per li tempi seranno eletti habbino à resedere continuam.te se ben egli non fusse notaro nonostante ch'habbi il suo Vic.o ò attuario et contrauenendosi la co[illegible] che accetti il sostituto senza el podestà cada in pena di cento scudi [illegible] ciascuna uolta serrà contrauenuto acciò uoi non ne possiate pretendere ignoranza et possiate meglio assecondare et esseguire la mente di questo publico tratto indirizzato al comodo et beneficio uostro hauemo uoluto con questa faruelo à sapere et acciò meglio ue ne habbiate à ricordare la farrete registrare nel uostro statuto nè mancarete di così fare per quanto desiderate euitare la soddetta pena et di [illegible] seruatori in [illegible] [illegible] [illegible] pub.co et [illegible] di spoleti li [illegible] di [illegible] 15[illegible]

Vostri [illegible] del popolo de la Città de Spoleti

Registrat. per me Marcumant.[m] ... de Spoleto not.[m] publicu et ad p.[ns] potatem d. Terre de suis propriis originalibus

Marcusant.[s] gallus not. et potas ...

Copia litterarum mag.[cor] d. Prior. super costructioni novi bussuli fiendi et de ordine et modo ibidem ab electionarij elect. perpetuo tenendo ...

Alli spetti nri Car.[mi] il Defensor et electionarij della nra Terra di Montesanto. ommisso solito sigillo

Spetti nri Car.[mi] poco doppo partito Loccio vro Mandato havemo pur retrovato il decreto del quale ce scrivete, fatto il di 27 di genaro del anno 1558 mentre si Tutio Cederio era Card.[le] nel quale se dispone che si imbussulati in un bussulo nelli officij del dominio no possano esser reinbossolati nel altro. Pero sendo questo mero ord.[ne] del general conseglio havemo voluto subito inviarvi il presente ... ... nra ordine che no aspettiate l'ora resolutione del ... il quale ... di quest fine cogregat havemo retrovato il detto decreto ... sutto costruttione ... ... per sollenne decreto stabilito, et ordinato circa la retectione delle ... da ... nelli luoghi del dominio, facendo ogn' opra che no ... ... che la cosa passi quietamente secondo cocorrere ... ... gua'do passi altramente ... se darrebbe grandiss.[mo] affanno et disturbo ... Città per respetto vro no si mancharebbe coveniemente gastigar i delinquenti ... esempio alli altri ... de vivere secondo la ragione ... vedere l'ordine del conseglio vi si manda la copia del detto decreto ... inclusa ... di Sp.[to] li 24 de giugno 1562

Vri li Priori de Sp.[ti]

Copia decreti est ut.

Providus vir Vinc.[o] garofanus alius cosiliarius divino ... ... pro publica utilitate ... in qualibet cons.[o] ... ... ad officia offa ... dominij distribuantur inter omnes Cives ... ... consilij electiones ... bussulorum Potestatum et officialium dictorum locorum hoc modo fieri debeant ... universitatibus eorundem locorum describant ... ... cum qui ... ... precedenti habuit ... illo ... officij ... ... decreti officijs gaudeat ...

Daniel ... ...

66v

[illegible] Ill.ri D. Prior. superintendentia potestatum et [illegible]
[illegible] licentia Ill.mi Consilij spoletan. a [illegible] Alli spett.li [illegible]
Car.mi il Podestà et conservatori della nostra Terra di [illegible]
[illegible] sigillo

Spett.li nri Car.mi Per tosi vede per esperientia che l'assentia dei Podestà dalli luoghi al governo et cura delli nri Castelli del dominio apporta no piccol danno alli detti castelli, et mala sodisfattione al nro pub.co et [illegible] desiderimo la pace et quiete et bon governo di quelli però p[er] provedere à questo inconveniente s'è risoluto nella nra [illegible] congregata il dì [illegible] del p[rese]nte mese d'ottobre per publico decreto che li [illegible] che anderanno nelli luoghi del nro dominio per li sei mesi no si possan partire da detti luoghi, ma debbiano stare et assistere continuam.te al loro off.o eccetto che p[er] qualche leg.ma occasione con licentia impetrata in consiglio con esprimer la causa per la quale voglion partirsi, et che partendosi senza licentia quando torneranno all'off.o la coità de luoghi dove staranno li detti Podestà no li debbiano possa più ammettere ma debbia in luogo di quello che sarà partito senza licenza, cavare un altro dell'bussolo, et ammettendoli, la coità caschi in pena de scudi cinquanta da applicarsi alla Cam.ra dell'Ill.re coità de Spolet. Item che li Podestà che sono cavati se essi saranno notari sufficienti da esercitar l'off.o siano obligati assistere nelli off.o come di sopra, et quando havessero bisogno di vicario, ne debbiano eleggere uno sufficiente et buono da approbarsi p[er] il mag.co consiglio secondo il solito et il detto Podestà et suo vicario debbiano assistere continuamente in d[ett]o off.o et se la coità di alcuno di detti castelli desse licentia al Podestà de no recedere caschi in pena di cento scudi da applicarsi come di sopra, volendo noi dunq. eseguire quanto che è stato ordinato come ne conviene per le presenti ui notifichiamo il detto ordine da osservarsi inviolabilmente, sotto le pene contenute in esso et acciò no si possa pretendere ignoranza ne dalla coità ne dalli Podestà [illegible] volemo che questa nra sia registrata nel volume dei [illegible] [illegible] ne mancate di cosi eseguire sotto pena della disgratia [illegible] nra città, et conservatene sani di Spoleti il dì 29 d'8bre 15[illegible]

Vri li Priori di Spoleti

[illegible] per me Marcum de grassis de Spoleto ad presens [illegible]
Vicarium [illegible]

67

75

Alli spettabili Car[issi]mi Il Podestà defensori et casiglieri dell[a terr]a de mo[nte]...
omisso solito sigillo

Spett[abi]li mi Car[issi]mi volendo questa m[agnifi]ca Comunità nelli [illegible] [mag]g[io]r[m]ente [illegible]
osseruare tutti gl'ordini della S[anti]tà di N[ostro] S[ignor]e Papa [illegible] ha [illegible] [...]is salu[te]
di la bolla publicata da S[ua] S[anti]tà l'Anno passato Contra homicidas [illegible]
noresos, la quale hauerete dal portator di questa, assieme con uno [illegible] [...]ridich[e]
sopra l'osseruantia di detta bolla et del tenere et portare l'Archebugi a ruota, non man-
carete dunque subito far publicare detto bando et il summario di detta bolla, che uederete
in stampa e di far registrare detto bando et summario nel statuto di Cotesta terra, e
remandarcelo per medesmo portatore con la fede in tergo del bando che sia stato pu-
blicato nelli luoghi consueti di Cotesta terra in oltre uolemo che nella prima reg[...]
che farrete, et di poi in quelli che farrete in ogni principio de ciascuno Anno far-
li de nouo publicare non mancando de così fare per quanto stimate il seruitio
di questa Città et desiderate euitare l'pene che se contengono nel breue di N[ostro] S[ignor]e fatt[o] [a]
questo fine. et state sani nelli 6. de spoleti 1561.

Vostri li Priori del populo de spoleti
della Città

Copia del banno

Al nome de dio Amen desiderando li molto mag[nifi]ci et s[igno]ri Ill[ustrissi]mi ss[igno]ri Priori del populo della mag[nifi]ca
et Ill[ustrissi]ma Città de spoleti reggere et gouernare li luoghi sotto[posti] al lor dominio con
buona et sincera giustitia et anche in ogni parte quiete, et tranquillità et con debiti
modi prouedere et inuigilare alla securezza, consolatione et indennità de homi[ni] et
parimente al freno et castigo de cattiui et scelerati, conforme alla S[anti]ma mente de[lla]
S[anti]tà N[ostro] S[ignor]e Pio diuina prouidentia Papa quinto per il presente et publico banno et per
decreto solenne del numero deputati sopra [il] gouerno delli castelli ordinano et [...]
espressamente commandano che non sia alcuna persona delli castelli et luoghi [...]
dominio de detta Città de qualunche stato se habbia ardire per laueuenir portare
ne tenere in casa o in altro luogho che non sia lontano per dece miglia dal [...]
de spoleti alcuno archebugio a rota non solamente delli piccoli ma di qualunche [...]
grandezza et misura, ne meno ardisca de tenere alcuna ruota [illegible]
[illegible] tali archebugi sotto le pene contenute nelle bolle [illegible] quanto
alli piccoli et quanto alli altri sotto pena de cinquanta scudi [illegible] de applicarsi
alla camera della [illegible] Città et della [illegible] persona et alle medesme pene
soggiacciano li armaroli et mastri de detti archebugi et tutte altre persone le
quali in detti luoghi acconciassero [illegible] in qual si uoglia m[odo]
et per qualunque et breuiss[i]mo tempo questi tali archebugi [illegible]
case et altri simmiliti loro, et de più se [illegible] et dechiara che sia lecito [illegible]
et non obstante pace tregua, o fede et qual si uoglia altra promissione offende[re]
se stesso et per altri et fino alla morte inclusiuamente ogni et qualunche person[a]
[illegible] delli luoghi murati alcuno archebugio a rota [illegible]
so si farrà nello atto et luogo et tempo che la portarà dentro delli castelli [illegible]
tale offesa non si farrà con archebugi et di qualunque sorte et in campagna [illegible]
da fossi sarrà totalmente impunita e licita non altrimente che se sia esseguita [contro qua-]
lunche persona bandita et condennata in pena de ultimo supplicio [illegible]

66v 67v

[illegible] ordinano et [illegible]ssamente commandano che nisciuna universita, et altri
[illegible] ardisca [illegible] ne [illegible]ite recettare dare aiuto, et favore ad alcuno homicida
[illegible] podesta et conservar nella bolla publicata l'anno passato da S. S.ta [illegible]
[illegible] in tutti suoi capi in tutto il dominio di detti
[illegible] sigill[illegible] sia registrato nelli statuti di ditti castelli et terre
[illegible] possa publicare nelle loro arenghe generali secun[do]
[illegible] S. S. [illegible] saranno che in tutte sudette cose contra li trasgressori
[illegible] rigorosamente per inquisitione denuntia, accusa et in ogni altro
[illegible] modo, et crederasse alla corte, o altro accusatore con uno testimonio d[i]
de fede, et sede de che etc. Dat. in Spoleti nel popular palazzo il di xxviiij
de agosto 1567.

Loco sigillo

B. leontillo Camre

Summario di quello se contiene nelle bolle di N. S.re Papa pio quinto publicate contra gl'homicidi
banniti et altri scelerati et loro recettatori. Consirmatorie et innovatorie di molte altre
de suoi predecessori.

In. Primis che tutti quelli che sonno condannati per homicidio et banditi non possino stare nella
Citta et nel destretto donde son banniti ancorche habbino la pace dalli heredi o parenti del
morto, ne qualunque legato, o gouernatore possa rimettere detti homicidij ne concederli li-
centia, o salvo condutto, ne anco al [illegible] sotto pena di excommunicatione della qua-
le nisciuno possa essere absoluto se non dal sommo pontifice et se si farra altrimenti
tutto sia nullo et il contrafaciente incorra ancora la pena de mille ducati d'oro di Ca-
mera da applicarsi subito alla ditta Cam.ra et che il delinquente se debba pigliare et in-
carcerare et farsene iustitia per l'officiale secondo la sentenza data contra de lui senza
più notificarla ne altra requisitione di altro superiore sotto pena de ducento ducati simili
de applicarsi alla presata Cammera.

Item che tutte l'appellationi et lite fatte dalle sentenze et processi contra detti homicidi ancora che
uscissero dall'auditore della Camm.ra o qual si voglia altro iudice ordinario, o delega-
to siano nulle et invalide ma che si possa pero nei casi premissi dalla ragione, o
statuto appellare al gouernatore della Citta, o provincia.

Item che tutti li banditi per homicidij se intendano banniti circumcircum, a cinquanta miglia
fra li quali se sarranno trovati si possano et debbiano eseguire contra di loro le
sentenze capitali et le condennationi pecuniarie dalli ministri della iustitia.

Item che tutti quelli che saranno infamati de homicidio, o condennati ancorche per la forza
del statuto non si possi fare inquisitione, o punirli se ben fosse ottenuta la remissione
da qual si voglia superiore ancora dal pontifice romano non possano havere
ufficij, overo honori in qualunche Citta, o terra delle quali sarranno banditi ma
siano perpetuamente infami et privati de ogni uffitio et dignita ne possino
far testimonio ne exercitare uffitio di notario ne se debbiano ammettere, a giudica-
re ne exercitare altro uffitio et siano in perpetuo suspesi da ogni atto legitimo.

Item perche spesse volte accade con horribile crudelta farsi vendette trasversali et percio se suscita-
no le parti nelle Citta terre et luoghi del stato eclesiastico et anco nell'alma Citta di roma
con poco rispetto del principe cioe del sommo pontifice et si fanno serrati alle case dove
concorrano homini rixosi et scellerati, a fare ogni sorte de male se ordina che tali incor-
rano la pena de rebillione et confiscatione de suoi beni et siano severiss.ma mente puniti
con altre gravissime pene.

Item che sotto ditte pene se comprendino tutti gli altri ba[...]
pitali et brigosi che non vogliono far pace [...]
ragioni da se contra d[ett]i altri, o fanno addun[...]
del romano pontifice, o de suoi officiali &c.

Item se comanda a tutti et ciascheduno duca, conti ba[...] et a[...]
et universita delle citta terre castelli et luoghi di s[an]ta chiesia [...]
suggetti che non diano ricetto alli sudetti banditi et delinquenti [...]
loro in alcuno modo ma con ogni diligentia li debbiano pigliare et tenerli
per fare l'ordine del sommo pontifice, o de suoi officiali et qualunque contra far[à]
ra oltra le pene ecclesiastice gravissime incorrano la pena del delitto dell'offesa m[a]
iesta et de rebellione et de privatione et confiscatione de tutti suoi stati feudi beni privi
legij et concessione senza altra dechiaratione da farsi &c.

Item che nesuno delinquente bandito, et ribello come de sopra possa stare in alchun loco dell[a]
ecc[lesi]a sotto pretesto, di qual si voglia licentia salvocondotto, o gratia da loro ottenuta excett[o]
che dal romano pontifice &c.

Item che le communita et universita delle citta terre castelli et luoghi prefati nelli territorij de
quali se farranno homicidij sotto pena dell'interdetto ecc[lesiasti]co et duimilia ducati dalle
communita et milli dalle universita et baroni domicelli et altri feudatarij sotto pe[na]
di excommunicatione di lata sententia et cinque milia ducati d'applicarse in remiss[i]
bilmente alla prefata Cam[me]ra appostolica debbiano subito pigliare detti homicidij
complici et fautori che se trovano ne' i luoghi loro, o vero non possendo darne incon
tinente notitia alli circumvicini accio effettualmente se possino pigliare, et pigliati
consignare alli suoi iudici ordinarij &c.

Item se revoca tutte le faculta concesse alli rettori delle provincie et alli vicarij temporali di s[an]ta
chiesia et alle communita sopra le absolutioni de homicidij dalli pontifici romani et
dalla sede appostolica et se simili absolutioni serranno concesse da essi pontifici et
dalla prefata sede non se habino da far bone senon per lettere apostolice triplicate
con intervallo de uno mese per ciascheduno et con derogatione di ditte bolle &c.

Item se gli homicidij sicarij banditi et rebelli farranno danno ad alcuno nelle citta terre caste[l]
li et luoghi prefati, o loro territorij, et essi non sarranno pigliati dalle communit[a]
et universita delli luoghi ove si farranno, i dellitti ma impuniti fugiranno dette
communita et universita oltre che sarranno tenute a fare tutti i danni alla parte
offesa et dannificata et alla totale restitutione et satisfatione, o a suoi heredi sara[n]
no obligati a pagare effettualmente altro tanto quanto importaranno
detti danni alla cammera apostolica &c.

Item si commanda, a ciascuno di communita et universita sudette in vertu di s[an]ta obedie[n]za et s[otto]
pena di excommunicatione maggiore et altre che parerano a' romani pontifici ch[e]
debbiano pigliare li detti homicidij sicarij ribelli et banditi che serranno nelli suo[i]
luoghi, o che passarranno per essi et per adunare il populo a tale effetto debbia[no]
sonare le campane, et pigliatoli condurli in pregione et consignarli alla [...]
temporale della terra, over provincia &c.

Item li recettatori de detti homicidij banditi et ribelli et di loro adherenti [...]
pliti oltra le pene predette incorrino ancora la demolitione delle case loro [...]
tuo exilio con tutte le sue fameglie dal stato ecclesiastico &c.

Loco + sigilli &c. Jo[annes] paulus de marchesiis not[ariu]s de m[...]

68v

Die 9 feb. 1567

Costituito il Podestà et conser[illegible] terre metiss: dominij mag.ce Civitatis sp: [illegible]

sigillo [illegible]

Spett. mo Cap. mag.i [illegible] Giacopo solo de dita Civitate Son.do potate dite

al governo [illegible] mi francisco publicasse sup.ta bam.ta

[illegible] co solito et consueto dite terre alta et intelligibili voce

et moris est et omnia alia dixisse et fecisse prout habuit in m.tis

Ang.lus Plac. not. [illegible]

Copia tracz. d.li prior mag.ce Civitatis Spoleti sup. d.d. et sup fabrica Curritury terre [illegible]

a tergo all spettabile n.ro Cap.mo il potesta della n.ra terra di [illegible]

Spettabile n.ro Cap.mo havendo il mag.co consiglio n.ro considerato de quanto disturbo et dan.o sia che cotesta universita venda il danno dato, et quanto preiuditio apporti alli poveri come se e visto per esperientia in questa ult.a venditione fatta per lo ha ordinato che per l'avenire no li sia lecito in modo alcuno venderlo. et accio no se patisca alcuno detrimento [illegible] ogni [illegible] sia obligato menar con se un sufficiente [illegible] il quale poi se habbia approvar dal consiglio de cotesta terra et che il pota et officiali che habbia [illegible] la meta delle pene che se [illegible] et l'altra meta sia de cotesta com.ta et q.to ordine habbia loco et debbia comin[illegible] subito finita la p.nte condotta, et ha ordinato che il tutto se notifichi a cotesta universita a fine che no ne possa pretendere ingnorantia et che q.ta lra se registri dove insieme co l'intimatione nel volume delli statuti de cotesta terra. No macandoce dunq. farr congregar il consiglio et intimarli il tutto dandoce poi adviso della executione,

Ci [illegible] il predetto m.co consiglio ha considerato che la fabrica del corridoro tanto tempo fa cominciata [illegible] no se conduce a perfettione ha ordinato che se debbia intimar a Livio Castellano che debbia per tutto il mese de [illegible]bre pross. haver compito et fatto finir de tutto pto il ditto corridoro et che passando detto term.ne et restando imperfetto se metti alla corda de costa [illegible] debbia dar prediciati [illegible] in nome di q.to [illegible] ditto Livio et [illegible] q.to ordine facendo il medesimo [illegible] mandandoci poi avisi l'exe.ne dell'uno et dell'altro ord.ne et [illegible] de Spoleti li xxij de maggio 1583

V.ri tiamo [illegible] li priori di Spoleti

[illegible] fuerunt supradicte lre [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] potate [illegible] sub die [illegible] [illegible] intimatio [illegible] et [illegible] in dicta terra in plena [illegible] et [illegible] sub die [illegible] intimatio [illegible] Livio Castellano in [illegible] [illegible] [illegible] Mariani [illegible] et [illegible]

[illegible]

Margin notes:

che il DD. non si possa vendere

69

75

Die 5 9bris 1570

Publica et Generali Arengha Comunis et Homini terre montis S. ... [illegible] ... ta et preconizata per Jacobum Camillum Gasparis publicum baiulum in locis ... [illegible] ... sonatione more ... stabili de mandato et comissione egregiorum virorum Dominici Curtij Garzoni ... [illegible] ... eiusdem terre super eidem Universitate coadunata in sala magna ... [illegible] ... dicti numero in qua quidem Arengha per eundem defensorem fuerunt facte infrascripte proposite etc.

Inprimis liceat omnibus Arengarijs et Consiliarijs super eidem Universitate comunis prefati et si videtur acceptare presens folium de introitibus et exitibus dicte Universitatis modo et forma ut in ferius apparet ad effectum ne bona Comunitatis vadant in perditionem etc. Inprimis

Proventus et introitus Capomacelle annuatim in futurum aplicetur et deputatus sit pro salario Doctoris pro Palio fiendo et presentando in festivitate S. Marie de mense Augusti.

Proventus et emolumentus furni annuatim sit deputatus pro salario dicti Ludi Litterarij.

Emolumentus et proventus officij ... dateri annuatim sit deputatus pro salario Molendinarij.

Emolumentus et proventus hospitij osterie Macelli annuatim sit deputatus in solutionem quaterni Comunis.

Proventus et emolumentus Cancellarie Pesciarie Jannelle sit deputata pro salario Cancellarij pro carta atramento et cera dicti ... annuatim.

Emolumentus et proventus Molendini Coptini agri paternis Coptini agri Comunis ... sint deputati pro solutione salarij Castellani bariuli pro solutione Caleanis ... pro cera presentanda in festo S. Marie de mense Augusti quolibet anno et ordinario et mercedis Plebani pro actatione terrameloris et ... molendini ac pro actatione necessaria et oportuna dicti Molendini. Nihil ... introitus grani prefati annuatim sit in subsidio paupertatis terre montis S. nec possit diverti aliquo quesito colore de pretio fiendo dicti grani persolvatur ... infrascripta modo et forma ut dictum est supra ... per manus Camerarij comunis ... nec alio modo ... Coptini ... prefati debeat in principio sui ... presentare ... fideiussionem et ... reddendi dicti grani a comune recepti pro ... fiendo Camerario Comunis prefati ... quod receperit dictum granum et ... qualibet mensis ... qualibet ... defensorato ... defensorato dictus ... saldum facere cum eis in integrum sub pena ducentorum scutorum auri pro quolibet et qualibet vice et defensor et Camerarius teneantur ... facere et observare inviolabiliter sub dicta pena nec aliquo quesito colore defensor et Consiliarij possint in futurum diverti modo et forma premissa ut supra sub pena contrafacientibus ... scutorum aureorum aplicandorum pro tertia parte ... et ... Curatori ... universitatis et executori terre montis ... comunis et ... persolvatur ... dicto grano ... pretio grani prefati munera mittenda ... per manus Camerarij ... nec alio modo etc.

Super quibus dictis petit ... consilium consuleri.

Prudens vir ... salvus unus ex dicta Arengha consuluit prius et ante ...

//

694

... Podestà et conservat... | quo obstante mercati divino suffragio consulendo dixit
... sigillo | Potestas qui pro tempore erit in futurum in pretura sua
Cap. ... | durante suo officio debeat exigere omnes collettas seu
... | ... durante suo officio cum quarto plurimi illis qui non persolverint
al governo a ... | ... Camerario Comunis et statim quod fuerint transacti termini persolvendi dictas im-

positiones defensor et Camerarius debeant dare strattam et notulam illorum qui non
solverint in tempore dicto Potestati qui Potestas debeat ex ordine exigere alias excomputentur
de salario dicti Potestatis et ad damnum dicti domini Potestatis vadat [illegible] ipsam non exacta in
notula data et defensor et Camerarius dictas retinere debeant de salario dicti Potestatis
aliter vadat ad damnum dicti defensoris et Camerarii et eorum proprio obligent im-
et procedant in pena decem scutorum pro quolibet et qualibet colletta applicanda
ipso facto Comuni terre Montis Sancti et eorum [illegible] et debeant transmittere
electionem dicti Potestatis in futurum tenenda cum dicto Capitulo in observatione [illegible]
Item confirmando dictum suprascriptum utilitate quod Potestas qui pro tempore erit
in pretura terre Montis Sancti ad [illegible] sui officii pretorii et potestarie non possit
et se absentare a dicta terra Montis Sancti ullo quoque tempore nec [illegible] extra
dictum territorium sine licentia Illustris Consilii generalis magnificae Civitatis Spoleti
in scriptis obtinenda et presentanda quacumque de causa et si a dicto Potestate
contrafactum fuerit preter ordinem prefatum sine licentia incidat in penam
sui salarii Potestarie applicandum pro medietate Illustrissimi [illegible] Consilii Civita-
tis Spoleti Comunis dicte terre Montis Sancti et eorum [illegible] nec possit
defensor et Camerarius solvere dictum salarium si aliter fuerit contrafactum fuerit
sub pena [illegible] scutorum applicandorum ut supra Et similiter defensor et Consilia-
rii terre Montis Sancti nec alia persona dicte universitatis non possint dictum Potestatem
licentiare ut possit [illegible] extra dictam terram [illegible] durante suo officio sine
licentia Consilii generalis Magnifice Civitatis Spoleti et si contrafactum fuerit
a defensore vel alio quoque modo et causa incidant in pena dictorum [illegible] scu-
torum ut supra applicandorum

Item consequendo dictum consulendo dixit quod folium introitus et expensi porrecti
per Marcum Antonium defensorem ne sit Comune defraudatum modo et forma ut su-
perius descriptum est ipsum debeat ab omnibus observari et registrari in statutis
et ad robur et firmamentum confirmari a [illegible] Magnifice Civitatis Spoleti una cum
aliis descriptis et consultatis in presenti reformatione et debeat in futurum observari
et observari facere modo et forma prout superius dictum est et annotatum sub
pena et penis [illegible]

Quae omnia fuerunt obtenta in dicto Arengo viva voce absque aliqua contra-
dictione et ita confirmari petierunt omni modo meliori

Priores et consilium generale
Populi Civitatis

Presentem Reformationem de More [illegible] nobis [illegible] ... [illegible] nona ...
[illegible] ... vi ... [illegible] salu[tem]
[illegible] ... Volumus [illegible] ... Audictis
[illegible] reformationem [illegible] ... tempore erant
Intelligantur [illegible] ... debeant servire [illegible]
in officio [illegible] ... Terrano dicte Terre absque
generalis Consilij [illegible] licentia [illegible] ... diligentiam [illegible]
exigendis Collectis impositis [illegible] ... dicte Terre [illegible] et omnibus
aliis [illegible] ... tenentur sub pena [illegible] dicte
Terre [illegible] ... de [illegible]
[illegible] ... generalis Consilij
[illegible] ... contra [illegible]
[illegible] ... Confirmatione [illegible]
[illegible] ... Mandamus
In [illegible] fidem [illegible] ... Populi Palatio Die 22 [illegible]bris 15[illegible]

P. [illegible] Canc.

10v

A Podestà et conserva[tori] ...

[...] sigillo

Car.mi ... [...]cemo qui l'incluso bando fatto sop.a l'arme corte et minori di tre
[palmi ...] [publi]care in cotesta terra in giorno di festa et ce lo remanderete
[... relat]ione a tergo et procederete contra li transgressori dandone noti[tia]
al governo et agi[...] per terra p. il tempo et tenete copia di ditto bando tra le scripture di
[...] publ.co omissis nonnullis aliis partibus sequitur et sottoscritto di Spoleto a 18 d'aprile 1572

Vri li priori di Spoleto

Tenor bandi All'arme che Iddio ama

Di arme corte

Havendo la S.tà di N. S.re Pio papa quinto novamente fatta una constitutione contra tutti quelli che p. l'advenire portarano arme men longhe di misura di tre palmi et essendo detta constitutione publicata in questa città et suo distretto per publico bando et prohibito et alla famiglia della mag.ca et ill.ma città di poterle portar minor di ditta misura et volendo li Ill.mi et molto mag.ci SS. del populo della sudetta città conformarsi in tutto et p. tutto alli s.mi ordini di sua Beat.ne et quelli fari observar et nelli luoghi del suo d.nio per il p.nte publ.co bando ordinamo prohibiscono et comadano che non sia alcuna persona di qual si voglia stato grado o condicione delli luoghi del suo d.nio overo habitanti in essi luoghi et che fusse officiale o ministro di giustitia che ardisca o p.suma portar ne dentro ne fuora delli luoghi sudetti ne per qual si voglia luogho della Giurisditione di q.sta città pugnali, cortelli ne altre sorte d'arme c'il ferro d'essa sia men longho di misura di tre palmi eccetto li cortelli atti a tagliar il pane purche siano senza punta et non passino la longhezza di un palmo co'il manico sotto q.lle pene imposte contra q.lli che portarano l'archibusetti a ruota le quali vogliono et declarano s'habbino p. q.sse et si procedera contra li transgressori rigorosamente. In fede di che ... Dat. in Spoleti nel nro popular paladio a 18 d'aprile 1572 omisso sigillo B. Leond. canc.

Die 3.a maii 1572

Lectum publ. banni et p.sens. ... Petrus ... de Spoleto ... terre ... bandum ... loca solita et consueta ... terre bandi ... et ... fecisse ... in eo latius ...

Idem petrus qui s.a

...

71

75

JN dei noie Amen. Anno eiusdem millo quinger[...]
Pont. s.mi in xpo p.ris et dni nri D. Gregor[...]
Die uero decima quinta Nouembris dicti an[...] [...]ragi[...] [...]ctione nona [...]
Publica et gnali Arenga Cois et hoium Terre [...]
de man.to spectabilis uiri Victorij Chiriaci d. Terr defensoris [...] [...] alis salu[...]
et locis solitis p Loccium pub. bay. et precone et hodie ad sonu Campane [...] Ac dicti [...]
magna palatij ubi solitu est congregati et solitur coadunata ego Sentius Laurus not.
et d. Terr. comm.us ex comiss.ne prefati d. defensoris pro euidenti utilitate feci infrascriptas
pposita vz. omissis duabus aliis, an placeat pnti Arenghe prouidere q in futuru in nouo
bussulo debeant ibussulari tres defensores, vnus pro qualibet Vayta ut solitu erat
antiquos

Egregius vir s.r Ansouinus Vulcanus unus ex Consultoribus in d. Arengha existen[s]
surgens et ad solitu cosulendo locu pagens divino auxilio et protectore Cois pri[...]
inuocato sup prima dixit che l'off.o del defensor l'habbia da exercitar v[...]
andco fin che si rifarra il bussulo nouo et che al d. loco et Tempo p l'aduenir
si debbano imbussular tre defensori ogni quattro mesi, cioe uno p ciaschuna
Vayta, san giouanni, s.to martino, et s.ta lucia, et che tale ordine et decreto per l[...]
Authorita della pnte Arengha, si debba p l'aduenir cosi continuar et [...]
Labilm.te obseruar: facendosi pho dalli M.ci ss.ri Priori et Ill.re Conseg.o della M[...]
Citta di Spot.ti confirmar: Adiungendo che se niscuno p l'aduenir hauesse ardire d[...]
far pposta, o, consultar, o, far consultar ad altri, cioe in voler guastar et [...]
dicto decreto, ex nunc p.t extunc cada in pena di diece scudi ipso facto, d[...]
corso q un Terzo alla M.ca citta pfata et p l'altro Terzo alla Coita et M[...]
et p l'altro all' Pota p li Tempi che di cio farra effectuale Execuctione
Tanto il consultore, com altri in cio ne fusse Authore per equal pena
siano Tenuti com di sopra: qd cosultu Victu et informati fuit Viua voce nemine [...]
siano Tenuti com di sopra: Idem ego Sentius Laurus not.

JN quorum oium et singulorum pmissorum fidem ego Sentius Laurus not.
et nunc dicti Terr. Comm.s pns pub.cum instrum.um exinde confeci subscrip[si]
publicaui signum nomenq meu Apposui solitu et consuetu Rogatus etc

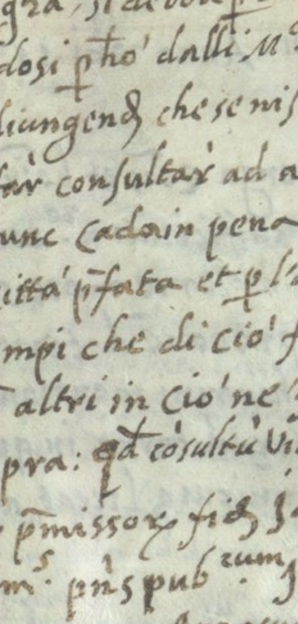

Signum mei Sentij Lauri not.ij et Comm.ij q.s.

710

Priores et Consiliarij Populi Civitatis Spoleti.

... Ill.s D. ...
... ducentia Ill.s Conti...
... Podesta et conservato... m nobis exhibitam et Confirmari Petitam dummodo Contra
... omnibus sigillo ... Spoleti non tendat auctoritate qua fungimur Confirmamus
... Cap.mi ... Petimus et observari mandamus In quorum fidem ... Dat. Spoleti e Populari Palatio
nostro Die xviij Novembris 1573.

B. Cerncellus Canc.

IN Dei noie Amen. Anno Dni 1574. Die uero 23 mensis maij dci anni.

Publica et gnali Arenga Cois et hoium Universitatis Terre Montis sancti Dnij spol.ni in ualido et sufficienti n.ro conuocata, congregata et cohadunata in sala magna palatij d. Terre more solito bannita et pconizzata p plazzarum pub. baj. et precone d. terre de comissione et man.to spectabilium uiror Pacchiarini montioni marini marin Jacobi et Dant David modernor Defensor d. terre in qua qdem arenga fecerut sup euidenti utilitate pposit q unicuiq liceat arengare et consulere &c

Egregius vir petrus ant.us maynardus unus ex dicta Arenga Consultor prius et ante oia accedens ad solitum arengandi Locu ibidemq inuocato Diuino suffragio consulendo dixit sup euidenti utilitate v3 che nessuna persona di Monte s.to o Terr.io di essa Terra, non Debba ne tampocho li sia lecito per l'aduenire alienare ne uendere alcuna sorte di terreni à forastieri cioe in Luoghi de confini sotto uerun quesito colore senza exp-

72 75

=ssa licenza della grate arenga da ottenerla ... oro, Applicati per la metà alla Com.ta della ... di Monte santo et Exequtore p equal parti p l'altra metà ... quando quella persona non havesse altro terreno, o altri beni ... alli d.ti confini, che all'hora la Com.ta di Monte s.to sia tenuta et obligata di comprarlo omninamenti ad Effecto che quell' pover' huomo si possa prevalere di ... Et che vincti sarrà dicta reformanza si debba far confirmare dalli M.ci et Ill.ri ss.ri Padroni, qd consultu victu et reformatum fuit nemine discrepante ... viua voce etc.

In quorum omnium et singulorum pmissorum fidem Ego idem Sentius Laurus not.s spo.nus et ... potas pns pub.cum instrum exinde confeci subscripsi et publicavi signum nomenq meum Apposui solitis et consuetis rogatus et requisitus etc.

signum mei sentij lauri not.ij q. s.

In Dei nomine amen Anno dni 1574 Die uero 20 junij d.ti anni

Arengha alia ut sup in sufficienti n.ro cohaddunata et congregata more solito in sala palatij terrae montis s.ti d.nij spo. preconizzata p pfatu Lazzaru de comissione pfatorum DD. defensorum in qua fecerunt pposit.m pro manutentione stradis sive fossorum terminati et muratis undique ... nec non necessaria discopta in menijs cols amovendis etc.

Prudens vir s.r Ant.nius mariottus unus ex dicta Arengha co.sultor prius et inter o.ia ... ibidemq invocato divino suffragio consulendo dixit vz. che lui è di parere acciò la terminat. facta delle stradis et fossi intorno et fuor' della terra di monti s.to si mantenghano in ... modo secondo che sono messi et murati, che trovandosi alcun' trasgredere dicta terminatione facta etc incorra in pena di tre scudi, da' Applicarsi p la metà alla Mag.ca et Ill.re Com.tà ... et l'altra metà alla Vniversità di monti s.to et exequtore p equal' parti et vincendosi ... ditta riformanza q.to p.ma li pnti defensori la debbiano far confirmar dalli M.ci ... sig.ri Proni etc Adiugendo anchora che quelle tal' persone che tengono dextri, o ... scoperti cioè nelle sop.dette muraglie di detta terra et non li ... overo ... ranno fra termine de un' mese dopo fatta ditta confirmatione etc cadanno nella pena di tre scudi, Applicati come di sopra etc qd consultu victu et reformatum fuit ...

In quorum omnium pmissorum fidem ego idem Sentius not.s spo.nus et potas pns instrum ... publicavi signu nomenq meu apposui solitis et consuetis rogatus et requisitus etc.

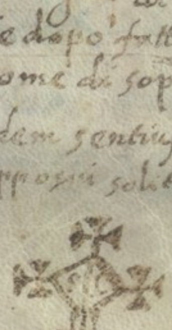

Signum mei Sentij Lauri not.ij q. s.

664 710 720

... Populi ...

... 3

... sigillo ...

... vobis exhibitas et confirmari petis dummodo contra

... libertatem et iura Cōis Spoleti n(on) tendant confirmamus approbamus

et observari mandamus In quorum fidem &c. Das Spoleti ... Populum Palatii.

Die 27. Augusti 1574

R. Cancellus Canc.

73 75

... mo quinq. mo sexag. ... Pii Diuina prouidentia PP. ...

IN Dei Nomine Amen. Anno ... ab eius salutifera Natiuitate, Mill.mo Quinq.mo octuag. quinto Jndictione decimatertia, die uero uigesimaseptima mensis Januarij Pont.s S.mi in Xpo patris et Dni Nri dni Gregorij diuina prouidentia papae XIIJ.

Publica gnralisq. Arenga Communis et hominum Terre Montis sancti Dominici Ill.s Ciuitatis Spoleti in ualido et sufficienti numero congregata et coadunata in sala magna palatij dictae Terre, ubi pro quibuscumq. negotijs dicti Cois pertractan. congregari solet de commissione et ordine generali Consilij dictae Terre et ad mandatum egregiorum et Magnificorum Virorum Laudei Dominici, Pacchiarini Monhoni et Serchij Vulgani Defensorum eiusdem Terre per La Marum publicum Baiulum et preconem dicti Cois bannita et preconizata more et loco solitis, et consuetis, et ad sonum campane ut supra congregata. In qua ego Marius de Gaspis de Spoleto publicus aplica auctoritate notarius et ad presens dictae Terre potas de uoluntate et commissione prefatorum Mag.corum Defensorum proposui publicam et euidentem utilitatem Cois dictae Terre super quam unicuique consulere liceat.

Reformatio defensori

Egregius Vir Tadeus Pandolfus unus ex dictis hominibus in dicta Arenga existens, surgens, et ad solitum arengandi locum et pulpitum accedens diuinoque numine implorato dixit et consuluit super eadem proposita ...

710 730

Podestà ... [illegible] ... 3

[illegible] ... tenebitur, acciò che le sentenze della n(ost)ra
Comunità nõ vadano a male, et sianõ viste ogni volta
che occorrerà dalli tre defensori, che per detta della
presente Arenga li Defensori che sarranno per li tempi
non possano mai dare le sue chiave dove si conservano
dette sentenze alli altri Defensori compagni, ma occorrendo
volerle, overo farle vedere debbiano assistervi li tre
defensori sotto pena de diece scudi per ciascheduno
et ciascheduna volta da applicarsi secondo il solito
delle altre pene, eccetto che occorrendo volersi vedere dette
sentenze, et non c'essendo qualche defensore nel paese,
overo essendo chiamato, et nõ potendo venire per qualche
legitimo impedimento all'hora li sia lecito mandare
la d(ett)a chiave et confidarla à qualche galant'homo della
sua Terra il quale debba aprire, far vedere dette senten-
tie che bisogneranno, et poi remetterle, et reserrarle
riportando la d(ett)a chiave a casa di quello che li haue-
rà confidata, et ancora acciò che la n(ost)ra Com(uni)tà sia
governata per le mano de tre defensori che si eleggo-
no, et non sia in potestà d'alcuno di fare quel che
li pareria, ma siano tutti tre a portare il peso del loro
offitio [illegible], che per detta de d(ett)a Arenga il
[illegible] ... defensori che sarranno per li tempi [illegible]

74 75 67.

Millmo quing.mo sexag.mo ... Sanctissimi ... nona tempore ... Pij Divina providentia PP. V anno ...

ti, debbano al ... sarra

entrato il tempo d'administrare ... coro ... pigliare

il giuramento de bene et fidelmente administrare detto

off.o et se per l'assentia, overo altro impedimento tra dto

tempo non haveran pigliato detto giuramento, et in luogo

di quelli o quello si debbano cavare li spiccicolati di

quelle baite che mancaranno, li quali cavati debbiano

pigliare detto giuramento come de sopra, et cio s'osservi

continuamente, et che ... tanto nell'officio

del defensorato, quanto del Cammerlengato si possa

servire per substituto ma s'esercitino detti off.ij personal-

mente sotto le dette pene, et vincendosi il partito se ne cerchi

la confirmatione dell'Ill.mo conseglio de Spoleto overo delli

Ill.mi sig.ri prior secondo che sara de bisogno

Super quo consulto ut supra prudenter reddito, per supradictos

Mag.cos Defensores misso solemni partito, et datis, et receptis

fabis per Sallarium publicum baiulum dicte terre victum et

obtentum fuit per fabas ... in bussula albe

affirmative repertas, undecim non obstantibus in bussula

rubea negative repertis ... omnibus ... plumbus aliis contesta-

tionibus subsequentibus ...

In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum

idem ego Marcus de ... de Spoleto publicus apostolica

[illegible] ... Potestas et [illegible] ... ciuitatis ... anno sigil[illegible] ... [illegible] publicum ... in [illegible] ... [illegible] libertatem et [illegible] ... p(raeter)us d(i)c(t)e Terre Potestas, p(raeter)us [illegible] blicum instrumentum. et inde confeci subscripsi et pu-blicaui, signum nomen(que) mei apposui consuetum, rogatus, et requisitus.

B

Approbat Anonimus [illegible] Aduo.

Signū mei Mar[illegible]ci Notarij et Potestatis supradicti.

Priores Populi
Ciuitatis [illegible]

Suprascriptam Reformationem [illegible] nobis [illegible] et confirmari [illegible] contra [illegible] libertatem et iura Com(munitati)s [illegible] non tendat [illegible] in [illegible] confirmamus approbamus et obseruari mandamus. In quorum [illegible] [illegible] in Populari pal(ati)o die xij Aprilis 1585.

[illegible]

N Dei nõie Amen. Anno Dñi Millmo quingmo sexagmo … Indictione nona tempore
ficatus Smi in Xpo pris, et Dñi nri Dñi Pij Diuina prouidentia PP. Vi anno eius de
Die uero secunda Mensis Maij dicti Anni.

Publica et gñali Arenga Cõis et Hominum Terre Montis Sti Domitij Magce Ciuitatis
Ex Decreto gñalis Consilij, ac de mto et Cõmissne prudentis Viri Laicdei Domi…
fensoris eiusdem Terre diebus pteritis, et heri pro hodie per locum … et bannito
monita, et bannita in locis solitis et consuetis et hodie ad sonu campane ut moris
in sala magna palatij dicti cõis ubi coadunari et congregari solita est congrega
et solum coadunata. In eadem Arengha Ego Marcusant. gallus nots pubcus
dicte Terre potas de Voluntate et Cõmissne pfati Defensoris feci …
sitas prima q unicuiq liceat Arenghare et consulere super euidenti utilitate Cõis
omissis nõnullis alijs ppositis super quibus petitum fuit salubriter consulere
Vir Johannes maria als gonna laurentij alter ex hominibus In d. Arengha …
tibus insurgens, et ad solitum consulendi locum accedens, et ascendens omnipotentis
Dei et protectorum cõis d. Terre prius inuocatis nominibus super euidenti utilitate
consulendo Dixit che per lo aduenire si habbino a bandire tutti li prouenti de la
cõita il modo solito, et consueto et non facendosi bandire al modo solito il Defensore
che serrà per il tempo cada, et incorra ne la pena de diece scudi d'oro applicati
per un terzo a la cõita de Montes.to Un terzo a li mag. Signori Priori de la mag. Città di
Spoleti che serrano per li tempi et l'altro al podestà de detta Terra, et Vincenzio
el pnte detto, et consulto se facci confermare da la mag. cõita de Spoleti …
lito per maggior fermezza, et osseruanza.
che il Defensore che serrà per li tempi non possa, ne habbi auctà da se stesso
prouedere alcuno officiale senza l'Arengha come è medico, Mastro de … Cancel-
linaro, et simili sotto la detta pena applicata come de sopra et che …
de sopra. Omissis nõnullis protestationibus super huiusmodi consultis …
Quibus omnibus nõ obstantibus supradicto Defensori et mihi potati placuit …
ad partitum supradictum consultum et dictum redditum per supradictum Jo. mariam …
tamq bonum et utile cõi d. Terre et rationi consonans, nec aliquo contrariu …
d. Terre immo sine piudo aliquo statuti d. Terre quibus nõ intendit modo aliq…
dicare per immissionem huiusmodi partitus et consultus pdicti. Ideo misso solem…
supradictum consultum et dictum Jo. mariç consultoris et datis ac recollectis fabis
baiulum fuerunt reperte et numerate per me potatem fabe numero octo …
posite in bussula alba affirmatiua et uictum et obtentum fuit fabis …
in bussula rubea dext nõ repertis in contrarium nõ obstantibus …
In quorum omnium et singulorum fidem Ego Idem Marcusant. gallus nots …
pns publicum instrumentum exinde confeci subscripsi, et publicauj sig… delli
consuetum.

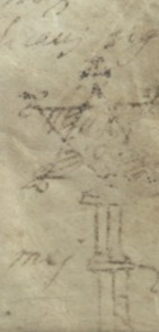

66v 71v

75v

Prioresque Populi Civitatis Spoleti

Presentatam Reformationem coram nobis de more exhibitam et confirmari petitam visam et lectam confirmamus ac approbamus, ac inviolabiliter observari mandamus contrariis non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem etc. Datum Spoleti ex nostro Publico Palatio Die 2 Januarii 1566

R. Leoncillus Canc.

In Dei Nomine Amen. Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quarto Inditione Duodecima Die vero vigesima quarta Junii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et Domini Nostri D. Gregorii Divina providentia Papae Decimi tertii, anno Decimo tertio

Publica et generali Arengha communis et hominum Terrae Montis sancti Dominii et Diocesis Magnificae Civitatis Spoleti ex decreto generalis consilii ac de mandato et commissione dominorum defensorum Marini Antonii Matthii Vulcani, et Laudoi Dominici de Terra montis sancti, pro hac die bandita et preconizata more solito; congregata in modo et sufficienti numero; In qua quidem Arengha fuit lecta et publicata infrascripta proposita, omissis aliis propositis factis et lectis In dicta arengha; Videlicet

Se piace alla presente arengha attento li gravi danni che se receveno dalle capre che se retengono nel territorio di monte santo, che dette capre se buttino et non si possano retener sotto quella pena che alla presente Arengha parerà;

Joannes Franciscus salvatoris unus in dicta arengha existens accedens ad arengherium animo consulendi invocato divino nummine super dicta proposita

Dixit che a ciascheduno è noto quanto facciano danno le capre nelli arbori et altri luoghi dove so[no]
messe a pascolar, imperò vedendosi evidentemente che le dette capre nelle selve tanto della com-
munità quanto de particolari apportano danno nelli arbori et selve nel roder et pascer, per l'autorità
della presente adunanza si debbiano levar via tutte le capre fora del territorio di monte santo per
tutto el mese di settembre prossimo da venire sotto pena di dieci scudi per ciascheduna persona che
contrafacesse, et ciascheduno volendo [illegible] oltra detta pena pagata sia astretto [illegible]
Capre — capre d'applicarse detta pena secondo il solito, et per l'avenire non sia lecito sotto la me-
ma pena ad alcuna persona di monte santo et suo contado retenere alcuna sorte di capre
nel territorio di monte santo, et qualunche contrafacesse ipso facto cascasse in detta pena, et
facciano levar via le capre che retenesse, et detta reformanza quando [illegible] vinta
li Signori Defensori la facciano confirmare dalli Signori Superiori.

Placuit DD. defensoribus ponere ad partitum consilium redditum [illegible] salvatoris super
amotione caprarum et de non retinendis in futurum capris per [illegible] dicto territorio et districtu
montis santi. Unde datis et recollectis fabis fuerunt inventae in bussula alba affirmative
fabae numero quinquaginta septem; et in bussula nigra negativae [illegible] numero [illegible]
octo, et sic vinctum et obtentum fuit. Et in fidem praemissorum Ego Adonis [illegible]
[illegible] ad presens potestas Terrae montis santi publicus et apostolica auctoritate notarius rogatus fui
et in fidem me subscripsi, solitoque meo signo signavi rogatus et requisitus.

Signum quo ego Adonis Uter.

76v

Li Priori del Populo
Della Città di Spoleti

Essendosi Inteso dal Ill.mo Conseglio che nelli suoi luoghi del Contado Vi è Introdotto
abuso di dar fuora Elettione di Podestà durante il Bussolo d'esse Podestà Il che torna in pregiuditio
di Ciascheduno Universalmente Et Volendo a ciò Provedere Il detto Conseglio ha
Ordinato che si faccia sapere a Ciascheduno di detti suoi luoghi che sotto pena de scudi
di Applicarsi alla Cam.ra della Nostra Città di Spoleto non debbiano Ammettere alcuno per
Podestà che non sia Cavato dal Bussolo Ordinario il quale Bussolo finito se debba
subbito renovare Et seguitare di Cavare et Imbussolare. Però Acciò nessuno
ne possa pretendere Ignorantia Per le presente nostre Intimamo a ciascheduno il
sopradetto ordine Volendo che Inviolabilmente se observi Et Acciò sempre se trovi detto
ordine Volemo che se Registri nel Volume delli Statuti, Et In fede etc. Dato in Spoleto
il primo di Marzo 1584

Castello di Monte S.to
Castel di San Gio.
Castel de Giano
Castel di Montecchie

Locus sigilli

Flavio Gelisio Canc.ro

77

In Dei nomine amen. Anno Dni 1584 Die vero 18. Novembris dicti anni

Publica, et gnalis Arenga Cois et hominum terre Montissancti domiy et dioc. M.cis Civitatis Spoleti ex decreto gnalis consilij, ac de m.to et commissione Dominorum Defensorum Damiani Montioni, et ser Matthie Leverini absente Amorato Celio eorum collega propter eius egrotationem pro hac die bannita, et preconizzata more solito, congregata in habido, et sufficienti num.o In qua Arenga fuerunt lecte et publicate infrascripte proposite. Omissis hic alijs propositis factis et lectis in dicta Arenga Vz.

Si placet pnti Arenge instituere quod non possit destinari aliqs nuncius in aliquo loco sine ordine gnalis Arenghe preterquam pro derr.

Vz si placet pnti Arenge ordinare quod nemo possit vindembiare prout tamen fuerit institutus et declaratus dies precisus ab Arengha gnali, super quibus.

Providus vir Jo. franciscus Salvatoris existens in dicta Arengha ad solitum suggestum invocatis numinibus invocandis consulendo dixit. Io sor di parere super supradicta proposita de nuntijs destinandis Che non se possa mandare Imbasciatore veruno pagato in nessun luocho da un di in su senza decreto, ò saputa dell'Arengha et vincendose se habbia à far confirmare nell M.co Consiglio de Spoleti con imponerci quella pena et parerà à detto conseglio, quod consult. fuit victum, et reformatum vina voce nemine discrepante.

Vz piu confirmandolo dictum super alia susp.ta proposita consulendo dixe, che nisiuna persona di qualsivoglia grado, ò conditione ò privilegiato per Cittadinanza, ò altri privilegij che ardisca vendembiare sino à tanto che non sarrà instituito, et dechiarato il di preciso dalla gnale Arengha da farse prima che entri el mese d'ottobre et che vincendose detta proposta se habbia à procurare di farla confirmare all' M.co Conseglio della Citta di Spoleto sotto quelle pene che parerà imponerci à detto Conseglio per osservatione delle predette cose. quod consultum fuit victum, et reformatum nemine discrepante vina voce.

77v

Prudens vir Taddeus Pandulphus existens in dicta Arengha ascendens ad locum consulendi [illegible] nuncupatis dixit et consuluit [illegible] capitulis

Io confermo tutto quello che è stato detto, et consultato per il sopradetto Gio: Francesco, eccetto che io son di parere che se possano tener diece capre secondo el solito cioè da pagar un quattrino per capra, et da diece in su qualunq. persona vorrà retenerne più gabbia da pagar un bolognino per capra ogni quarto [illegible] di taglione, et che non se possano affittar capre forestiere nel territorio di Montesanto per più comodità delle capre di quelli di questa terra, et suo contado, et vincendose detta proposta che li Sig.ri Defensori debbiano procurare farlo confirmare all'Ill.mo Consiglio di Spoleto. Quod partitum fuit captum per voces fabis quinquaginta repertis in bussula alba affirmativa, in bussula vero rubra negativa viginti quinque.

Et in fidem premissorum Ego [illegible] de Spoleto ad presens Potestas dicte Terre publicus, et apostolica auctoritate not.s rogatus hec mea manu scripsi solitoq. meo signo signavi rogatus, et requisitus.

signum mei not.ij predicti

Priores Populi
Civitatis Spoleti.

Suprascriptam Reformationem [illegible] nobis [illegible] et Confirmationem petitam [illegible] Causa justa et rationi consona [illegible] decreto [illegible] Consilij nostri Confirmamus et approbamus ac observari mandamus [illegible]

78

In n(omi)ne D(omi)ni Amen. Anno ab eius salutifera incarnat(io)ne millesimo sexcentesimo sexto, Indictione
quarta, tempore Pontificatus S(anctissi)mi in Chr(ist)o patris, et D(omini) N(ostri) D(omini) Pauli divina providentia
PP. quinti, anno eius primo, die vero X(a) Martij d(icti) anni.
Publico generali Consilio Communis et hominum Ill(ustrissi)mae Civitatis Spoleti, ac Ill(ustrissi)morum D(ominorum)
Iordani Boncambi, Prioris Dott(o)ris, Mattij Pelleti, Bartolomei Marcazi, Lau-
rentij Consulis, et Henrici [illegible], dd. Consiliariorum officialium prepositorum
Bullettarum, Capitaneorum Artium, ac Civium in numero de n(umer)o 36 in [illegible]
da, et sufficienti qualitate Congregat(o) et coadunat(o) in sala superiori
Palatij eiusdem Civitatis, de sono campane de more, et sono [illegible]
p(er) Publicos tubicines [illegible] et preconizati, ad instantiam [illegible] Ill(ustrissi)mi
Exc(ellen)ti D. Prospero [illegible] nobili [illegible] pro Ill(ustrissi)mo D. Carlo d. Georg[illegible]
eiusdem Civitatis [illegible] proposuit in d(ict)o Consilio [illegible] Cancell(arius) infrascriptum
inter alios legi supplicationem porrecta pro parte Comunitatis Terrae [illegible]
[illegible] domini eiusdem Civitatis per officiales prepositorum de more approbat(am)
et Capitaneorum artium notificat(am) tenoris inter cet(era) M(olto) Ill(ust)ri S(igno)ri le Università, et ho-
mini della loro Terra di [illegible] figli, e vassalli delle S(ignorie) V(ost)re M(olto)
Ill(ust)ri gl'espongano qualm(en)te nella loro generale Arenga celebrata sotto li 19 del
mese di febr(ar)o del presente anno 1606 per publico decreto hanno ordinato, e stabilito
de pregar le SS. VV. m(ol)to Ill(ust)ri, et di loro bona gratia ogn'anno in perpetuo [illegible]
[illegible] far la fiera libera, e franca nel territorio di d(ett)a loro Terra nella festività
di S. Bartholomeo Apostolo, et per beneficio di q(ue)sto Publico, quale sia libera et franca
d'ogni datio, e gabella, secondo le altre fiere, et della comincia franca
[illegible] della vigilia di d(ett)a festa, et seguita li altri dui di seguenti
[illegible] liberamente [illegible] come [illegible] loro robbe, et
bestiami quali [illegible], et che li De-
fensori [illegible] tempo [illegible] come per [illegible]
altre fiere, [illegible] armati d'arme [illegible]
[illegible] stanno li [illegible] oratori supplicano gl'Ill(ust)ri [illegible]
[illegible] decreto, che [illegible]

quelle, quas Deus &c. Sup(er) qua et aliis propositis factis que continentur (in) pe-
nd(en)ti nova Ill.mi D.ni Priores accedentes pro dictos D.D. Consiliarios salubriter consulend.
[illegible] et Eccell.s D. Simeon philalethes I.U.D. unus ex d.is Consiliariis surgens pro eius debito
consultationis consulendo sup(er) supplicatione p.ta Communitatis Montis Sancti d(ice)ns.
alla Corte di Monte Santo se li intenda data licenza di poter far la fiera [illegible]
li [illegible], et anco di potere far la guardia in quel [illegible] che parerà all'Ill.mi
[illegible], purche no portino arme prohibita, et se intenda approvato l'ordine
e decreto loro et tutto quello, che po dar, et credere la Città [illegible] che in [illegible]
[illegible] [illegible]. Quod dictum [illegible] pariter de consultare, et ordine supradicto
D.D. Priorum et reddito partito datis D.D. Consiliariis, et [illegible] in d.o Consilio [illegible]
[illegible], in bussula de more fuit [illegible], [illegible] pro palluctas affirmativas in bussu-
la alba, [illegible] [illegible] approbatam num.o quinquaginta quinque quatuor [illegible]
in bussula nigra neg.va repertas non obstantib(us) [illegible] me Cancell.rio [illegible] numerantibus

[illegible] Anno Domini Anno Ind.ne Pontificatu et supra die vero ultima Martii [illegible]
[illegible] Cong.to et coadunato iterum Publico generali Consilio Ill.mae Civitatis pred.ae [illegible]
[illegible] prefatorum Ill.mi D.D. Priorum, D.D. Consiliariorum officialium Regentium, et [illegible]
[illegible] ac Capitaneorum Artium [illegible] num.o 36 numeratis adversantibus. [illegible] Per Ill.
[illegible] D. Prospero [illegible] [illegible] de [illegible], In [illegible] [illegible] [illegible] in sufficienti
[illegible], ac premissis bannim.to et sonitu Campanae de more (et) [illegible] Cancell.o [illegible]
inter alias [illegible] omissas [illegible] supplicationes pro parte Communitatis
et hominum Terrae Montis Sancti de more approbatas tenoris [illegible] ab extra All'
Ill.mi S.ri e Consiglio di Spoleto Per la Corte di Monte Santo, intus vero Molto Ill.ri S.ri
Per parte dell'Università, et huomini della lor Terra di Monte Santo [illegible] si
s'espone alle SS. VV. m.to Ill.ri qualm.te nella corte di d.a loro Terra si trovano assai
se molte securtà date de non offendersi tra diversi particolari, et per la maggior
parte per materia d'interesse de divisione fatte tra parenti, et altre cose simi-
li poco momento, L'se bene ne mettono molti accordarsi per di loro interesse, et
vorrebbono far cassar le sud.e loro securtà date non possono ottenere dicta loro
[illegible] per esser stato prohibito dalle SS. VV. M.to Ill.re al Podestà di d.o Luogho
[illegible] della cassa [illegible], senza espresso ordine di questo Ill.mo Consiglio

perilche li sud.ti sono astretti ogni sei mesi renovar dette securtà, et molte volte per la loro absentia vengono condennati in grandissime loro spese, et danni si ricorre per gratia a questo Ill.mo Conseglio supplicandolo voglia non degnarsi ordinare per l'avvenire che le securtà date per cause criminale, et altra pena sangu.nis, quando d'accordo le parti si potessino cassar senz'altro, et quelle date per cause di momento si debbano renovar una volta per sempre per fuggir tanti travagli e spese, il che si riceverà per gratia oltre che sia di rag.ne. Quos Aere[?] lectis quo quidem supplicatione sanciend. et reformand. extitit, misso ptò[?] ad partito, cognito obtento per pallucta quinquaginta quinque affirmativos in favorem Alba sententia obstantibus approbante, tribus tantum in contrarium repertis non obstantibus, obstante Mag.co et Exc.mo I.V.D. D. Lucio philaleo uno ex D.nis Priori[bus] etc. Che per autorità del presente Conseglio quelli che sin hora nella nostra Terra di Sa Ede Santo si trovariano haver securtà di non offender alcuno, non siano per l'avvenir astretti a far la renovatione ad ogni novo Pot.à, et quando si troviano stipulate da durar solo per il tempo di quel Pot.à che vi si trovava si astringano alla rinovatione et far la stipulatione da durar a beneplacito dell'Ill.mo Conseglio secondo l'ordine altre volte dato; et si restringe a quella comunità, che quando ci sarano persone particolari che concordati o pacificati habbino intentione di receder da tali securtà date, no mancarà l'Ill.mo Conseglio darli sodisfatione senza spesa quando sarà informato, e certificato delle qualità di tal persone.

Et Ego Franciscus Aglius Cavaleri de Spoleto publicus Ap.lica auctoritate not.s, et ad presens Ill.mi Comunis predicte Cancell.s et not.s reformationum p.tus[?] ordinum in dicto Consilio dum fierent, et reformarentur interfui, eaque rog.s scribere scripsi, ideo in hanc publicam formam redegi signumque meum solitum apposui, et ad maiorem robur et firmitatem per ipsum sigillo dicte Ill.me Civitatis de m.to Ill.mi D. Prioris p.ti [illegible] fuit impressum communitatis.

sig. mei ... curatij et Cancell. annexi

79v

[illegible]

[illegible] in vendere [illegible]

[illegible] indicato [illegible]

[illegible] di dette [illegible] dulmen [illegible]

[illegible] nel [illegible]

[illegible] mandare [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1669

[illegible]

[illegible]

Si omnibus

Omnibus

Non te ... se ...

Sed tal par omnia ...

Tadruccio
Matheo
Bapta

presu
salvo
salvo pann

Tadruccio

salvo

Bortolom
Simone

Memoria